

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2008/1 LSF 122 (Gældende)

Forslag til Lov om tjenesteydelser i det indre marked

Ministerium: Økonomi- og Erhvervsministeriet

Journalnummer: 08/01430

Forslag

til

Lov om tjenesteydelser i det indre marked¹⁾

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven finder anvendelse på

- 1) tjenesteydere, der er statsborgere eller etableret i et EU/EØS-land, og som ønsker at etablere sig eller allerede er etableret i Danmark, og
- 2) tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, og som ønsker midlertidigt at levere tjenesteydelser i Danmark, eller som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark.

Stk. 2. Loven vedrører ikke

- 1) liberalisering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse,
- 2) privatisering af offentlige enheder, der udfører tjenesteydelser,
- 3) afskaffelse af monopoler på udførelse af tjenesteydelser,
- 4) støtte, som er omfattet af fællesskabsrettens konkurrenceregler,
- 5) fastsættelsen af, i overensstemmelse med fællesskabsretten, hvad der betragtes som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse,
- 6) organiseringen og finansieringen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, i overensstemmelse med fællesskabsretten, samt de specifikke forpligtelser, der gælder for dem,
- 7) foranstaltninger truffet på fællesskabsplan eller i Danmark i overensstemmelse med fællesskabsretten for at fremme kulturel eller sproglig mangfoldighed eller mediepluralismen,
- 8) strafferetten,
- 9) arbejdsretlige regler, herunder regler om arbejdsmiljø,
- 10) lovgivning om social sikring,
- 11) udøvelsen af grundlæggende rettigheder,
- 12) skatte- og afgiftsområdet,
- 13) den internationale privatret og
- 14) bestemmelser i fællesskabsretsakter om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af tjenesteydelser inden for særlige områder eller særlige erhverv, som er i modstrid med bestemmelser i denne lov.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på følgende tjenesteydelser:

- 1) Ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse.
- 2) Finansielle tjenesteydelser.
- 3) Elektroniske kommunikationstjenester, og -netværk samt tilhørende faciliteter omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets
 - a) direktiv nr. 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter,
 - b) direktiv nr. 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og tjenester,
 - c) direktiv nr. 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og-tjenester,
 - d) direktiv nr. 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, og

- e) direktiv nr. 2002/58/EF 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor.
- 4) Tjenesteydelser på transportområdet, herunder havnetjenester, omfattet af EF-traktatens afsnit V.
 - 5) Tjenesteydelser, der udbydes af vikarbureauer.
 - 6) Tjenesteydelser på sundhedsområdet.
 - 7) Audiovisuelle tjenesteydelser og radiospredning.
 - 8) Spil, hvor deltagerne gør en indsats med penge, og hvor udfaldet beror helt eller delvist på tilfældet, herunder lotteri og kasinospil.
 - 9) Virksomhed, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed.
 - 10) Sociale tjenesteydelser, der udføres af det offentlige eller med opdrag fra det offentlige eller af velgørende organisationer, i forbindelse med socialt boligbyggeri, børnepasning og støtte til familier og enkeltpersoner, som har permanent eller midlertidigt behov herfor.
 - 11) Private vagttjenester.

Kapitel 2

Definitioner

§ 2. I denne lov forstås ved:

- 1) *Tjenesteydelse*: Enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, som normalt udføres mod betaling.
- 2) *Tjenesteyder*:
 - a) Enhver fysisk person, der er statsborger i et EU/EØS-land, og som udbyder en tjenesteydelse.
 - b) Enhver juridisk person, der er etableret i et EU/EØS-land, og som udbyder en tjenesteydelse.
- 3) *Tjenestemodtager*:
 - a) Enhver fysisk person, der er statsborger i et EU/EØS-land, eller som nyder rettigheder, der er tillagt vedkommende ved fællesskabsretsakter, når den pågældende i erhvervsøjemed eller andet øjemed aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse.
 - b) Enhver juridisk person, der er etableret i et EU/EØS-land, når den pågældende i erhvervsøjemed eller andet øjemed aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse.
- 4) *Etablering*: Tjenesteyderes faktiske udøvelse af erhvervsvirksomhed i et ikke nærmere angivet tidsrum fra et fast forretningssted, hvorfra aktiviteten med levering af tjenesteydelser udføres.
- 5) *Midlertidig levering af tjenesteydelser*: Levering af tjenesteydelser i et andet EU/EØS-land end det EU/EØS-land, hvor tjenesteyderen er etableret.
- 6) *Tilladelsesordning*: Enhver ordning, hvorefter optagelse, udøvelse eller anvendelse af tjenesteydelser er betinget af en forudgående tilladelse fra en kompetent myndighed.
- 7) *Krav*: Enhver forpligtelse, forbud, betingelse eller begrænsning, der følger af lov, regler fastsat i medfør af lov, retspraksis, administrativ praksis, faglige foreningers regler eller af kollektive regler, som faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer har vedtaget som led i deres retlige autonomi. Regler fastsat i kollektive aftaler, som er forhandlet med arbejdsmarkedets parter, anses ikke for at være krav i henhold til denne lov.
- 8) *Tvingende almene hensyn*: Hensyn anerkendt i EF-Domstolens praksis som tvingende almene hensyn, herunder den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed og beskyttelsen af miljøet mv.
- 9) *Kompetent myndighed*: Ethvert organ, som har til opgave at føre tilsyn med eller regulere adgangen til at optage og udøve tjenesteydelser.

Kapitel 3

Oplysningspligt for tjenesteydere

§ 3. Tjenesteyderen skal oplyse tjenestemodtageren om, i hvilken form virksomheden drives.

Stk. 2. Tjenesteyderen skal på en klar og entydig måde informere tjenestemodtageren om den oplysning, der er nævnt i stk. 1, i god tid inden kontraktens indgåelse eller, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale, inden tjenesteydelsens udførelse.

§ 4. Tjenesteyderen skal efter anmodning fra tjenestemodtageren oplyse,

- 1) om tjenesteyderen leverer tjenesteydelser af forskellig art, og
- 2) om tjenesteyderen samarbejder med andre tjenesteydere om levering af den eller de omhandlede tjenesteydelser.

Stk. 2. Hvis tjenesteyderen leverer tjenesteydelser af forskellig art eller samarbejder med andre tjenesteydere om levering af den omhandlede tjenesteydelse, jf. stk. 1, skal tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren oplyse om de foranstaltninger, som tjenesteyderen har truffet for at undgå eventuelle interessekonflikter.

Stk. 3. § 3, stk. 2, finder med de fornødne tilføjelser anvendelse på oplysningerne i stk. 1 og 2.

Kapitel 4

Rettigheder for tjenestemodtagere

§ 5. En tjenesteyder må ikke udsætte en tjenestemodtager for diskrimination begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet, vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted.

Stk. 2. Uanset stk. 1 må en tjenesteyder anvende forskellige betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, hvis disse er direkte begrundet i objektive kriterier.

§ 6. En kompetent myndighed må ikke stille sådanne krav til en tjenestemodtager, at dennes anvendelse af en tjenesteydelse, leveret af en tjenesteyder etableret i et andet EU/EØS-land, begrænses.

Stk. 2. En kompetent myndighed må ikke stille diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i dennes nationalitet, vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted.

Stk. 3. Uanset stk. 2 må en kompetent myndighed anvende forskellige betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, hvis disse er direkte begrundet i objektive kriterier.

Kapitel 5

Dokumenter

§ 7. Kræver en kompetent myndighed dokumentation for opfyldelsen af et krav, skal et dokument, som er udstedt i et andet EU/EØS-land, og som dokumenterer opfyldelsen af kravet, lægges til grund.

Stk. 2. En kompetent myndighed kan kræve, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager fremlægger uautoriserede oversættelser af dokumenter til dansk.

Stk. 3. En kompetent myndighed kan med hensyn til dokumenter, som er udstedt i et andet EU/EØS-land, kun kræve det originale dokument eller en bekræftet kopi eller oversættelse heraf, hvis det er tilladt i medfør af fællesskabsretten, eller hvis det er begrundet i et tvingende alment hensyn.

Stk. 4. Stk. 1-3 finder ikke anvendelse på dokumenter omfattet af

- 1) artikel 7, stk. 2, og artikel 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer,
- 2) artikel 45, stk. 3, og artikel 46, 49 og 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. artikel 45, stk. 3, og artikel 46, 49 og 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter,
- 3) artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået,

- 4) Rådets direktiv nr. 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde, og
- 5) Rådets direktiv nr. 89/666/EØF af 21. december 1989 om offentlighed vedrørende filialer oprettet i en medlemsstat af visse former for selskaber henhørende under en anden stats retsregler.

§ 8. En attest om forsikring eller garanti udstedt af et kreditinstitut eller en forsikringsgiver, der er etableret i et andet EU/EØS-land, skal anses som tilstrækkelig dokumentation for opfyldelsen af et eventuelt krav om erhvervsansvarsforsikring eller anden form for garanti, i det omfang den pågældende forsikring eller garanti i relation til formål og dækningsomfang i al væsentlighed er sammenlignelig.

Kapitel 6

Etableringsfrihed for tjenesteydere

§ 9. Tjenesteydere har ret til at etablere sig i Danmark.

Stk. 2. Hvis der stilles krav om tilladelse til at levere eller anvende en tjenesteydelse, skal tilladelsesordningen og de betingelser, der gælder for at opnå tilladelse, være offentliggjort, begrundet i et tvingende alment hensyn og ikke-diskriminerende. Tilladelsesordningen og betingelserne skal endvidere være egnet til at sikre opfyldelsen af det tilsigtede formål, og formålet må ikke kunne opnås ved en mindre restriktiv foranstaltning.

Stk. 3. Ved en kompetent myndigheds undersøgelse af, om en tjenesteyder opfylder betingelserne for at opnå tilladelse, skal den tage hensyn til de betingelser, som tjenesteyderen allerede har opfyldt i et andet EU/EØS-land eller i tilknytning til en anden dansk tilladelse, i det omfang disse betingelser i al væsentlighed svarer til dem, som gælder for den pågældende tilladelsesordning her i landet. Den kompetente myndighed må ikke kræve samme betingelse opfyldt flere gange.

Stk. 4. En kompetent myndighed må hverken direkte eller indirekte inddrage en konkurrerende erhvervsdrivende i forbindelse med den kompetente myndigheds udstedelse af tilladelse til en tjenesteyder.

§ 10. En kompetent myndighed må ikke stille følgende krav over for en tjenesteyder:

- 1) Diskriminerende krav, som direkte eller indirekte er begrundet i tjenesteyderens nationalitet eller vedtægtsmæssige hjemsted.
- 2) Forbud mod etablering i flere EU/EØS-lande eller forbud mod at være optaget i registre eller faglige organisationer og sammenslutninger i flere medlemslande.
- 3) Begrænsning af tjenesteyderens frihed til at vælge, om den pågældende ønsker at etablere sig her i landet med et hovedforretningssted, sekundært forretningssted, agentur, filial eller datterselskab mv.
- 4) Krav om gensidighed med det medlemsland, hvori tjenesteyderen allerede har et forretningssted.
- 5) Anvendelse i hvert enkelt tilfælde af en økonomisk test, der består i at gøre tilladelsen betinget af,
 - a) at der kan påvises et økonomisk behov eller en markedsefterspørgsel,
 - b) at evaluere den pågældende form for virksomheds aktuelle eller potentielle økonomiske virkninger og
 - c) at vurdere dens formålstjenlighed i forhold til den kompetente myndigheds planlagte økonomiske mål.
- 6) Krav om, at tjenesteyderen stiller en finansiell sikkerhed eller deltager i en sådan, eller at tjenesteyderen tegner en forsikring hos en tjenesteyder eller et organ etableret i Danmark.
- 7) Krav om, at tjenesteyderen skal have været optaget i et register i Danmark i en given periode eller tidligere have udøvet den pågældende virksomhed i Danmark i en given periode.

Stk. 2. Planlægningskrav, som er fastsat ud fra et tvingende alment hensyn, og som ikke forfølger økonomiske mål, er ikke omfattet af forbudet i stk. 1, nr. 5, litra a - c.

Stk. 3. Uanset stk. 1, nr. 6, kan en kompetent myndighed stille krav om, at tjenesteyderen deltager i en eventuel kollektiv erstatningsfond her i landet.

Kapitel 7

Midlertidig levering af tjenesteydelser

§ 11. Tjenesteydere, som er etableret i et andet EU/EØS-land, har ret til midlertidigt at levere tjenesteydelser i Danmark.

Stk. 2. En kompetent myndighed kan kun stille krav til en tjenesteyder, som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, hvis kravene er begrundet i hensynet til:

- 1) Den offentlige orden.
- 2) Den offentlige sikkerhed.
- 3) Den offentlige sundhed.
- 4) Beskyttelse af miljøet.

Stk. 3. En kompetent myndigheds krav til en tjenesteyder, som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, må ikke indebære direkte eller indirekte diskrimination af tjenesteyderen begrundet i dennes nationalitet eller etableringsland.

Stk. 4. Krav til en tjenesteyder, som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, skal være egnede til at sikre opfyldelsen af det tilsigtede formål, og formålet må ikke kunne opnås ved en mindre restriktiv foranstaltning.

§ 12. § 11 finder ikke anvendelse på

- 1) tjenesteydelser af almen økonomisk interesse,
- 2) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser,
- 3) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger,
- 4) områder, der er omfattet af Rådets direktiv nr. 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters frie udveksling af tjenesteydelser,
- 5) retslig inkasso,
- 6) områder, der er omfattet af afsnit II i direktiv nr. 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer,
- 7) krav om, at udøvelsen af en aktivitet forbeholdes et bestemt erhverv,
- 8) områder, der er omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet,
- 9) administrative formaliteter vedrørende fri bevægelighed for personer og deres ophold, som er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgeres og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område,
- 10) krav om, at personer, der ikke er statsborgere i et EU/EØS-land eller i Schweiz, skal have visum eller opholdstilladelse,
- 11) krav om, at personer, der ikke er statsborgere i et EU/EØS-land eller i Schweiz, ved eller efter indrejse i Danmark skal melde sig til de danske myndigheder,
- 12) områder, der er omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab,
- 13) ophavsret og dermed beslægtede rettigheder, intellektuelle ejendomsrettigheder samt rettigheder, der er omfattet af Rådets direktiv nr. 87/54/EF af 16. december 1986 om retlig beskyttelse af halvlederprodukters topografi eller af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser,
- 14) handlinger, der ifølge loven skal foretages af en notar,

- 15) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber,
- 16) registrering af køretøjer, der er leaset i et andet EU/EØS-land, og
- 17) bestemmelser vedrørende kontraktretlige og ikke-kontraktretlige forpligtelser, herunder kontraktformer fastsat i den internationale privatret.

Kapitel 8

Administrativt samarbejde

§ 13. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om procedurene for det administrative samarbejde med kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande, herunder om elektronisk udveksling af oplysninger om tjenesteydere.

Stk. 2. Økonomi- og erhvervsministeren udpeger en kompetent myndighed som Danmarks kontaktpunkt for det administrative samarbejde med kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande.

Kapitel 9

Særlige foranstaltninger

§ 14. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler om de foranstaltninger, som efter artikel 18 og 35 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tjenesteydelser i det indre marked undtagelsesvist kan træffes over for en tjenesteyder, som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, samt proceduren herfor.

Kapitel 10

Pligt til indrapportering

§ 15. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler med henblik på opfyldelse af forpligtelsen til at oplyse Europa-Kommissionen om nye regler om tjenesteydelser, tjenesteydere og tjenestemodtagere, som følger af artikel 15, stk. 7, og artikel 39 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tjenesteydelser i det indre marked.

Kapitel 11

Oprettelse af kvikskranke

§ 16. Økonomi- og erhvervsministeren fastsætter nærmere regler med henblik på opfyldelse af de bestemmelser i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om tjenesteydelser i det indre marked, som vedrører etablering af en kvikskranke.

Kapitel 12

Straffebestemmelser

§ 17. Overtrædelse af § 3, stk. 1, § 4, stk. 1 og 2, og § 5, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Kapitel 13

Ikrafttræden mv.

§ 18. Loven træder i kraft den 28. december 2009.

§ 19. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

- ¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende 2006 nr. L 376 af den 27. december 2006, s. 36).

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, første og tredje punktum og artikel 55,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁾,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget²⁾,

efter proceduren i traktatens artikel 251³⁾, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Det Europæiske Fællesskab har som mål at skabe stadig tættere bånd mellem de europæiske stater og folk og at sikre økonomiske og sociale fremskridt. I henhold til traktatens artikel 14, stk. 2, indebærer det indre marked et område uden indre grænser med fri bevægelighed for tjenesteydelser. I traktatens artikel 43 sikres etableringsfriheden. I henhold til traktatens artikel 49 er der i Fællesskabet ret til fri udveksling af tjenesteydelser. En fjernelse af hindringerne for udviklingen af servicevirksomhed mellem medlemsstaterne er et vigtigt middel til at styrke integrationen af de europæiske folk og fremme afbalancerede og bæredygtige fremskridt på det økonomiske og det sociale område. Ved fjernelsen af sådanne barrierer er det vigtigt at sikre, at udviklingen af servicevirksomhed bidrager til opfyldelsen af de mål, der er fastsat i traktatens artikel 2, nemlig i Fællesskabet som helhed at fremme en harmonisk, afbalanceret og bæredygtig udvikling af den økonomiske virksomhed, et højt beskæftigelsesniveau, et højt socialt beskyttelsesniveau, ligestilling mellem mænd og kvinder, en bæredygtig og ikke-inflationær vækst, høj konkurrenceevne og en høj grad af konvergens med hensyn til de økonomiske resultater, et højt niveau for miljøbeskyttelse og forbedring af miljøkvaliteten, højnelse af levestandarden og livskvaliteten, økonomisk og social samhørighed samt solidaritet mellem medlemsstaterne.

(2) Et konkurrencedygtigt marked for tjenesteydelser er vigtigt til fremme af økonomisk vækst og jobskabelse i Den Europæiske Union. På nuværende tidspunkt hindrer en lang række barrierer på det indre marked tjenesteyderne, specielt små og mellemstore virksomheder (SMV'er), i at udstrække deres aktiviteter ud over de nationale grænser og drage fuld fordel af det indre marked. Dette svækker konkurrenceevnen på verdensplan for Den Europæiske Unions tjenesteydere. Et frit marked, som tvinger medlemsstaterne til at fjerne restriktionerne for grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser, samtidig med at den nødvendige gennemsigelighed og information over for forbrugerne øges, ville give forbrugerne et større udvalg og en bedre service til lavere priser.

(3) I Kommissionens rapport "Status over det indre marked for tjenester" opregnes en lang række hindringer, der står i vejen for eller hæmmer udviklingen af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, især tjenesteydelser, som udføres af SMV'er, der spiller en fremtrædende rolle i servicesektoren. Rapporten konkluderer, at ti år efter måldatoen for gennemførelsen af det indre marked er der stadig stor afstand mellem visionen om et økonomisk integreret EU og den virkelighed, de europæiske borgere og tjenesteydere oplever. Hindringerne berører mange forskellige former for servicevirksomhed og alle etaper i tjenesteydernes virksomhed, og der er mange lighedspunkter mellem dem, bl.a. at de ofte skyldes administrative byrder, den retsusikkerhed, der er forbundet med grænseoverskridende virksomhed, og manglende tillid mellem medlemsstaterne.

(4) Da tjenesteydelser er drivkraften bag den økonomiske vækst og tegner sig for 70 % af BNI og af beskæftigelsen i de fleste medlemsstater, indvirker denne opsplitning af det indre marked negativt på hele EU's økonomi, især på SMV'ernes konkurrenceevne og arbejdstagernes mobilitet, og forhindrer

forbrugerne i at få adgang til et større udvalg af tjenesteydelser til konkurrencedygtige priser. Det er vigtigt at påpege, at servicesektoren især er en central beskæftigelsessektor for kvinder, og at de derfor vil kunne drage stor nytte af de nye muligheder, som gennemførelsen af det indre marked for tjenesteydelser frembyder. Europa-Parlamentet og Rådet har fremhævet, at fjernelsen af de retlige hindringer for oprettelsen af et egentligt indre marked er et meget vigtigt led i gennemførelsen af det mål, der blev fastsat af Det Europæiske Råds møde i Lissabon den 23. og 24. marts 2000, nemlig at forbedre beskæftigelsen og den sociale samhørighed og sikre en bæredygtig økonomisk vækst for at gøre EU til den mest konkurrencedygtige og dynamiske videnbaserede økonomi i verden inden år 2010 med flere og bedre job. Fjernelse af disse hindringer, samtidig med at man sikrer en europæisk social model af høj standard, er således en afgørende forudsætning for at overvinde de vanskeligheder, der er opstået i forbindelse med gennemførelsen af Lissabon-strategien, og for at sætte skub i EU's økonomi, især hvad angår beskæftigelse og investeringer. Det er derfor vigtigt at gennemføre et indre marked for tjenesteydelser, hvor der er ligevægt mellem markedsåbning og bevarelse af offentlige tjenesteydelser og arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder samt forbrugerrettigheder.

(5) Det er derfor nødvendigt at fjerne hindringerne for tjenesteyderes ret til frit at etablere sig i medlemsstaterne og for den frie bevægelighed for tjenesteydelser mellem medlemsstaterne og garantere tjenestemodtagere og tjenesteydere den retssikkerhed, der er påkrævet, for at de reelt kan udøve disse to grundlæggende traktatfæstede friheder. Da hindringerne for det indre marked for tjenesteydelser berører både erhvervsdrivende, der ønsker at etablere sig i andre medlemsstater, og erhvervsdrivende, der udfører en tjenesteydelse i en anden medlemsstat uden at være etableret dér, er det nødvendigt at give tjenesteydere mulighed for at udvikle deres servicevirksomhed i det indre marked enten ved at etablere sig i en anden medlemsstat eller ved at benytte sig af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Tjenesteydere bør kunne vælge mellem disse to friheder, alt efter hvilken vækststrategi de har i den enkelte medlemsstat.

(6) Det er ikke muligt at overvinde disse hindringer udelukkende ved at forlade sig på direkte anvendelse af traktatens artikel 43 og 49, da det ville være ekstremt vanskeligt for de nationale myndigheder og Fællesskabets institutioner at gennemføre traktatbrudsprocedurer mod de pågældende medlemsstater i hvert enkelt tilfælde, især efter udvidelsen, og da mange hindringer kun kan fjernes gennem en forhåndskoordinering af de nationale lovgivninger, bl.a. ved at etablere et administrativt samarbejde. Som Europa-Parlamentet og Rådet har erkendt, må et ægte indre marked for tjenesteydelser opnås ved hjælp af et lovgivningsinstrument på fællesskabsplan.

(7) Dette direktiv opstiller en generel retlig ramme, der kommer en lang række tjenesteydelser til gode, samtidig med at der tages hensyn til de særlige kendetegn ved hver enkelt form for virksomhed og erhverv og disses reguleringsordninger. Denne ramme er baseret på en dynamisk og selektiv tilgang, der består i først at fjerne de hindringer, der hurtigt kan ryddes af vejen, og derefter for de øvrige hindringer at igangsætte en procedure med evaluering, høring og supplerende harmonisering af specifikke aspekter med henblik på at muliggøre en gradvis og samordnet modernisering af de nationale ordninger for regulering af servicevirksomhed, hvilket er absolut nødvendigt for at gennemføre et ægte indre marked for tjenesteydelser inden 2010. Der bør indføres en afbalanceret kombination af foranstaltninger, der omfatter målrettet harmonisering, administrativt samarbejde, fri udveksling af tjenesteydelser og tilskyndelse til udarbejdelse af adfærdskodekser på bestemte områder. Denne koordinering af de nationale lovgivninger bør sikre et højt niveau af retlig integration i Fællesskabet og i høj grad tilgodesee almene hensyn, især beskyttelse af forbrugerne, hvilket er absolut nødvendigt for at skabe tillid mellem medlemsstaterne. Dette direktiv tilgodeser også andre almene hensyn, herunder beskyttelse af miljøet, den offentlige sikkerhed og den offentlige sundhed samt nødvendigheden af at overholde de arbejdsretlige regler.

(8) Bestemmelserne i dette direktiv vedrørende etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser bør kun finde anvendelse i det omfang, den pågældende virksomhed er åben for konkurrence, og de forpligter derfor ikke medlemsstaterne til enten at liberalisere tjenesteydelser af almen økonomisk

interesse eller at privatisere offentlige organer, der udfører sådanne tjenesteydelser, eller at afskaffe eksisterende monopoler vedrørende andre aktiviteter eller en række distributionstjenester.

(9) Dette direktiv finder kun anvendelse på de krav, som indvirker på adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed. Det finder ikke anvendelse på krav såsom færdselsregler, regler om arealudvikling og -anvendelse, by- og landplanlægning, bygningsstandarter samt administrative sanktioner, der pålægges for manglende overholdelse af sådanne regler, der ikke specifikt regulerer eller indvirker på servicevirksomheden, men som skal overholdes af tjenesteyderne under udøvelsen af deres erhvervsvirksomhed på samme måde som af enkeltpersoner, der handler som privatpersoner.

(10) Dette direktiv omhandler ikke krav vedrørende en række tjenesteyderes adgang til offentlige økonomiske midler. Der er bl.a. tale om krav, der omfatter betingelser, som skal opfyldes, for at tjenesteydere kan modtage offentlige økonomiske midler, herunder specifikke kontraktbestemmelser, især kvalitetsnormer, der skal overholdes som betingelse for at modtage offentlige økonomiske midler, f.eks. på det sociale område.

(11) Dette direktiv griber ikke ind i foranstaltninger truffet af medlemsstaterne i overensstemmelse med fællesskabsretten med hensyn til beskyttelse eller fremme af kulturel og sproglig mangfoldighed og mediepluralisme, herunder finansiering af sådanne aktiviteter. Direktivet er ikke til hinder for, at medlemsstaterne anvender deres grundlæggende regler og principper for pressefrihed og ytringsfrihed. Direktivet berører ikke medlemsstaternes lovgivning om forbud mod forskelsbehandling på grund af nationalitet eller andre forhold som dem, der er nævnt i traktatens artikel 13.

(12) Dette direktiv har til formål at skabe en retlig ramme for at sikre etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, og det hverken harmoniserer eller berører strafferetten. Medlemsstaterne bør ikke kunne begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv.

(13) Det er ligeledes vigtigt, at dette direktiv fuldt ud respekterer fællesskabsinitiativer på grundlag af traktatens artikel 137 med henblik på at virkeliggøre de i traktatens artikel 136 fastlagte mål om fremme af beskæftigelsen og forbedring af leve- og arbejdsvilkårene.

(14) Dette direktiv berører ikke arbejds- og ansættelsesvilkår som f.eks. maksimal arbejdstid og minimal hviletid, mindste antal betalte feriedage pr. år, mindsteløn og sikkerhed, sundhed og hygiejne på arbejdspladsen, som medlemsstaterne anvender i overensstemmelse med fællesskabsretten, det berører ikke forholdet mellem arbejdsmarkedets parter, herunder retten til at forhandle og indgå kollektive aftaler, retten til at strejke og til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten, og det gælder heller ikke for tjenesteydelser, der udføres af vikarbureauer. Direktivet berører heller ikke medlemsstaternes lovgivning om social sikring.

(15) Dette direktiv respekter udøvelsen af de grundlæggende rettigheder, der anvendes i medlemsstaterne og anerkendes i EU's charter om grundlæggende rettigheder og de ledsagende forklaringer, idet der skabes overensstemmelse med de grundlæggende frihedsrettigheder i traktatens artikel 43 og 49. Disse grundlæggende rettigheder omfatter rettigheden til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten.

(16) Dette direktiv vedrører udelukkende tjenesteydere, der er etableret i en medlemsstat, og omfatter ikke eksterne aspekter. Det vedrører ikke forhandlinger i internationale organisationers regi om handel med tjenesteydelser, navnlig inden for rammerne af den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser.

(17) Dette direktiv omfatter kun tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse. Tjenesteydelser af almen interesse er ikke omfattet af definitionen i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde. Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er

tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse, og falder derfor ind under dette direktivs anvendelsesområde. Visse tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. de tjenesteydelser, der måtte findes på transportområdet, er dog ikke omfattet af dette direktivs anvendelsesområde, og visse andre tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, f.eks. de tjenesteydelser, der måtte findes inden for postsektoren, udgør undtagelser fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser fastlagt i dette direktiv. Dette direktiv vedrører ikke finansieringen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og omfatter ikke støtte bevilget af medlemsstaterne, navnlig på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, i overensstemmelse med Fællesskabets konkurrenceregler. Dette direktiv vedrører ikke opfølgningen af Kommissionens hvidbog om forsyningspligtydelser.

(18) Finansielle tjenesteydelser bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde, da denne form for virksomhed er omfattet af specifik fællesskabslovgivning, der ligesom dette direktiv sigter mod at gennemføre et ægte indre marked for tjenesteydelser. Denne udelukkelse bør derfor omfatte alle finansielle tjenesteydelser såsom bank-, kredit-, forsikrings- og genforsikringsvirksomhed, erhvervstilknyttede eller personlige pensionsordninger, tjenesteydelser i forbindelse med værdipapirer, investerings-, fonds- og betalingsvirksomhed og investeringsrådgivning, herunder de tjenesteydelser, der er anført i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut⁴⁾.

(19) Da der i 2002 blev vedtaget en række lovgivningsinstrumenter vedrørende elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og tilhørende faciliteter og tjenesteydelser, som opstillede en reguleringsmæssig ramme med henblik på at lette adgangen til disse former for virksomhed i det indre marked, især gennem afskaffelse af de fleste ordninger for individuel tilladelse, er det nødvendigt at udelukke spørgsmål, der er behandlet i disse instrumenter, fra dette direktivs anvendelsesområde.

(20) De udelukkelser fra dette direktivs anvendelsesområde, der angår spørgsmål om elektroniske kommunikationstjenester, som er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet)⁵⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet)⁶⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet)⁷⁾, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet)⁸⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/58/EF af 12. juli 2002 om behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (direktiv om databeskyttelse inden for elektronisk kommunikation)⁹⁾ bør ikke kun gælde for spørgsmål, der specifikt behandles i de pågældende direktiver, men også spørgsmål, for hvilke medlemsstaterne i henhold til udtrykkelige bestemmelser i direktiverne kan vedtage visse foranstaltninger på nationalt plan.

(21) Transporttjenester, herunder bytransport, hyrevogns- og ambulancekørsel og havnetjenester, bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde.

(22) Udelukkelsen af sundhedsydelser fra dette direktivs anvendelsesområde bør omfatte sundhedsydelser og farmaceutiske tjenesteydelser, der udføres af fagfolk i sundhedssektoren over for patienter med henblik på at vurdere, vedligeholde eller genetablere deres sundhedstilstand, når sådanne aktiviteter er forbeholdt et lovreguleret erhverv i den medlemsstat, hvor tjenesteydelserne udføres.

(23) Dette direktiv berører ikke refusion af udgifter til sundhedsydelser, der er ydet i en anden medlemsstat end den, modtageren af sundhedsydelsen er bosiddende i. Domstolen har behandlet dette spørgsmål ved talrige lejligheder, og den har anerkendt patientens rettigheder. Det er vigtigt at behandle dette spørgsmål i et andet fællesskabsretligt instrument for at opnå større retssikkerhed og klarhed i det

omfang, spørgsmålet ikke allerede er behandlet i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet¹⁰⁾.

(24) Audiovisuelle tjenesteydelser bør også, uanset transmissionsform, herunder i biografer, udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde. Direktivet bør heller ikke omfatte støtte, der bevilges af medlemsstaterne i den audiovisuelle sektor, og som er omfattet af Fællesskabets konkurrenceregler.

(25) Spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i spil, som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotterier og væddemål, bør udelukkes fra dette direktivs anvendelsesområde i betragtning af den særlige beskaffenhed af disse aktiviteter, som medfører, at medlemsstaterne iværksætter strategier vedrørende den offentlige orden og beskyttelsen af forbrugerne.

(26) Dette direktiv berører ikke anvendelsen af traktatens artikel 45.

(27) Dette direktiv bør ikke omfatte de sociale tjenesteydelser på boligområdet eller i forbindelse med børnepasning og støtte til familier og personer, som har behov herfor, udført af staten - på nationalt, regionalt eller lokalt plan - af tjenesteydere med opdrag fra staten eller af statsanerkendte velgørende organisationer for at støtte personer, der har et permanent eller midlertidigt særligt behov på grund af utilstrækkelig indkomst i familien eller en fuldstændig eller delvis mangel på uafhængighed, og for personer som er i fare for at blive marginaliseret. Disse tjenesteydelser er væsentlige for at sikre den grundlæggende ret til menneskelig værdighed og integritet og er udtryk for principperne om social samhørighed og solidaritet og bør ikke berøres af dette direktiv.

(28) Dette direktiv berører ikke finansiering af sociale tjenesteydelser eller støttemuligheder i forbindelse hermed. Det berører heller ikke de kriterier eller betingelser, som medlemsstaterne har fastsat for at sikre, at de sociale tjenesteydelser kommer samfundet som helhed til gode og bidrager til social samhørighed. Desuden bør direktivet ikke berøre princippet om forsyningspligt med hensyn til sociale tjenesteydelser i medlemsstaterne.

(29) Da traktaten indeholder specifikke bestemmelser som retsgrundlag for skatter og afgifter, og da der allerede er vedtaget fællesskabsinstrumenter på dette område, er det nødvendigt at udelukke skatter og afgifter fra dette direktivs anvendelsesområde.

(30) Den gældende fællesskabsret om servicevirksomhed er allerede meget omfattende. Dette direktiv bygger på og kompletterer derved gældende fællesskabsret. Konflikter mellem dette direktiv og andre fællesskabsinstrumenter er identificeret og omhandlet i dette direktiv, bl.a. ved hjælp af undtagelser. Det er dog nødvendigt at fastsætte en regel for eventuelle yderligere tilfælde og undtagelsestilfælde, hvor der er en konflikt mellem en bestemmelse i dette direktiv og en bestemmelse i et andet fællesskabsinstrument. Eksistensen af en sådan konflikt bør konstateres i overensstemmelse med traktatens bestemmelser om etableringsret og fri bevægelighed for tjenesteydelser.

(31) Dette direktiv er i overensstemmelse med og berører ikke Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer¹¹⁾. Det behandler spørgsmål uden tilknytning til erhvervsmæssige kvalifikationer, f.eks. erhvervsansvarsforsikring, kommerciel kommunikation, virksomhed på flere områder og administrativ forenkling. Med hensyn til midlertidig udveksling af tjenesteydelser på tværs af grænserne sikrer en undtagelse fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser i nærværende direktiv, at afsnit II om fri udveksling af tjenesteydelser i direktiv 2005/36/EF ikke berøres. Derfor berøres ingen af de foranstaltninger, der finder anvendelse i henhold til nævnte direktiv i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser.

(32) Dette direktiv er i overensstemmelse med fællesskabslovgivningen om forbrugerbeskyttelse, f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/29/EF af 11. maj 2005 om virksomheders urimelige handelspraksis over for forbrugerne på det indre marked (»direktivet om urimelig handelspraksis«)¹²⁾ og

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2006/2004 af 27. oktober 2004 om samarbejde mellem nationale myndigheder med ansvar for håndhævelse af lovgivning om forbrugerbeskyttelse (»forordningen om forbrugerbeskyttelsessamarbejde«)¹³⁾.

(33) De tjenesteydelser, der er omfattet af dette direktiv, vedrører mange former for virksomhed i konstant udvikling, herunder forretningsservice som f.eks. ledelsesrådgivning, certificering og prøvning, vedligeholdelse og rengøring af kontorer, reklame, rekrutteringstjenester og sælgeres ydelser. Begrebet "tjenesteydelser" omfatter også ydelser til virksomheder og forbrugere som f.eks. juridisk og skattemæssig rådgivning, tjenester i forbindelse med fast ejendom, f.eks. ejendomsmæglervirksomhed, eller i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, herunder arkitekturrådgivning, handel og distribution, tilrettelæggelse af messer og udstillinger, biludlejning og rejsebureauer. Det omfatter også forbrugertjenester som f.eks. turisttjenester, herunder turistguider, fritidstjenester, sportscentre og forlystelsesparker og, såfremt det ikke er udelukket fra direktivets anvendelsesområde, hjemmeservice, f.eks. hjælp til ældre. Disse former for virksomhed kan være både tjenesteydelser, der kræver, at tjenesteyderen og tjenestemodtageren befinder sig i nærheden af hinanden, tjenesteydelser, der indebærer, at tjenestemodtageren eller tjenesteyderen begiver sig til et andet sted, og tjenesteydelser, der indgås på afstand, herunder via internettet.

(34) I henhold til Domstolens praksis skal det vurderes i hvert enkelt tilfælde, om bestemte former for virksomhed, navnlig virksomhed, der finansieres af det offentlige eller udføres af offentlige enheder, udgør en "tjenesteydelse", og vurderingen skal bygge på samtlige virksomhedens egenskaber, navnlig den måde, hvorpå den udføres, tilrettelægges og finansieres i den pågældende medlemsstat. Domstolen har fundet, at betalingskriteriet i alt væsentligt består i, at betalingen udgør det økonomiske modstykke til de pågældende tjenesteydelser, og har erkendt, at betalingskriteriet ikke er opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, der udføres af eller på vegne af staten uden økonomisk modydelse i forbindelse med dennes pligter på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område, f.eks. undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem eller forvaltning af sociale sikringsordninger, hvor der ikke udøves erhvervsaktivitet. Tjenestemodtageres betaling af et gebyr, f.eks. studerendes betaling af undervisningsgebyrer eller studieafgifter som delvist bidrag til udgifterne til driften af et system, udgør ikke i sig selv betaling, fordi tjenesteydelsen stadig hovedsagelig er finansieret af offentlige midler. Disse former for virksomhed er derfor ikke omfattet af definitionen af tjenesteydelse i traktatens artikel 50 og falder derfor ikke ind under dette direktivs anvendelsesområde.

(35) Ikke-indtægtsgivende sportsudøvelse på amatørplan er af væsentlig social betydning. Denne form for sportsudøvelse tilgodeser hyppigt udelukkende sociale og rekreative formål. Derfor drejer det sig ikke nødvendigvis om erhvervsvirksomhed i fællesskabsrettens forstand, og sådanne aktiviteter bør falde uden for direktivets anvendelsesområde.

(36) Begrebet "tjenesteyder" bør omfatte enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, eller enhver juridisk person, der udøver servicevirksomhed i en medlemsstat i henhold til enten etableringsfriheden eller den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Begrebet bør således ikke være begrænset til de tilfælde, hvor tjenesteydelsen udføres over grænserne som led i den frie bevægelighed for tjenesteydelser, men bør også omfatte de tilfælde, hvor en erhvervsdrivende etablerer sig i en medlemsstat for at udvikle sin servicevirksomhed dér. Begrebet bør derimod ikke omfatte filialer i en medlemsstat af selskaber fra tredjelande, idet etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser i henhold til traktatens artikel 48 kun gælder for selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med en medlemsstats lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende inden for Fællesskabet. Begrebet »tjenestemodtager« bør også omfatte tredjelandsskatsborgere, som allerede har rettigheder, der er dem tillagt ved fællesskabsretsakter som f.eks. forordning (EØF) nr. 1408/71, Rådets direktiv 2003/109/EF af 25. november 2003 om tredjelandsskatsborgeres status som fastboende udlænding¹⁴⁾, Rådets forordning (EF) nr. 859/2003 af 14. maj 2003 om udvidelse af bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1408/71 og forordning (EØF) nr. 574/72 til at omfatte tredjelandsskatsborgere, der ikke allerede er

dækket af disse bestemmelser udelukkende på grund af deres nationalitet¹⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes område¹⁶⁾. Desuden kan medlemsstaterne udvide begrebet »tjenestemodtager« til også at omfatte andre tredjelandsstatsborgere, der er til stede på deres område.

(37) En tjenesteyders etableringssted bør fastsættes i overensstemmelse med Domstolens praksis, hvorefter begrebet »etablering« indebærer faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed ved hjælp af en fast indretning i et ikke nærmere angivet tidsrum. Dette krav kan også være opfyldt, hvis et selskab oprettes for en bestemt periode, eller hvis det lejer den bygning eller det anlæg, det anvender til udøvelse af sin virksomhed. Kravet kan også være opfyldt, hvis en medlemsstat giver en tidsbegrænset tilladelse til bestemte tjenesteydelser. En etablering behøver ikke have form af et datterselskab, en filial eller et agentur, men kan bestå af et kontor, der ledes af en tjenesteyders eget personale eller af en person, der er selvstændig, men bemyndiget til at handle på en vedvarende måde for virksomheden, som det ville være tilfældet med et agentur. Ifølge denne definition, der kræver faktisk udøvelse af erhvervsvirksomhed på tjenesteyderens etableringssted, kan en postkasse ikke udgøre et etableringssted. Når en tjenesteyder er etableret flere steder, er det vigtigt at afgøre, fra hvilket etableringssted den pågældende tjenesteydelse faktisk udføres. Såfremt det er vanskeligt at afgøre, fra hvilket af flere etableringssteder en bestemt tjenesteydelse udføres, bør etableringsstedet være det sted, der udgør centret for tjenesteyderens virksomhed i relation til den pågældende tjenesteydelse.

(38) Begrebet "juridiske personer" i henhold til traktatens bestemmelser om etablering giver de erhvervsdrivende mulighed for frit at vælge den retlige form, de måtte finde passende for udøvelsen af deres virksomhed. Begrebet "juridiske personer" i henhold til traktaten omfatter derfor alle enheder, der er oprettet i henhold til eller reguleret af en medlemsstats lovgivning uanset deres retlige form.

(39) Begrebet "tilladelsesordning" bør bl.a. dække de administrative procedurer, hvorved der gives tilladelser, licenser, godkendelser eller koncessioner, men også forpligtelsen til at være optaget i en faglig organisation, et register, en fortegnelse eller en database, være officielt tilsluttet et organ eller være i besiddelse af et næringsbrev for at kunne udøve den pågældende virksomhed. En tilladelse kan indrømmes ikke blot ved en udtrykkelig afgørelse, men også ved en stiltiende afgørelse, som f.eks. består i, at den kompetente myndighed forholder sig tavs, eller at tjenesteyderen skal afvente en kvittering for modtagelsen af en erklæring for at kunne påbegynde den pågældende virksomhed, eller for at denne er lovlig.

(40) Begrebet "tvingende almene hensyn", der er nævnt i visse af dette direktivs bestemmelser, er blevet udviklet af Domstolen i dens praksis vedrørende traktatens artikel 43 og 49 og vil formentlig undergå en yderligere udvikling. Begrebet, således som det er blevet anerkendt ved Domstolens praksis, dækker mindst følgende områder: offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed, jf. traktatens artikel 46 og 55, opretholdelse af samfundsordenen, socialpolitiske mål, beskyttelse af tjenestemodtagere, forbrugerbeskyttelse, beskyttelse af arbejdstagere, herunder den sociale beskyttelse af disse; dyrevelfærd, opretholdelse af den økonomiske balance i det sociale sikringssystem, forebyggelse af svig, forebyggelse af illoyal konkurrence, miljøbeskyttelse og beskyttelse af bymiljøet, herunder by- og landplanlægning, beskyttelse af kreditorer, sikring af en forsvarlig forvaltning af retssystemet, trafiksikkerhed, beskyttelse af intellektuel ejendomsret, kulturpolitiske målsætninger, herunder beskyttelse af ytringsfriheden på forskellige områder, navnlig sociale, kulturelle, religiøse og filosofiske samfundsværdier; behovet for at sikre et højt uddannelsesniveau, opretholdelse af et alsidigt presseudbud og fremme af nationalsproget, beskyttelse af den nationale historiske og kunstneriske arv samt veterinærpolitik.

(41) Begrebet "offentlig orden" omfatter i henhold til Domstolens fortolkning beskyttelse mod en virkelig og tilstrækkeligt alvorlig trussel mod et grundlæggende samfundshensyn og kan navnlig omfatte spørgsmål vedrørende menneskelig værdighed, beskyttelse af mindreårige og sårbare voksne samt dyrevelfærd. Tilsvarende omfatter begrebet offentlig sikkerhed spørgsmål vedrørende tryghed for borgerne.

(42) Reglerne vedrørende administrative procedurer bør ikke tage sigte på at harmonisere administrative procedurer, men på at fjerne alt for tyngende tilladelsesordninger, procedurer og formaliteter, som er til hinder for etableringsfriheden og dermed for oprettelsen af nye servicevirksomheder.

(43) En af de største vanskeligheder, som især SMV'er støder på i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, er de komplicerede og langvarige administrative procedurer og den retsusikkerhed, der er forbundet med disse procedurer. Derfor er det, ligesom i forbindelse med visse moderniseringsinitiativer og initiativer vedrørende god administrativ praksis på fællesskabsplan og nationalt plan, nødvendigt at fastsætte principper for administrativ forenkling, bl.a. ved at begrænse kravet om forhåndstilladelse til de tilfælde, hvor det er absolut nødvendigt, og ved at indføre princippet om stiltiende tilladelse fra de kompetente myndigheder efter udløbet af en vis frist. Sådanne moderniseringstiltag har - uden at berøre kravene om gennemsigtighed og ajourføring af oplysningerne om de erhvervsdrivende - til formål at fjerne de forsinkelser, omkostninger og afskrækkende virkninger, der er forbundet med f.eks. unødvendige eller uforholdsmæssigt komplicerede og byrdefulde procedurer, overlappende procedurer, administrative byrder i forbindelse med forelæggelsen af dokumenter, de kompetente instansers vilkårlige skøn, upræcis eller uforholdsmæssigt lang ekspeditionstid, den udstedte tilladelses begrænsede varighed eller urimelige udgifter og sanktioner. Sådanne former for praksis virker særlig afskrækkende på tjenesteydere, der ønsker at udvikle deres virksomhed i andre medlemsstater, og gør det nødvendigt med en koordineret modernisering i et udvidet indre marked med 25 medlemsstater.

(44) Hvor det er hensigtsmæssigt, bør medlemsstaterne indføre formularer, som er harmoniserede på fællesskabsplan, som fastsat af Kommissionen, der sidestilles med certifikater, attester eller ethvert andet dokument i forbindelse med etablering.

(45) Når medlemsstaterne undersøger behovet for at forenkle procedurer og formaliteter, bør det navnlig kunne ske ud fra kriterierne nødvendighed, antal, eventuel overlapning, omkostninger, klarhed og tilgængelighed samt de forsinkelser og praktiske problemer, de vil kunne indebære for den pågældende tjenesteyder.

(46) For at lette adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed i det indre marked er det nødvendigt at opstille et fælles mål for alle medlemsstater om administrativ forenkling og fastsætte bestemmelser om bl.a. ret til information, elektroniske procedurer og regulering af tilladelsesordninger. Andre nationale foranstaltninger til opfyldelse af dette mål kan bestå i at reducere antallet af procedurer og formaliteter i forbindelse med servicevirksomhed og begrænse procedurerne og formaliteterne til dem, der er nødvendige for at tilgodese et alment hensyn, og som ikke overlapper hinanden i indhold og målsætninger.

(47) Af hensyn til den administrative forenkling bør der i almindelighed ikke stilles formelle krav såsom krav om fremlæggelse af originale dokumenter, bekræftede genpartier eller bekræftede oversættelser, undtagen hvis det er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn som f.eks. beskyttelsen af arbejdstagerne, den offentlige sundhed, miljøbeskyttelse eller forbrugerbeskyttelse. Det er desuden nødvendigt at sikre, at en tilladelse generelt giver adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed på hele det nationale område, medmindre et tvingende alment hensyn objektivt berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted, hvilket f.eks. kan være tilfældet for større supermarkeder, eller at tilladelsen skal begrænses til en bestemt del af det nationale område.

(48) For at forenkle de administrative procedurer yderligere bør det sikres, at den enkelte tjenesteyder kun behøver at henvende sig ét enkelt sted for at afvikle samtlige procedurer og formaliteter (i det følgende benævnt "kvikskranker"). Antallet af kvikskranker pr. medlemsstat kan variere efter den regionale eller lokale kompetencefordeling eller efter den form for virksomhed, der er tale om. Oprettelsen af disse kvikskranker bør ikke berøre opgavefordelingen mellem de kompetente myndigheder på nationalt plan. Hvis flere regionale eller lokale myndigheder er kompetente, kan en af dem varetage opgaven som kvikskranke og koordinator. Kvikskrankerne kan oprettes af de administrative myndigheder, men en medlemsstat kan også overdrage denne opgave til handels- og håndværks kamre, erhvervsorganisationer eller private

organer. Kvikskrannerne har en vigtig rolle at spille med hensyn til at bistå tjenesteyderen enten som den myndighed, der er direkte kompetent til at udstede de dokumenter, der er nødvendige for at få adgang til at optage servicevirksomhed, eller som formidler mellem tjenesteyderen og de direkte kompetente myndigheder.

(49) Det gebyr, som kvikskranner kan opkræve, bør stå i et rimeligt forhold til omkostningerne ved de procedurer og formaliteter, de vedrører. Dette bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan lade kvikskrannerne opkræve andre administrative gebyrer såsom gebyret til tilsynsorganer.

(50) Det er nødvendigt, at tjenesteydere og tjenestemodtagere har nem adgang til visse typer af information. Hvordan oplysningerne meddeles til tjenesteydere og tjenestemodtagere, bør fastsættes af hver enkelt medlemsstat inden for rammerne af dette direktiv. Navnlig kan medlemsstaternes forpligtelse til at sikre, at de relevante oplysninger er let tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere, opfyldes ved at gøre disse oplysninger tilgængelige for offentligheden gennem et websted. Informationerne bør være klart og utvetydigt formuleret.

(51) De oplysninger, der gøres tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere, bør navnlig omfatte informationer vedrørende procedurer og formaliteter, kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, betingelser for adgang til offentlige registre og databaser samt informationer vedrørende klagemuligheder og kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand. De kompetente myndigheders forpligtelse til at bistå tjenesteydere og tjenestemodtagere bør ikke indbefatte ydelse af juridisk rådgivning i enkeltsager. Der bør ikke desto mindre ydes generel information om, hvorledes krav normalt fortolkes eller anvendes. Hver enkelt medlemsstat bør selv træffe beslutning om spørgsmål som f.eks. videregivelse af urigtige eller vildledende oplysninger.

(52) Det er altafgørende for administrativ forenkling på tjenesteydelsesområdet, at der til gavn for tjenesteydere, tjenestemodtagere og kompetente myndigheder inden for en overskuelig fremtid etableres et system, som gør det muligt at afvikle procedurer og formaliteter elektronisk. For at opfylde denne resultatforpligtelse kan det være nødvendigt at tilpasse nationale love og bestemmelser om tjenesteydelser. Forpligtelsen bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne også kan stille andre systemer end de elektroniske til rådighed til at afvikle procedurer og formaliteter. At de pågældende procedurer og formaliteter skal kunne afvikles på afstand, betyder især, at medlemsstaterne skal sørge for, at de kan afvikles på tværs af grænserne. Resultatforpligtelsen vedrører ikke procedurer og formaliteter, som i sagens natur ikke kan afvikles på afstand. Dette berører desuden ikke medlemsstaternes lovgivning om anvendelse af sprog.

(53) Det kan være nødvendigt, at den kompetente myndighed i forbindelse med tildeling af licenser for visse former for servicevirksomhed gennemfører en samtale med ansøgeren for at vurdere, om dennes personlige integritet og egnethed til at udføre den pågældende tjenesteydelse. I sådanne tilfælde er en elektronisk opfyldelse af formaliteter ikke nødvendigvis hensigtsmæssig.

(54) Adgangen til at optage servicevirksomhed bør kun gøres betinget af tilladelse fra de kompetente myndigheder, hvis dette krav opfylder kriterierne om, at den ikke indebærer forskelsbehandling, er nødvendig og ikke går længere, end hvad der kræves for at nå det tilsigtede mål. Der bør således navnlig kun kunne stilles krav om tilladelse, hvis en efterfølgende kontrol ville være uden virkning, fordi det ville være umuligt at fastslå de pågældende tjenesteydelsers mangler efterfølgende, idet der tages behørigt hensyn til de risici og farer, der er forbundet med ikke at foretage en forhåndskontrol. Bestemmelserne herom i dette direktiv må ikke bruges som begrundelse for tilladelsesordninger, der er forbudt i henhold til andre fællesskabsretsakter som f.eks. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/93/EF af 13. december 1999 om en fællesskabsramme for elektroniske signaturer¹⁷⁾ eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/31/EF af 8. juni 2000 om visse retlige aspekter af informationssamfundstjenester, navnlig elektronisk handel, i det indre marked (»direktivet om elektronisk handel«)¹⁸⁾. Resultaterne af

den gensidige evaluering vil gøre det muligt på fællesskabsplan at bestemme, for hvilke former for virksomhed tilladelsesordningerne bør ophæves.

(55) Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes mulighed for at inddrage tilladelser, efter at disse er udstedt, hvis betingelserne for at udstede tilladelsen ikke længere er opfyldt.

(56) I henhold til Domstolens praksis udgør den offentlige sundhed, forbrugerbeskyttelse, dyresundhed og beskyttelse af bymiljøet tvingende almene hensyn. Sådanne tvingende almene hensyn kan begrunde anvendelsen af tilladelsesordninger og andre restriktioner. Sådanne tilladelsesordninger eller begrænsninger bør dog ikke medføre en forskelsbehandling på grund af nationalitet. Desuden bør nødvendighedsprincippet og proportionalitetsprincippet altid respekteres.

(57) Bestemmelserne i dette direktiv vedrørende tilladelsesordninger bør finde anvendelse på de tilfælde, hvor erhvervsdrivendes adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed er betinget af en afgørelse truffet af en kompetent myndighed. Dette berører hverken kompetente myndigheders beslutninger om at oprette en offentlig eller privat enhed til at udføre en bestemt tjenesteydelse eller kompetente myndigheders indgåelse af kontrakter om udførelse af en bestemt tjenesteydelse, som er omfattet af bestemmelserne om offentlige indkøb, da dette direktiv ikke omhandler regler om offentlige indkøb.

(58) For at lette adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed er det vigtigt at evaluere tilladelsesordningerne og deres berettigelse og at rapportere herom. Denne rapporteringspligt går kun på, om der findes en tilladelsesordning, og ikke på kriterier og betingelser for udstedelse af en tilladelse.

(59) Tilladelsen bør som hovedregel give tjenesteyderen adgang til at optage eller udøve den pågældende servicevirksomhed på hele det nationale område, medmindre en områdemæssig begrænsning er begrundet i et tvingende alment hensyn. Miljøbeskyttelse kan f.eks. berettige kravet om, at der skal indhentes en individuel tilladelse for hvert enkelt anlæg på det nationale område. Denne bestemmelse bør ikke berøre de regionale eller lokale kompetencer for udstedelse af en tilladelse i medlemsstaterne.

(60) Dette direktiv og navnlig bestemmelserne vedrørende tilladelsesordninger og tilladelsers territoriale anvendelsesområde bør ikke gribe ind i den regionale eller lokale kompetencefordeling i de enkelte medlemsstater, herunder regionalt og lokalt selvstyre og anvendelsen af officielle sprog.

(61) Bestemmelsen om, at betingelserne for en tilladelse ikke må være overlappende, bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan anvende deres egne betingelser, der er fastsat i tilladelsesordningen. Den bør blot betyde, at de kompetente myndigheder, når de undersøger, om ansøgeren opfylder betingelserne, skal tage hensyn til tilsvarende betingelser, som ansøgeren allerede har opfyldt i en anden medlemsstat. Bestemmelsen bør ikke indebære anvendelse af de betingelser for udstedelse af en tilladelse, der er fastsat i en anden medlemsstats tilladelsesordning.

(62) Hvis antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, bør der anvendes en procedure for udvælgelse af ansøgere med henblik på gennem åben konkurrence at optimere kvaliteten af og vilkårene for de tjenesteydelser, der tilbydes brugerne. En sådan procedure bør sikre gennemskuelighed og uvildighed, og den tilladelse, der således udstedes, må ikke være af uforholdsmæssig lang varighed og bør ikke kunne fornyes automatisk eller indebære fordele for den tjenesteyder, hvis tilladelse netop er udløbet. Nærmere bestemt bør varigheden af tilladelsen fastsættes således, at den ikke hæmmer eller begrænser den frie konkurrence mere end nødvendigt for at sikre afskrivningen på investeringerne og et rimeligt afkast af den investerede kapital. Denne bestemmelse bør ikke være til hinder for, at medlemsstaterne kan begrænse antallet af tilladelser af andre grunde end knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet. Sådanne tilladelser bør under alle omstændigheder være underlagt de øvrige bestemmelser om tilladelsesordninger i dette direktiv.

(63) Hvis der ikke foreligger andre ordninger, bør en tilladelse betragtes som udstedt, hvis der ikke foreligger et svar inden for en bestemt frist. Der kan dog fastsættes en anden ordning for bestemte former

for virksomhed, hvis dette er objektivt begrundet i et tvingende alment hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse. Sådanne andre ordninger bør omfatte nationale regler, hvorefter ansøgningen anses for at være afslået, hvis der ikke foreligger svar fra den kompetente myndighed, hvis afslaget kan indbringes for domstolene.

(64) Med henblik på at skabe et ægte indre marked for tjenesteydelser er det nødvendigt at fjerne de restriktioner for etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser, der fortsat findes i visse medlemsstaters lovgivninger, og som er uforenelige med henholdsvis traktatens artikel 43 og 49. De restriktioner, der skal forbydes, påvirker specielt det indre marked for tjenesteydelser og bør systematisk afvikles så hurtigt som muligt.

(65) Etableringsfriheden indbefatter bl.a. ligebehandlingsprincippet, der ikke blot forbyder enhver forskelsbehandling begrundet i nationalitet, men også enhver indirekte forskelsbehandling, som er begrundet i andre forhold, men reelt kan føre til samme resultat. Således bør der for adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i en medlemsstat, både som hoved- og som bivirksomhed, ikke opstilles kriterier om etablering, ophold, bopæl eller om, at der skal være tale om tjenesteyderens hovedvirksomhed. Disse kriterier bør dog ikke omfatte krav om, at en tjenesteyder eller en af dennes ansatte eller en repræsentant skal være til stede under udøvelsen af denne virksomhed, hvis det er begrundet i tvingende almene hensyn. Endvidere bør en medlemsstat ikke anfægte selskabers retsevne og partsevne, hvis de er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor de er etableret for så vidt angår deres hovedvirksomhed. Herudover bør en medlemsstat ikke kunne give tjenesteydere, der har særlig tilknytning til et nationalt eller lokalt socioøkonomisk miljø, nogen form for fordel. Desuden bør medlemsstaten heller ikke på grund af tjenesteyderens etableringssted kunne begrænse den pågældendes muligheder for at erhverve, udnytte eller afhænde rettigheder og goder eller opnå forskellige former for lån og bolig, hvis dette befordre den pågældendes adgang til at optage og udøve den pågældende virksomhed.

(66) Adgang til eller udøvelse af servicevirksomhed på en medlemsstats område bør ikke være underlagt en økonomisk test. Forbuddet mod økonomiske test som forudsætning for udstedelsen af tilladelser bør udelukkende gælde økonomiske test som sådan, men ikke krav, der er objektivt begrundet i tvingende almene hensyn såsom beskyttelsen af bymiljøet, socialpolitiske mål eller den offentlige sundhed. Forbuddet bør ikke være til hinder for, at de myndigheder, der skal håndhæve konkurrenceretten, kan udøve deres beføjelser.

(67) Med hensyn til finansiel sikkerhed eller forsikring bør forbuddet kun vedrøre krav om, at den påbudte finansielle sikkerhed eller forsikring skal tilvejebringes via et finansieringsinstitut etableret i den pågældende medlemsstat.

(68) Med hensyn til forudgående optagelse i registre bør forbuddet kun vedrøre krav om, at tjenesteyderen forud for etableringen skal have været registreret i en given periode i et register i den pågældende medlemsstat.

(69) For at samordne moderniseringen af de nationale love og bestemmelser, så de stemmer overens med kravene i det indre marked, er det nødvendigt at evaluere visse ikke-diskriminerende nationale krav, som på grund af deres karakter mærkbart kan indskrænke eller ligefrem hindre adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i henhold til etableringsfriheden. Denne evaluering bør kun være møntet på at undersøge, om disse krav er forenelige med de kriterier, Domstolen allerede har fastsat for etableringsfriheden. Den bør ikke vedrøre anvendelsen af Fællesskabets konkurrenceregler. Hvis sådanne krav er diskriminerende eller ikke er objektivt begrundet i tvingende almene hensyn, eller hvis de er for vidtgående, skal de ophæves eller ændres. Resultatet af evalueringen vil være forskelligt alt efter virksomhedens art og det relevante almene hensyn. Sådanne krav vil navnlig kunne være fuldt begrundet, hvis de stilles for at opfylde socialpolitiske mål.

(70) Ved anvendelsen af dette direktiv og med forbehold af traktatens artikel 16, må tjenesteydelser kun betragtes som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse hvis de udføres for at varetage en særlig opgave af almen interesse, som tjenesteyderen har fået overdraget af den pågældende medlemsstat. Overdragelsen af en sådan opgave bør ske ved en eller flere retsakter, hvis udformning bør fastsættes af den pågældende medlemsstat, og hvori den særlige opgaves nøjagtige karakter er angivet.

(71) Den gensidige evaluering i henhold til dette direktiv bør ikke berøre medlemsstaternes frihed til i deres lovgivning at fastsætte et højt niveau for beskyttelse af almene hensyn, navnlig hvad angår mål på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område. Det er desuden nødvendigt, at den gensidige evaluering i fuldt omfang tager hensyn til det særegne ved tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og de særlige opgaver, der pålægges dem. Dette kan begrunde visse restriktioner med hensyn til etableringsfriheden, navnlig hvis restriktionerne forfølger mål, hvad angår beskyttelsen af den offentlige sundhed, samt mål på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område, og hvis de opfylder betingelserne i artikel 15, stk. 3, litra a), b) og c). Hvad angår forpligtelsen til at have en bestemt retlig form for at udøve visse tjenesteydelser på det sociale område, har Domstolen f.eks. allerede anerkendt, at det kan være berettiget at kræve af tjenesteyderen, at denne er en nonprofitorganisation.

(72) Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse omfatter vigtige opgaver i forbindelse med social og territorial samhørighed. Varetagelsen af disse opgaver bør ikke hindres som følge af den evaluering, der er omhandlet i direktivet. Krav, der er nødvendige for varetagelsen af disse opgaver, bør ikke berøres af evalueringen, men samtidig bør ubegrundede begrænsninger af etableringsretten også omhandles.

(73) Blandt de krav, der skal undersøges, er nationale ordninger, der af andre årsager end dem, der vedrører erhvervsmæssige kvalifikationer, forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til visse former for virksomhed. Disse krav omfatter også forpligtelser til, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form, navnlig at tjenesteyderen skal være en juridisk person, et personligt selskab, en nonprofitorganisation eller et selskab, som udelukkende ejes af fysiske personer, og krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital, herunder navnlig pligt til at råde over en mindstekapital til visse former for servicevirksomhed eller til at have særlige erhvervsmæssige kvalifikationer for at kunne besidde kapitalandele i eller lede visse selskaber. Evalueringen af, om faste minimums- og/eller maksimumspriser er forenelige med etableringsfriheden, berører kun de priser, som de kompetente myndigheder specifikt har fastsat for udførelsen af bestemte tjenesteydelser, og berører f.eks. ikke almindelige regler om prisfastsættelse af bl.a. husleje.

(74) Den gensidige evaluering betyder, at medlemsstaterne i gennemførelsesperioden først vil skulle gennemføre en "screening" af deres lovgivning for at konstatere, om nogle af de ovennævnte krav findes i deres retssystem. Senest ved udgangen af gennemførelsesperioden bør medlemsstaterne udarbejde en rapport om resultaterne af denne screening. Hver rapport forelægges alle de andre medlemsstater og andre, der berøres heraf. Medlemsstaterne har derefter seks måneder til at fremsætte bemærkninger til rapporterne. Senest et år efter datoen for gennemførelsen af dette direktiv bør Kommissionen udarbejde en oversigtsrapport, eventuelt ledsaget af forslag til yderligere initiativer. Kommissionen vil om nødvendigt og i samarbejde med medlemsstaterne kunne bistå dem med udarbejdelsen af en fælles fremgangsmåde.

(75) Den omstændighed, at der i dette direktiv anføres en række krav, som medlemsstaterne skal ophæve eller evaluere i gennemførelsesperioden, er ikke til hinder for, at der kan indledes traktatbrudsprocedure mod en medlemsstat for manglende opfyldelse af dens forpligtelser i henhold til traktatens artikel 43 eller 49.

(76) Dette direktiv vedrører ikke anvendelsen af traktatens artikel 28-30 om frie varebevægelser. De restriktioner, der forbydes i medfør af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, omfatter de krav, der gælder for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, med ikke de krav, der gælder for varerne som sådanne.

(77) Når en erhvervsdrivende begiver sig til en anden medlemsstat for dér at udøve servicevirksomhed, bør der sondres mellem situationer, der falder ind under etableringsfriheden, og situationer, som på

grund af den pågældende virksomheds midlertidige karakter er omfattet af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. Med hensyn til sondringen mellem etableringsfriheden og den frie bevægelighed for tjenesteydelser er det ifølge Domstolens praksis afgørende, om den erhvervsdrivende er etableret i den medlemsstat, hvor han udfører den pågældende tjenesteydelse. Hvis den erhvervsdrivende er etableret i den medlemsstat, hvor han udfører tjenesteydelser, bør han være omfattet af etableringsfriheden. Hvis den erhvervsdrivende derimod ikke er etableret i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, bør dennes virksomhed være omfattet af den frie bevægelighed for tjenesteydelser. I henhold til Domstolens faste praksis bør den midlertidige karakter af den pågældende virksomhed ikke kun vurderes på grundlag af ydelsens varighed, men også på grundlag af dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Ydelsens midlertidige karakter bør imidlertid ikke udelukke, at tjenesteyderen i den medlemsstat, hvor ydelsen udføres, kan indrette visse faciliteter (herunder et kontor, en praksis eller en konsultation), hvis disse faciliteter er nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.

(78) For at sikre, at den frie bevægelighed for tjenesteydelser fungerer effektivt, og give tjenesteydere og tjenestemodtagere sikkerhed for, at de kan udføre og modtage tjenesteydelser i hele Fællesskabet, uafhængigt af grænserne, er det nødvendigt at afklare, i hvilket omfang de krav, der er gældende i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, kan pålægges. Det er afgørende at sikre, at bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser ikke forhindrer den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, i at pålægge særlige krav i overensstemmelse med principperne i artikel 16, stk. 1, litra a)-c), af hensyn til den offentlige orden eller den offentlige sikkerhed eller beskyttelsen af den offentlige sundhed eller miljøet.

(79) I henhold til Domstolens faste praksis har medlemsstaterne stadig ret til at træffe foranstaltninger for at forhindre, at tjenesteydere uberettiget udnytter principperne for det indre marked. Om der er tale om uberettiget udnyttelse fra en tjenesteyders side, bør afgøres fra sag til sag.

(80) Det er nødvendigt at sikre, at tjenesteydere er i stand til at tage udstyr, der er nødvendigt for udførelsen af deres tjenesteydelse, med sig, når de rejser for at udføre tjenesteydelser i en anden medlemsstat. Det er navnlig vigtigt at undgå tilfælde, hvor tjenesteydelsen ikke kan udføres uden udstyret, eller situationer, hvor tjenesteyderne påføres ekstraudgifter, f.eks. ved leje eller køb af andet udstyr end det, som de normalt anvender, eller ved, at de i væsentligt omfang er nødt til at fravige den måde, de normalt udøver deres virksomhed på.

(81) Begrebet "udstyr" omfatter ikke fysiske genstande, der af tjenesteyderen enten leveres til kunden eller bliver en del af en fysisk genstand som følge af servicevirksomheden, f.eks. byggematerialer eller reservedele, eller forbruges eller efterlades på stedet under udførelsen af tjenesteydelsen, f.eks. brændstof, sprængstoffer, fyrværkeri, pesticider, gift eller medicin.

(82) Bestemmelserne i dette direktiv bør ikke være til hinder for, at en medlemsstat kan anvende regler om arbejds- og ansættelsesvilkår. De ved lov eller administrativt fastsatte regler bør i overensstemmelse med traktaten være begrundet i beskyttelse af arbejdstagere, og de bør som fortolket af Domstolen være ikke-diskriminerende, nødvendige og proportionelle og være i overensstemmelse med anden relevant fællesskabsret.

(83) Det er nødvendigt at sikre, at bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser kun kan fraviges på områder, der er omfattet af undtagelser. Sådanne undtagelser er nødvendige for at tage hensyn til det indre markeds integrationsstadium eller til visse fællesskabsinstrumenter vedrørende tjenesteydelser, ifølge hvilke en tjenesteyder er omfattet af en anden lov end etableringsmedlemsstatens. Herudover bør der også undtagelsesvist - i visse konkrete tilfælde og såfremt visse strenge processuelle og materielle betingelser er opfyldt - kunne træffes foranstaltninger over for en bestemt tjenesteyder. Endvidere bør enhver undtagelsesvis tilladt begrænsning i den frie bevægelighed for tjenesteydelser være i overensstemmelse med de grundlæggende rettigheder, der udgør en integreret del af fællesskabsrettens almindelige retsgrundsætninger.

(84) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår posttjenester bør omfatte både ydelser, der er forbeholdt den befordringspligtige virksomhed, og andre posttjenester.

(85) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår retslig inkasso og henvisningen til et eventuelt kommende harmoniseringsinstrument bør kun berøre adgang til og udøvelse af virksomhed, der navnlig består i anlæggelse af søgsmål ved en domstol vedrørende inkasso.

(86) Dette direktiv bør ikke berøre de arbejds- og ansættelsesvilkår, der i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser¹⁹⁾ finder anvendelse på arbejdstagere, der udstationeres på en anden medlemsstats område for at udføre en tjenesteydelse dér. I sådanne tilfælde skal tjenesteyderne i henhold til direktiv 96/71/EF overholde arbejds- og ansættelsesvilkårene på en række nærmere angivne områder, som er gældende i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres. Der er tale om følgende områder: maksimal arbejdstid og minimal hviletid, mindste antal betalte feriedage pr. år, mindsteløn, herunder overtidbetaling, betingelserne for tilrådighedsstillelse af arbejdstagere, især beskyttelse af arbejdstagere, der stilles til rådighed via vikarbureauer, sundhed, sikkerhed og hygiejne på arbejdspladsen, beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til arbejds- og ansættelsesvilkår for gravide kvinder og kvinder, der lige har født, samt for børn og unge, ligebehandling af mænd og kvinder samt andre bestemmelser vedrørende ikke-forskelsbehandling. Dette gælder ikke kun arbejds- og ansættelsesvilkår, der er fastsat ved lov, men også vilkår fastsat i kollektive aftaler eller voldgiftskendelser, der er offentliggjort eller de facto finder generel anvendelse som defineret i direktiv 96/71/EF. Herudover bør dette direktiv ikke forhindre medlemsstaterne i at anvende arbejds- og ansættelsesvilkårene på andre områder end dem, der er anført i artikel 3, stk. 1, i direktiv 96/71/EF, når det er begrundet i hensynet til den offentlige orden.

(87) Dette direktiv bør heller ikke berøre arbejds- og ansættelsesvilkårene i tilfælde, hvor en arbejdstager, der er ansat til at udføre en grænseoverskridende tjenesteydelse, ansættes i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres. Endelig bør dette direktiv ikke berøre den ret, som den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, har til at afgøre, om der foreligger et ansættelsesforhold, og bestemme sondringen mellem selvstændige erhvervsdrivende og arbejdstagere, herunder "falske selvstændige erhvervsdrivende". I denne forbindelse bør det væsentligste kendetegn ved et ansættelsesforhold i henhold til traktatens artikel 39 være den omstændighed, at en person i en vis periode udfører tjenesteydelser mod vederlag for en anden og efter dennes anvisning. Enhver beskæftigelse, som udøves af en person, der ikke er i et underordningsforhold, skal betragtes som selvstændig erhvervsvirksomhed i henhold til traktatens artikel 43 og 49.

(88) Bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser bør ikke finde anvendelse i tilfælde, hvor en aktivitet i henhold til fællesskabsretten i en medlemsstat er forbeholdt et bestemt erhverv, f.eks. krav om, at juridisk rådgivning er forbeholdt advokater.

(89) Undtagelsen fra bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser for så vidt angår registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat end den, hvori de benyttes, følger af Domstolens praksis, i henhold til hvilken en medlemsstat kan lade køretøjer, der anvendes på dens område, være omfattet af en sådan forpligtelse på vilkår, der er afpasset efter det tilsigtede mål. Denne undtagelse gælder ikke lejlighedsvis eller midlertidig leje.

(90) Kontraktlige forbindelser mellem tjenesteyder og kunde samt mellem arbejdsgiver og arbejdstager bør ikke være omfattet af dette direktiv. Lovvalget for tjenesteyderens kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser bør afgøres efter de internationale privatretlige regler.

(91) Det er nødvendigt, at medlemsstaterne undtagelsesvis, i individuelle tilfælde og af hensyn til sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser får mulighed for at træffe foranstaltninger, der fraviger bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, over for en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat. Dette bør dog kun ske på områder, der ikke er harmoniseret på fællesskabsplan.

(92) De restriktioner i den frie bevægelighed for tjenesteydelser, som er i strid med dette direktiv, kan ikke blot opstå som følge af foranstaltninger, der træffes over for tjenesteydere, men også som følge af en lang række hindringer for tjenestemodtageres, især forbrugerens, anvendelse af tjenesteydelser. I dette direktiv opregnes eksempler på visse former for restriktioner over for en tjenestemodtager, som ønsker at anvende en tjenesteydelse, der udføres af en tjenesteyder etableret i en anden medlemsstat. De omfatter også tilfælde, hvor tjenestemodtagere er forpligtet til at indhente en tilladelse fra deres kompetente myndigheder eller afgive en erklæring til disse myndigheder for at modtage en tjenesteydelse fra en tjenesteyder etableret i en anden medlemsstat. Dette berører ikke generelle tilladelsesordninger, der også finder anvendelse på brug af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i samme medlemsstat.

(93) Begrebet "finansiel bistand, som ydes i forbindelse med brug af en særlig tjenesteydelse", bør ikke omfatte støtte bevilget af medlemsstaterne, navnlig på det sociale område eller inden for den kulturelle sektor, som er omfattet af Fællesskabets konkurrenceregler, eller generel finansiel bistand, der ikke er knyttet til brug af en særlig tjenesteydelse, f.eks. uddannelsesstøtte eller studielån.

(94) I henhold til traktatens bestemmelser om fri bevægelighed for tjenesteydelser er forskelsbehandling begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller i hans opholdsland eller -sted forbudt. Forskelsbehandlingen kan navnlig bestå i, at kun statsborgere fra en anden medlemsstat afkræves originaldokumenter, bekræftede kopier, bevis for statsborgerskab eller officielle oversættelser af dokumenter for at kunne modtage en tjenesteydelse eller opnå visse fordelagtige vilkår eller priser. Forbuddet mod diskriminerende krav bør imidlertid ikke være til hinder for, at især prisfordele kan forbeholdes visse tjenestemodtagere, hvis dette er baseret på saglige og objektive kriterier.

(95) Princippet om forbud mod forskelsbehandling i det indre marked indebærer, at en tjenestemodtagers - især en forbrugers - adgang til en tjenesteydelse, der tilbydes offentligheden, ikke må nægtes eller begrænses på grund af et kriterium om tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted i de generelle betingelser, som stilles til rådighed for offentligheden. Dette betyder ikke, at der er tale om ulovlig forskelsbehandling, hvis der i de generelle betingelser anvendes forskellige priser og vilkår for en tjenesteydelse, hvis sådanne priser og vilkår er begrundet i objektive faktorer, der kan variere fra land til land, såsom de faktiske meromkostninger, der påløber på grund af afstanden, tjenesteydelsens tekniske karakteristika, forskellige markedsvilkår, såsom sæsonbestemt større eller mindre efterspørgsel, forskellige ferieperioder i medlemsstaterne, forskellige konkurrenters prissætning eller yderligere risici, der er forbundet med regler, som afviger fra etableringsmedlemsstatens. Det betyder heller ikke, at der er tale om ulovlig forskelsbehandling, hvis en forbruger ikke modtager en tjenesteydelse, fordi de nødvendige intellektuelle ejendomsrettigheder mangler i et givet område.

(96) Det bør fastsættes, at en af de måder, hvorpå tjenesteyderen kan gøre de oplysninger, denne er forpligtet til at meddele, let tilgængelige for tjenestemodtageren, er at oplyse sin e-mail-adresse, herunder adressen på sit websted. I øvrigt bør en tjenesteyders forpligtelse til at gøre visse oplysninger tilgængelige i sit informationsmateriale ikke dække almindelig kommerciel kommunikation såsom reklame, men snarere materiale, hvori tjenesteyderen beskriver sine tjenesteydelser i detaljer, herunder dokumenter, der ligger på et websted.

(97) Det er nødvendigt at fastsætte visse regler i dette direktiv om et højt kvalitetsniveau for tjenesteydelser, idet navnlig kravene til information og gennemsigtighed sikres. Reglerne bør gælde både for grænseoverskridende udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstater og for tjenesteydelser, der udføres i en medlemsstat af en tjenesteyder, som er etableret der, uden at SMV'er må pålægges unødige byrder. De bør på ingen måde hindre medlemsstaterne i at anvende supplerende eller anderledes kvalitetskrav i henhold til dette direktiv og anden fællesskabsret.

(98) Enhver erhvervsdrivende, der udfører tjenesteydelser, som frembyder en direkte og særlig fare for tjenestemodtagerens eller tredjemands sundhed eller sikkerhed eller en særlig finansiel risiko, bør princi-

pielt være dækket af en passende erhvervsansvarsforsikring eller en ækvivalent eller sammenlignelig garanti, hvilket navnlig indebærer, at en sådan erhvervsdrivende i reglen skal være behørigt forsikret i forbindelse med tjenesteydelser, der udføres i en eller flere andre medlemsstater end etableringsmedlemsstaten.

(99) Forsikringen eller garantien bør være passende i forhold til risikoens art og omfang. Det vil derfor kunne være nødvendigt for tjenesteydere kun at have grænseoverskridende dækning, hvis de faktisk udfører tjenesteydelser i andre medlemsstater. Medlemsstaterne bør ikke fastsætte mere detaljerede regler vedrørende forsikringsdækningen og f.eks. opstille mindstetærskler for forsikringssummen eller grænser for udelukkelser fra forsikringsdækningen. Tjenesteydere og forsikringsselskaber bør fortsat have den nødvendige fleksibilitet til at forhandle forsikringspolicer, der er præcist afpasset efter risikoens art og omfang. Desuden er det ikke nødvendigt at lovgive om forpligtelse til passende forsikring. Det bør være tilstrækkeligt, hvis de faglige organers etiske regler opererer med forsikringspligt. Endelig bør forsikringsselskaber ikke være forpligtede til at yde forsikringsdækning.

(100) Det er nødvendigt at bringe totalforbuddet mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation til ophør, ikke ved at ophæve forbuddet mod indholdet af den kommercielle kommunikation, men derimod ved at ophæve forbud, der generelt udelukker bestemte erhverv fra en eller flere former for kommerciel kommunikation, f.eks. forbud mod enhver form for reklame i et eller flere bestemte medier. For så vidt angår indhold og metoder vedrørende kommerciel kommunikation er det nødvendigt at opfordre erhvervene til i overensstemmelse med fællesskabsretten at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan.

(101) Det er nødvendigt i tjenestemodtagerens interesse, navnlig forbrugernes, at sikre, at det er muligt for tjenesteyderne at tilbyde tjenesteydelser på flere områder, og at restriktioner i denne henseende begrænses til, hvad der er nødvendigt for at sikre de lovregulerede erhvervs uvildighed, uafhængighed og integritet. Dette berører ikke de restriktioner og forbud mod at udøve særlige former for virksomhed, der skal sikre uafhængigheden i tilfælde, hvor en medlemsstat overdrager en bestemt opgave til en tjenesteyder, navnlig inden for byudvikling, og det bør heller ikke berøre anvendelsen af konkurrencereglerne.

(102) For at forbedre gennemsigtigheden og fremme kvalitetsvurderinger af udbudte og udførte tjenesteydelser baseret på sammenlignelige kriterier er det vigtigt, at oplysninger om betydningen af kvalitetsmærker og andre særlige kendetegn ved sådanne tjenesteydelser er let tilgængelige. Et sådant krav om gennemsigtighed er særlig vigtigt inden for områder som f.eks. turisme, herunder især hotelvirksomhed, hvor anvendelsen af klassificeringssystemer er meget udbredt. Herudover bør det undersøges, hvorvidt europæisk standardisering kan anvendes til at fremme tjenesteydelsers forenelighed og kvalitet. Europæiske standarder udarbejdes af de europæiske standardiseringsorganer Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN), Den Europæiske Komité for Elektronisk Standardisering (CENELEC) og Det Europæiske Standardiseringsinstitut for Telekommunikation (ETSI). Hvis det er hensigtsmæssigt, kan Kommissionen i overensstemmelse med procedurerne i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF af 22. juni 1998 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter samt forskrifter for informationssamfundets tjenester²⁰⁾ give mandat til udarbejdelsen af specifikke europæiske standarder.

(103) For at løse potentielle problemer i forbindelse med opfyldelsen af retsafgørelser er det hensigtsmæssigt at fastsætte, at medlemsstaterne skal anerkende ækvivalente garantier, der stilles af institutter eller organer såsom banker, forsikringsselskaber eller andre udbydere af finansielle tjenesteydelser etableret i en anden medlemsstat.

(104) Oprettelsen af et netværk af medlemsstaternes forbrugerbeskyttelsesmyndigheder, som er omhandlet forordning (EF) nr. 2006/2004, supplerer samarbejdet i henhold til dette direktiv. Anvendelsen af lovgivningen om forbrugerbeskyttelse i forbindelse med transaktioner på tværs af grænserne, især med hensyn til nye former for markedsføring og salg, og nødvendigheden af at fjerne visse specifikke hin-

dringer for samarbejdet på dette område kræver, at der etableres et mere udstrakt samarbejde mellem medlemsstaterne. Det er på dette område navnlig nødvendigt at sikre, at medlemsstaterne kræver, at erhvervsdrivende på deres område ophører med ulovlig adfærd, der er rettet mod brugerne i en anden medlemsstat.

(105) Administrativt samarbejde er væsentligt, hvis det indre marked for tjenesteydelser skal fungere efter hensigten. Manglende samarbejde mellem medlemsstaterne fører til en mangedobling af de regler, der gælder for tjenesteydere, og til overlapning af kontrollen i forbindelse med virksomhed på tværs af grænserne og kan også udnyttes af erhvervsdrivende, der bevæger sig på kanten af loven, til at undgå tilsyn eller omgå gældende nationale regler for tjenesteydelser. Det er derfor vigtigt, at der fastsættes klare, retligt bindende forpligtelser for medlemsstaterne til at indgå i et effektivt samarbejde.

(106) I forbindelse med kapitlet om administrativt samarbejde bør "tilsyn" omfatte f.eks. overvågning og undersøgelse af de faktiske omstændigheder, problemløsning, håndhævelse og pålæggelse af sanktioner samt senere opfølgning.

(107) Under normale omstændigheder bør gensidig bistand ydes direkte mellem kompetente myndigheder. De forbindelsespunkter, som medlemsstaterne udpeger, bør kun fremme processen, hvis der opstår vanskeligheder, f.eks. hvis der er behov for bistand til at udpege den relevante kompetente myndighed.

(108) En række forpligtelser til gensidig bistand bør finde anvendelse på alle de spørgsmål, der er omfattet af dette direktiv, herunder spørgsmål i forbindelse med situationer, hvor en tjenesteyder etablerer sig i en anden medlemsstat. Andre forpligtelser til gensidig bistand bør kun finde anvendelse i tilfælde af tjenesteydelser på tværs af grænserne, der er omfattet af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser. Endnu andre forpligtelser bør finde anvendelse i alle tilfælde af tjenesteydelser på tværs af grænserne, herunder områder, der ikke er omfattet af bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser. Tjenesteydelser på tværs af grænserne bør omfatte situationer, hvor tjenesteydelser udføres på afstand, og hvor tjenestemodtageren begiver sig til tjenesteyderens etableringsmedlemsstat for at modtage tjenesteydelserne.

(109) I de tilfælde, hvor en tjenesteyder begiver sig midlertidigt til en anden medlemsstat end etableringsmedlemsstaten, er det nødvendigt at foreskrive gensidig bistand mellem de to medlemsstater, så førstnævnte stat kan foretage kontroller, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra etableringsmedlemsstaten eller foretage sådanne kontroller på eget initiativ, hvis det kun drejer sig om at fastslå faktiske forhold.

(110) Det bør ikke være muligt for medlemsstaterne at omgå reglerne i dette direktiv, herunder bestemmelsen om fri udveksling af tjenesteydelser, ved at udføre kontroller, inspektioner og undersøgelser, der er diskriminerende, eller som ikke er proportionelle i forhold til det tilsigtede mål.

(111) Dette direktivs bestemmelser om udveksling af oplysninger vedrørende tjenesteyderes hæderlighed bør ikke foregribe initiativer inden for politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager, navnlig for så vidt angår udveksling af oplysninger mellem medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder og strafferegistre.

(112) Samarbejde mellem medlemsstaterne kræver et velfungerende elektronisk informationssystem, så de kompetente myndigheder let kan finde frem til relevante samtalepartnere i andre medlemsstater og kommunikere effektivt med disse.

(113) Det er nødvendigt at foreskrive, at medlemsstaterne i samarbejde med Kommissionen skal tilskynde de berørte parter til at udarbejde adfærdskodekser på fællesskabsplan med henblik på bl.a. at fremme tjenesteydernes kvalitet under hensyntagen til de enkelte erhvervs særlige karakteristika. Adfærdskodekserne skal overholde fællesskabsretten, herunder især konkurrenceretten. De bør være forenelige med retligt bindende fagets adfærdsregler i medlemsstaterne.

(114) Medlemsstaterne bør tilskynde til, at navnlig faglige organer og organisationer eller sammenslutninger udarbejder adfærdskodekser på fællesskabsplan. Disse adfærdskodekser bør alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika indeholde regler for lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation og de lovregulerede erhvervs fagetsiske adfærdsregler, der navnlig skal sikre uafhængighed, uvildighed og tavshedspligt. Betingelserne for ejendomsmægleres virksomhed bør ligeledes indgå i disse adfærdskodekser. Medlemsstaterne bør træffe ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde de faglige organer og organisationer eller sammenslutninger til på nationalt plan at gennemføre de adfærdskodekser, der vedtages på fællesskabsplan.

(115) Adfærdskodekserne på fællesskabsplan fastsætter minimumsstandarder for adfærd og supplerer medlemsstaternes lovbestemte krav. De er ikke til hinder for, at medlemsstaterne i overensstemmelse med fællesskabsretten træffer strengere lovmæssige foranstaltninger, eller at de nationale faglige organisationer yder bedre beskyttelse i deres nationale adfærdskodekser.

(116) Målene for dette direktiv, nemlig at fjerne hindringerne for tjenesteyderes etableringsfrihed i medlemsstaterne og for den frie udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne og kan derfor på grund af handlingens omfang bedre gennemføres på fællesskabsplan; Fællesskabet kan derfor træffe foranstaltninger i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, jf. traktatens artikel 5. I overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, jf. nævnte artikel, går dette direktiv ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse mål.

(117) De nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af dette direktiv bør vedtages i overensstemmelse med Rådets afgørelse 1999/468/EF af 28. juni 1999 om fastsættelse af de nærmere vilkår for udøvelsen af de gennemførelsesbeføjelser, der tillægges Kommissionen²¹⁾.

(118) I overensstemmelse med punkt 34 i den interinstitutionelle aftale om bedre lovgivning²²⁾ tilskyndes medlemsstaterne til, både i egen og Fællesskabets interesse, at udarbejde og offentliggøre deres egne oversigter, der så vidt muligt viser overensstemmelsen mellem dette direktiv og gennemførelsesforanstaltningerne -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

KAPITEL I

ALMINDELIGE BESTEMMELSER

Artikel 1

Genstand

1. Dette direktiv fastsætter de almindelige bestemmelser med henblik på at lette udøvelsen af etableringsfriheden for tjenesteydere samt den frie bevægelighed for tjenesteydelser og sikrer samtidig et højt kvalitetsniveau for tjenesteydelser.

2. Dette direktiv vedrører hverken liberalisering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der er forbeholdt offentlige eller private enheder, eller privatisering af offentlige enheder, der udfører tjenesteydelser.

3. Dette direktiv vedrører hverken afskaffelse af monopoler, der udfører tjenesteydelser, eller støtte bevilget af medlemsstaterne, som er omfattet af de fælles konkurrenceregler.

Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes frihed til i overensstemmelse med fællesskabsretten at fastsætte, hvad de betragter som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, og bestemme, hvordan disse tjenesteydelser skal organiseres og finansieres, i overensstemmelse med statsstøttereglerne, og hvilke specifikke forpligtelser der bør gælde for dem.

4. Dette direktiv berører ikke foranstaltninger truffet på fællesskabsplan eller på nationalt plan i overensstemmelse med fællesskabsretten for at fremme kulturel eller sproglig mangfoldighed eller mediepluralismen.

5. Dette direktiv berører ikke medlemsstaternes strafferet. Medlemsstaterne må dog ikke begrænse den frie udveksling af tjenesteydelser ved at anvende strafferetlige bestemmelser, der specifikt regulerer eller berører adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed, med henblik på derved at omgå reglerne i dette direktiv.

6. Dette direktiv berører ikke de arbejdsretlige regler, dvs. enhver form for retlige eller kontraktretlige bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, arbejdsforhold, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, og forholdet mellem arbejdstagere og arbejdsgivere, som medlemsstaterne anvender i overensstemmelse med national ret, der respekterer fællesskabsretten. Dette direktiv berører heller ikke medlemsstaternes lovgivning om social sikring.

7. Dette direktiv berører ikke udøvelsen af grundlæggende rettigheder, som er anerkendt i medlemsstaterne og fællesskabsretten. Det berører heller ikke retten til at forhandle, indgå og håndhæve kollektive aftaler og retten til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis, der respekterer fællesskabsretten.

Artikel 2

Anvendelsesområde

1. Dette direktiv finder anvendelse på tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere, som er etableret i en medlemsstat.

2. Dette direktiv finder ikke anvendelse på følgende former for virksomhed:

- a) ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse
- b) finansielle tjenesteydelser såsom bank-, kredit- forsikrings- og genforsikringsvirksomhed, erhvervs-tilknyttede eller personlige pensionsordninger, tjenesteydelser i forbindelse med værdipapirer, investeringsfonde, betalings- og investeringsrådgivning, herunder de tjenesteydelser, der er opført i bilag I til direktiv 2006/48/EF
- c) elektroniske kommunikationstjenester og -netværk og tilhørende faciliteter og tjenesteydelser for så vidt angår områder, der er omfattet af direktiv 2002/19/EF, 2002/20/EF, 2002/21/EF, 2002/22/EF og 2002/58/EF
- d) tjenesteydelser på transportområdet, herunder havnetjenester, der falder ind under traktatens afsnit V
- e) tjenesteydelser i forbindelse med vikarbureauer
- f) sundhedsydelser, uanset om de udføres inden for rammerne af sundhedsvæsenets infrastruktur eller ej, og hvordan de tilrettelægges og finansieres på nationalt plan, og uanset om de er offentlige eller private
- g) audiovisuelle tjenesteydelser, herunder tjenesteydelser i forbindelse med film, uanset hvordan de produceres, distribueres og transmitteres, samt radiospredning
- h) spil, som indebærer, at der gøres indsats med penge i spil, som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotteri, kasinospil og væddemål
- i) virksomhed, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, jf. traktatens artikel 45
- j) sociale tjenesteydelser i forbindelse med socialt boligbyggeri, børnepasning og støtte til familier og enkeltpersoner, som har permanent eller midlertidig behov herfor, udført af staten, af tjenesteydere med opdrag fra staten eller af statsanerkendte velgørende organisationer
- k) private vagttjenester
- l) tjenesteydelser, der udføres af officielt udnævnte notarer og fogeder.

3. Dette direktiv finder ikke anvendelse på skatte- og afgiftsområdet.

Artikel 3

Forbindelse med fællesskabsrettens øvrige bestemmelser

1. Hvis bestemmelserne i dette direktiv strider mod en bestemmelse i en anden fællesskabsretsakt om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv, har bestemmelsen i den anden fællesskabsretsakt forrang og finder anvendelse på disse særlige områder eller erhverv. Det drejer sig bl.a. om følgende retsakter:

- a) direktiv 96/71/EF
- b) forordning (EØF) nr. 1408/71
- c) Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv-radiospredningsvirksomhed²³⁾
- d) direktiv 2005/36/EF.

2. Dette direktiv berører ikke den internationale privatret, særlig reglerne om lovvalg i forbindelse med kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser, herunder de regler, der sikrer, at forbrugerne er beskyttet efter forbrugerbeskyttelsesreglerne i den forbrugerlovgivning, der gælder i deres medlemsstat.

3. Medlemsstaterne anvender bestemmelserne i dette direktiv under overholdelse af traktatens regler om etableringsretten og den frie bevægelighed for tjenesteydelser.

Artikel 4

Definitioner

I dette direktiv forstås ved:

- 1) »tjenesteydelse«: enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling, jf. traktatens artikel 50
- 2) »tjenesteyder«: enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse, eller enhver juridisk person, jf. traktatens artikel 48, og som er etableret i en medlemsstat, og som udbyder eller udfører en tjenesteydelse
- 3) »tjenestemodtager«: enhver fysisk person, der er statsborger i en medlemsstat, eller som nyder rettigheder, der er tillagt vedkommende ved fællesskabsretsakter, eller enhver juridisk person, jf. traktatens artikel 48, og som er etableret i en medlemsstat, og som i erhvervsøjemed eller andet øjemed anvender eller ønsker at anvende en tjenesteydelse
- 4) »etableringsmedlemsstat«: den medlemsstat, på hvis område den pågældende tjenesteyder er etableret
- 5) »etablering«: tjenesteyderens faktiske udøvelse af erhvervsvirksomhed som omhandlet i traktatens artikel 43 i et ikke nærmere angivet tidsrum og ved hjælp af en fast infrastruktur, hvorfra aktiviteten med levering af tjenesteydelser rent faktisk udføres
- 6) »tilladelsesordning«: enhver procedure, der indebærer, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager skal henvende sig til en kompetent myndighed med henblik på at opnå en udtrykkelig eller en stiltiende afgørelse om adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed
- 7) »krav«: enhver forpligtelse, ethvert forbud, enhver betingelse eller enhver begrænsning, der er fastsat i medlemsstaternes love eller administrative bestemmelser, eller som følger af retspraksis, administrativ praksis, faglige foreningers regler eller af kollektive regler, som faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer har vedtaget som led i deres retlige autonomi; regler, der er fastsat i kollektive aftaler, som er forhandlet med arbejdsmarkedets parter, anses ikke som sådan for at være krav i henhold til dette direktiv
- 8) »tvingende almene hensyn«: hensyn, der er anerkendt som sådan i Domstolens praksis, herunder følgende: den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, tryghed for borgerne, den offentlige sundhed, bevarelsen af den finansielle balance i de sociale sikringsordninger, beskyttelsen af forbrugerne,

- tjenestemodtagerne og arbejdstagerne, retfærdige handelstransaktioner, bekæmpelse af bedrageri, beskyttelsen af miljøet, herunder bymiljøet, dyresundheden, intellektuelle ejendomsrettigheder, bevarelsen af den nationale historiske og kunstneriske arv samt social- og kulturpolitiske målsætninger
- 9) »kompetent myndighed«: ethvert organ eller enhver instans, der i en medlemsstat har til opgave at føre tilsyn med eller regulere servicevirksomhed, herunder navnlig administrative myndigheder, herunder domstole der handler i denne egenskab, faglige organisationer samt faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer, der som led i deres retlige autonomi kollektivt regulerer adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed
- 10) »medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres«: den medlemsstat, hvor en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, udfører tjenesteydelsen
- 11) »lovreguleret erhverv«: en eller flere former for erhvervsmæssig virksomhed, jf. artikel 3, stk. 1, litra a), i direktiv 2005/36/EF
- 12) »kommerciel kommunikation«: enhver form for kommunikation, der har til formål direkte eller indirekte at fremme afsætningen af varer eller tjenesteydelser eller at etablere et image for en virksomhed, organisation eller person, der udøver handels-, industri- eller håndværksvirksomhed eller et lovreguleret erhverv. Følgende udgør ikke i sig selv kommerciel kommunikation:
- a) oplysninger, der muliggør direkte adgang til virksomhedens, organisationens eller personens virksomhed, herunder navnlig et domænenavn eller en e-mail-adresse
- b) kommunikation vedrørende en virksomheds, organisations eller persons varer, tjenesteydelser eller image udarbejdet uafhængigt af denne, især uden finansiell modydelse.

KAPITEL II

ADMINISTRATIV FORENKLING

Artikel 5

Forenkling af procedurer

1. Medlemsstaterne undersøger procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed. Hvis de procedurer og formaliteter, der undersøges i henhold til dette stykke, ikke er enkle nok, forenkler medlemsstaterne dem.

2. Kommissionen kan efter proceduren i artikel 40, stk. 2, indføre harmoniserede formularer på fællesskabsplan. Disse formularer sidestilles med certifikater, attester og alle andre dokumenter, der kræves af en tjenesteyder.

3. Når medlemsstaterne kræver, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager skal fremlægge et certifikat, en attest eller ethvert andet dokument som bevis for opfyldelsen af et krav, accepterer de ethvert dokument fra en anden medlemsstat, der tjener samme formål, eller hvoraf det fremgår, at det pågældende krav er opfyldt. De kan ikke kræve dokumenter fra en anden medlemsstat i form af originaler, bekræftede kopier eller bekræftede oversættelser, undtagen i tilfælde, der er omhandlet i andre fællesskabsinstrumenter, eller i tilfælde, som er begrundet i et tvingende alment hensyn, herunder den offentlige orden og sikkerhed.

Første afsnit berører ikke medlemsstaternes ret til at kræve uautoriserede oversættelser af dokumenter til et af deres officielle sprog.

4. Stk. 3 finder ikke anvendelse på dokumenter omfattet af artikel 7, stk. 2, og artikel 50 i direktiv 2005/36/EF, artikel 45, stk. 3, og artikel 46, 49 og 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af offentlige vareindkøbskontrakter, offentlige tjenesteydelseskontrakter og offentlige bygge- og anlægskontrakter²⁴⁾, artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen

til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået²⁵⁾, Rådets første direktiv 68/151/EØF af 9. marts 1968 om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde²⁶⁾, eller Rådets elite direktiv 89/666/EØF af 21. december 1989 om offentlighed vedrørende filialer oprettet i en medlemsstat af visse former for selskaber henhørende under en anden stats retsregler²⁷⁾.

Artikel 6

Kvikskranker

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere kan afvikle følgende procedurer og formaliteter ved at henvende sig til kontaktpunkter (i det følgende benævnt »kvikskranker«):

- a) alle de procedurer og formaliteter, der er nødvendige for adgangen til at optage deres servicevirksomhed, især alle nødvendige erklæringer, anmeldelser eller anmodninger om tilladelse hos de kompetente myndigheder, herunder anmodninger om optagelse i registre, fortegnelser, databaser eller for optagelse i faglige organisationer eller faglige sammenslutninger
- b) eventuelle anmodninger om tilladelse til at udøve servicevirksomhed.

2. Indførelsen af kvikskranker berører ikke fordelingen af opgaver og beføjelser mellem de forskellige myndigheder på nationalt plan.

Artikel 7

Ret til information

1. Medlemsstaterne påser, at følgende oplysninger er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere via kvikskrankerne:

- a) krav, der gælder for tjenesteydere, som er etableret på deres område, især krav vedrørende procedurer og formaliteter, der skal opfyldes for at få adgang til at optage og udøve servicevirksomhed
- b) kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, så disse kan kontaktes direkte, herunder kontaktoplysninger på de myndigheder, der er ansvarlige for spørgsmål vedrørende udøvelse af servicevirksomhed
- c) hvordan og på hvilke vilkår man får adgang til offentlige registre og databaser over tjenesteydere og tjenesteydelser
- d) klagemuligheder, der er alment tilgængelige i tilfælde af tvister mellem de kompetente myndigheder og tjenesteyderen eller tjenestemodtageren eller mellem en tjenesteyder og en tjenestemodtager eller mellem tjenesteydere
- e) kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, ud over de kompetente myndigheder, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.

2. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere og tjenestemodtagere efter anmodning kan få bistand fra de kompetente myndigheder i form af oplysninger om, hvordan de i stk. 1, litra a), omhandlede krav almindeligvis fortolkes og anvendes. Denne rådgivning omfatter om nødvendigt en enkel trin-for-trin-vejledning. Oplysningerne gives i et tydeligt og forståeligt sprog.

3. Medlemsstaterne påser, at oplysninger og bistand jf. stk. 1 og 2 gives i klar og entydig form, er nemt tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej, og at de ajourføres.

4. Medlemsstaterne påser, at kvikskrankerne og de kompetente myndigheder besvarer enhver anmodning om oplysninger eller bistand som omhandlet i stk. 1 og 2 hurtigst muligt, og at de i tilfælde af fejlagtige eller ubegrundede anmodninger omgående giver tjenesteyderen meddelelse herom.

5. Medlemsstaterne og Kommissionen træffer ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde kvik-skrankerne til at offentliggøre de i denne artikel omhandlede oplysninger på andre fællesskabssprog. Dette berører ikke medlemsstaternes lovgivning om brugen af sprog.

6. De kompetente myndigheders forpligtelse til at bistå tjenesteydere og tjenestemodtagere indebærer ikke, at disse myndigheder skal yde juridisk rådgivning i enkeltsager, men blot, at de skal give generelle oplysninger om, hvordan kravene almindeligvis fortolkes og anvendes.

Artikel 8

Elektroniske procedurer

1. Medlemsstaterne påser, at samtlige procedurer og formaliteter i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed kan afvikles uden besvær, på afstand og ad elektronisk vej via den berørte kvikskranke og de kompetente myndigheder.

2. Stk. 1 finder ikke anvendelse på kontrol af det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, eller af det udstyr, der anvendes af tjenesteyderen, eller på fysisk undersøgelse af tjenesteyderens duelighed eller af dennes egen eller af dennes ansvarlige personales personlige integritet.

3. Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 40, stk. 2, gennemførelsesbestemmelser til nærværende artikels stk. 1 med henblik på at fremme informationssystemernes interoperabilitet og anvendelsen af elektroniske procedurer medlemsstaterne imellem under hensyntagen til de fælles standarder, der er udviklet på fællesskabsplan.

KAPITEL III

ETABLERINGSFRIHED FOR TJENESTEYDERE

AFDELING 1

Tilladelser

Artikel 9

Tilladelsesordninger

1. Medlemsstaterne kan gøre adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed afhængig af en tilladelsesordning, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- a) tilladelsesordningen indebærer ikke en forskelsbehandling af den pågældende tjenesteyder
- b) behovet for en tilladelsesordning er begrundet i et tvingende alment hensyn
- c) det tilsigtede mål kan ikke nås gennem en mindre restriktiv foranstaltning, navnlig fordi en efterfølgende kontrol ville blive udført for sent til at have nogen reel virkning.

2. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport beskriver medlemsstaterne deres tilladelsesordninger og begrundet disses forenelighed med nærværende artikels stk. 1.

3. Denne afdeling finder ikke anvendelse på de aspekter af tilladelsesordningerne, der direkte eller indirekte reguleres af andre fællesskabsinstrumenter.

Artikel 10

Betingelser for udstedelse af tilladelse

1. Tilladelsesordninger skal bygge på kriterier, der regulerer udøvelsen af de kompetente myndigheders skønsmagt, så denne ikke udøves vilkårligt

2. De i stk. 1 omhandlede kriterier skal være:

- a) ikke-diskriminerende
- b) begrundet i et tvingende alment hensyn
- c) afpasset efter dette tvingende almene hensyn
- d) klare og entydige
- e) objektive
- f) offentliggjort på forhånd
- g) gennemskuelige og tilgængelige.

3. Betingelserne for udstedelse af tilladelse til en yderligere etablering må ikke overlappe krav og kontroller som er tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelige med hensyn til deres formål, og som tjenesteyderen allerede er underlagt i en anden eller samme medlemsstat. De i artikel 28, stk. 2, omhandlede forbindelsespunkter og tjenesteyderen bistår den kompetente myndighed med at tilvejebringe de nødvendige oplysninger om disse krav.

4. Tilladelsen skal give tjenesteyderen adgang til at optage eller udøve den pågældende servicevirksomhed på hele det nationale område, herunder gennem oprettelse af agenturer, filialer, datterselskaber eller kontorer, undtagen når et tvingende alment hensyn berettiger, at der skal anmodes om tilladelse for hvert enkelt etableringssted, eller at tilladelsen begrænses til en bestemt del af området.

5. Tilladelsen udstedes, så snart det ved en passende undersøgelse er fastslået, at betingelserne for tilladelsen er opfyldt.

6. Med undtagelse af udstedelse af en tilladelse begrundes enhver afgørelse truffet af de kompetente myndigheder, herunder afslag eller inddragelse af tilladelsen, fuldt ud, og den skal kunne prøves ved domstolene eller andre klageinstanser.

7. Denne artikel berører ikke kompetencefordelingen på lokalt og regionalt plan mellem de myndigheder i medlemsstaterne, der udsteder tilladelser.

Artikel 11

Tilladelsens varighed

1. En tilladelse, der udstedes til en tjenesteyder, må ikke være af begrænset varighed, undtagen hvis:

- a) tilladelsen fornyes automatisk eller kun er betinget af fortsat opfyldelse af kravene
- b) antallet af mulige tilladelser er begrænset af et tvingende alment hensyn, eller
- c) den begrænsede varighed er begrundet i et tvingende alment hensyn.

2. Stk. 1 vedrører ikke den tid, der maksimalt må forløbe, før tjenesteyderen faktisk påbegynder sin virksomhed efter at have fået tilladelse.

3. Medlemsstaterne forpligter tjenesteyderen til at give den pågældende kvikskranke, jf. artikel 6, meddelelse om følgende ændringer:

- a) oprettelse af datterselskaber, hvis virksomhed falder ind under tilladelsens anvendelsesområde
- b) ændringer i tjenesteyderens situation, som medfører, at betingelserne for tilladelsen ikke længere er opfyldt.

4. Denne artikel berører ikke medlemsstaternes ret til at inddrage tilladelser, hvis betingelserne herfor ikke længere er opfyldt.

Artikel 12

Udvælgelse af ansøgere

1. Når antallet af mulige tilladelser for en given form for virksomhed er begrænset på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet, anvender medlemsstaterne en procedure for udvælgelse af ansøgere, der giver fuldt betryggende garantier for uvildighed og gennemskuelse, bl.a. behørig offentliggørelse af indledningen, gennemførelsen og afslutningen af proceduren.

2. I de i stk. 1 nævnte tilfælde skal tilladelsen udstedes med en passende begrænset varighed, og den må ikke kunne fornyes automatisk eller indebære andre fordele for den tjenesteyder, hvis tilladelse lige er udløbet, eller for personer, som har særlige forbindelser med denne.

3. Uden at dette berører stk. 1 og artikel 9 og 10, kan medlemsstaterne ved fastlæggelsen af reglerne for udvælgelsesproceduren tage hensyn til den offentlige sundhed, socialpolitiske mål, arbejdstageres og selvstændige erhvervsdrivendes sundhed og sikkerhed, beskyttelsen af miljøet, bevarelsen af kulturarven og andre tvingende almene hensyn i overensstemmelse med fællesskabsretten.

Artikel 13

Tilladelsesprocedurer

1. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal være klare, offentliggjort på forhånd og skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning vil blive behandlet objektivt og uvildigt.

2. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter må ikke virke afskrækkende og ikke komplicere eller forsinke udførelsen af tjenesteydelsen unødigt. De skal være nemt tilgængelige, og de udgifter, de kan medføre for ansøgerne, skal være rimelige og stå i et rimeligt forhold til omkostningerne i forbindelse med de pågældende tilladelsesprocedurer og må ikke overstige omkostningerne ved procedurene.

3. Tilladelsesprocedurer og -formaliteter skal give ansøgerne sikkerhed for, at deres anmodning behandles hurtigst muligt og under alle omstændigheder inden for en rimelig svarfrist, som er fastsat og offentliggjort på forhånd. Fristen løber først fra det tidspunkt, hvor al dokumentation er fremsendt. Den kompetente myndighed kan én gang forlænge fristen med et begrænset tidsrum, hvis spørgsmålets kompleksitet berettiger hertil. Forlængelsen og dens varighed begrundes behørigt og meddeles ansøgeren inden den oprindelige frists udløb.

4. Er der ikke afgivet svar inden for den i stk. 3 omhandlede frist eller forlængelsen heraf, betragtes tilladelsen som udstedt. Der kan dog fastsættes en anden ordning, hvis dette er begrundet i tvingende almene hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse.

5. For enhver anmodning om tilladelse fremsendes der hurtigst muligt en kvittering for modtagelsen. Kvitteringen skal angive:

- a) den i stk. 3 omhandlede frist
- b) klagemuligheder
- c) at tilladelsen, hvis det er relevant, skal betragtes som udstedt, hvis der ikke er afgivet svar inden for den fastsatte frist.

6. Hvis anmodningen er ufuldstændig, oplyses ansøgeren hurtigst muligt om, at der skal indgives yderligere dokumentation, samt om en eventuel indvirkning på den i stk. 3 omhandlede frist.

7. Hvis en ansøgning afslås, fordi den ikke overholder de krævede procedurer og formaliteter, informeres ansøgeren hurtigst muligt om afslaget.

AFDELING 2

Forbudte krav og krav, der skal evalueres

Artikel 14

Forbudte krav

Medlemsstaterne må ikke gøre adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed på deres område betinget af:

- 1) diskriminerende krav, som direkte eller indirekte er begrundet i nationalitet eller - for selskabers vedkommende - i det vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed, herunder især:
 - a) krav om, at tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder kapitalandele, eller medlemmerne af ledelses- eller tilsynsorganerne skal have en bestemt nationalitet
 - b) krav om, at tjenesteyderen, hans personale, de personer, der besidder kapitalandele, eller medlemmerne af ledelses- eller tilsynsorganerne skal have ophold på deres område
- 2) forbud mod at være etableret i flere medlemsstater eller at være optaget i registre eller faglige organisationer og sammenslutninger i flere medlemsstater
- 3) begrænsninger af tjenesteyderens frihed til at vælge mellem et hovedforretningssted og et sekundært forretningssted, herunder navnlig krav om, at tjenesteyderen skal have sit hovedforretningssted på deres område, eller begrænsninger af friheden til at vælge mellem forskellige former for etablering såsom agentur, filial eller datterselskab
- 4) krav om gensidighed med den medlemsstat, hvor tjenesteyderen allerede har et forretningssted, bortset fra de krav om gensidighed, der er fastsat i fællesskabsinstrumenterne vedrørende energi
- 5) anvendelse i hvert enkelt tilfælde af en økonomisk test, der består i at gøre tilladelsen betinget af, at der kan påvises et økonomisk behov eller en markedsefterspørgsel, at evaluere den pågældende form for virksomheds potentielle eller aktuelle økonomiske virkninger eller at vurdere dens formålstjenlighed i forhold til den kompetente myndigheds planlagte økonomiske mål; dette forbud vedrører ikke planlægningskrav, der ikke forfølger økonomiske mål, men er fastsat ud fra tvingende almene hensyn
- 6) direkte eller indirekte inddragelse af konkurrerende erhvervsdrivende, herunder gennem rådgivende organer, i udstedelsen af tilladelser eller andre afgørelser, der træffes af de kompetente myndigheder, bortset fra faglige organisationer og sammenslutninger eller andre organisationer, der handler som kompetent myndighed; dette forbud vedrører ikke høring af organisationer såsom handelskamre eller arbejdsmarkedets parter om andre spørgsmål end individuelle ansøgninger om tilladelse og heller ikke høring af den brede offentlighed
- 7) forpligtelse til at stille eller deltage i en finansiel sikkerhed eller til at tegne en forsikring hos en tjenesteyder eller et organ, der er etableret på deres område. Dette berører ikke medlemsstaternes mulighed for at kræve forsikring eller finansiel sikkerhed som sådan og heller ikke kravene om deltagelse i en kollektiv erstatningsfond, f.eks. for medlemmer af faglige organer eller organisationer
- 8) forpligtelse til allerede at have været optaget i registre, der føres på deres område, i en given periode eller til tidligere at have udøvet den pågældende virksomhed på deres område i en given periode.

Artikel 15

Krav, der skal evalueres

1. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem omfatter de i stk. 2 omhandlede krav, og påser, at disse krav er forenelige med betingelserne i stk. 3. De tilpasser deres love og administrative bestemmelser for at gøre dem forenelige med disse betingelser.

2. Medlemsstaterne undersøger, om deres retssystem gør adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed betinget af, at et eller flere af følgende ikke-diskriminerende krav er opfyldt:

- a) kvantitative eller territoriale begrænsninger, navnlig i form af begrænsninger fastsat på grundlag af befolkningstallet eller af hensyn til en geografisk minimumsafstand mellem tjenesteyderne
- b) krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form
- c) krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital
- d) krav - bortset fra kravene vedrørende spørgsmål omfattet af direktiv 2005/36/EF eller kravene i andre fællesskabsinstrumenter - der forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til den pågældende servicevirksomhed på grund af virksomhedens særlige karakter
- e) forbud mod at have flere forretningssteder på samme stats område
- f) krav om et minimumsantal af ansatte
- g) minimums- og/eller maksimumspriser, som tjenesteyderen skal overholde
- h) krav om, at tjenesteyderen sammen med sin egen tjenesteydelse skal udføre bestemte andre tjenesteydelser.

3. Medlemsstaterne sikrer sig, at de i stk. 2 omhandlede krav opfylder følgende betingelser:

- a) forbud mod forskelsbehandling: kravene er hverken direkte eller indirekte diskriminerende på grundlag af nationalitet eller - for selskabers vedkommende - det vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed
- b) nødvendighed: kravene er begrundet i et tvingende alment hensyn
- c) proportionalitet: kravene sikrer opfyldelsen af det tilsigtede mål, de går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål, og dette mål kan ikke nås gennem andre, mindre indgribende foranstaltninger.

4. Stk. 1, 2 og 3 finder kun anvendelse på lovgivningen om tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, hvis anvendelsen af disse stykker ikke retligt eller faktisk hindrer de berørte tjenesteydere i at udføre den særlige opgave, der er tillagt dem.

5. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport om den gensidige evaluering anfører medlemsstaterne:

- a) de krav, de agter at opretholde, og hvorfor de anser dem for at opfylde betingelserne i stk. 3
- b) de krav, der er blevet ophævet eller lempet.

6. Fra den 28. december 2006 må medlemsstaterne kun indføre nye krav af den i stk. 2 omhandlede type, hvis de opfylder betingelserne i stk. 3.

7. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om nye love og administrative bestemmelser, der indeholder krav som omhandlet i stk. 6, og begrundelserne herfor. Kommissionen underretter de øvrige medlemsstater om disse bestemmelser. Meddelelsen er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage de pågældende bestemmelser.

Kommissionen undersøger de nye bestemmelsers forenelighed med fællesskabsretten inden for en frist på tre måneder efter at have fået meddelelse herom og vedtager, hvor det er hensigtsmæssigt, en beslutning med henblik på at anmode den berørte medlemsstat om ikke at vedtage bestemmelserne eller om at ophæve dem.

Ved meddelelse af et udkast til nationale forskrifter i medfør af direktiv 98/34/EF anses samtidig meddelelsespligten i dette direktiv for opfyldt.

KAPITEL IV

FRI BEVÆGELIGHED FOR TJENESTEYDELSER

AFDELING 1

Fri udveksling af tjenesteydelser og undtagelser herfra

Artikel 16

Fri udveksling af tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne respekterer tjenesteyderes ret til at udføre tjenesteydelser i en anden medlemsstat end den, de er etableret i.

Den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, sikrer fri adgang til at optage eller udøve servicevirksomhed på dens område.

Medlemsstaterne gør ikke adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed på deres område til genstand for opfyldelse af krav, der ikke overholder følgende principper:

- a) ikke-forskelsbehandling: kravene må ikke være direkte eller indirekte diskriminerende på grundlag af nationalitet eller, for juridiske personers vedkommende, på grundlag af den medlemsstat, hvor de er etableret
- b) nødvendighed: kravene skal være begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet
- c) proportionalitet: kravene skal sikre opfyldelsen af det tilsigtede mål og må ikke gå ud over, hvad der er nødvendigt for at nå dette mål.

2. Medlemsstaterne må ikke indskrænke den frie udveksling af tjenesteydelser, der udføres af en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, ved at stille følgende krav:

- a) at tjenesteyderen skal have et forretningssted på deres område
- b) at tjenesteyderen skal indhente en tilladelse hos deres kompetente myndigheder eller optages i et register eller en faglig organisation eller sammenslutning på deres område, undtagen i de tilfælde, der er omhandlet i dette direktiv eller i andre fællesskabsretlige instrumenter
- c) at tjenesteyderen ikke må indrette visse former for eller typer af faciliteter på deres område, herunder et kontor eller en praksis, som er nødvendige for udførelsen af de pågældende tjenesteydelser
- d) at der skal bestå et særligt kontraktforhold mellem tjenesteyder og tjenestemodtager, som forhindrer eller begrænser selvstændiges muligheder for at udføre tjenesteydelser
- e) at tjenesteyderen for at kunne udøve servicevirksomhed skal være i besiddelse af et særligt identitetsbevis, som udstedes af deres kompetente myndigheder
- f) krav vedrørende anvendelsen af udstyr og redskaber, som er en integreret del af tjenesteydelsen, undtagen krav, der er nødvendige for at sikre sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen
- g) restriktioner for den frie udveksling af tjenesteydelser som omhandlet i artikel 19.

3. Der er intet til hinder for, at den medlemsstat, som tjenesteyderen begiver sig til, fastsætter krav vedrørende udførelsen af servicevirksomhed, hvis disse krav er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet og er i overensstemmelse med stk. 1. Der er heller intet til hinder for, at denne medlemsstat i overensstemmelse med fællesskabsretten anvender sine bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, herunder bestemmelser, som er fastsat i kollektive aftaler.

4. Senest den 28. december 2011 forelægger Kommissionen, efter at have hørt medlemsstaterne og arbejdsmarkedets parter på fællesskabsplan, en rapport om anvendelsen af denne artikel, hvori den

overvejer behovet for at foreslå harmoniseringsforanstaltninger for de former for servicevirksomhed, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 17

Yderligere undtagelser fra den frie udveksling af tjenesteydelser

Artikel 16 finder ikke anvendelse på:

- 1) tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der udføres i en anden medlemsstat, herunder:
 - a) tjenesteydelser i postsektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/67/EF af 15. december 1997 om fælles regler for udvikling af Fællesskabets indre marked for posttjenester og forbedring af disse tjenesters kvalitet
- 28)
- b) tjenesteydelser i elektricitetssektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet²⁹⁾
- c) tjenesteydelser i gassektoren omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/55/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for naturgas³⁰⁾
- d) tjenesteydelser i forbindelse med vanddistribution og vandforsyning samt tjenesteydelser i forbindelse med spildevand
- e) affaldshåndtering
- 2) områder, der er omfattet af direktiv 96/71/EF
- 3) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger³¹⁾
- 4) områder, der er omfattet af Rådets direktiv 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters frie udveksling af tjenesteydelser³²⁾
- 5) retslig inkasso
- 6) områder, der er omfattet af afsnit II i direktiv 2005/36/EF, samt krav i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, om, at udøvelsen af en aktivitet forbeholdes et bestemt erhverv
- 7) områder, der er omfattet af forordning (EØF) nr. 1408/71
- 8) hvad angår administrative formaliteter vedrørende fri bevægelighed for personer og deres ophold, forhold, der er omfattet af bestemmelserne i direktiv 2004/38/EF, som fastsætter administrative formaliteter i forhold til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, som de pågældende skal iagttage
- 9) hvad angår tredjelandsstatsborgere, der begiver sig til en anden medlemsstat i forbindelse med udførelse af en tjenesteydelse, medlemsstaternes mulighed for at kræve, at statsborgere fra tredjelande, der ikke er omfattet af gensidighedsordningen i artikel 21 i konventionen om gennemførelse af Schengen-aftalen af 14. juni 1985 om gradvis ophævelse af kontrollen ved de fælles grænser³³⁾, skal være i besiddelse af et visum eller en opholdstilladelse, og deres mulighed for at forpligte statsborgere fra tredjelande til at melde sig til de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, ved eller efter indrejsen
- 10) for så vidt angår overførsel af affald, områder, der er omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab³⁴⁾
- 11) ophavsret og beslægtede rettigheder, de rettigheder, der er omhandlet i Rådets direktiv 87/54/EØF af 16. december 1986 om retlig beskyttelse af halvlederprodukters topografi³⁵⁾ og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser³⁶⁾, samt intellektuelle ejendomsrettigheder
- 12) handlinger, der ifølge loven kræver medvirken af en notar

- 13) områder, der er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber³⁷⁾
- 14) registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat
- 15) bestemmelser vedrørende kontraktlige og ikke-kontraktlige forpligtelser, herunder kontraktformer, der er fastsat i den internationale privatret.

Artikel 18

Individuelle undtagelser

1. Uanset artikel 16 kan en medlemsstat over for en tjenesteyder, som er etableret i en anden medlemsstat, undtagelsesvist træffe foranstaltninger vedrørende sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser.

2. De i stk. 1 omhandlede foranstaltninger må kun træffes, hvis den i artikel 35 fastsatte procedure for gensidig bistand er fulgt, og følgende betingelser er opfyldt:

- a) de nationale bestemmelser, i henhold til hvilke foranstaltningen træffes, er ikke omfattet af en harmonisering på fællesskabsplan vedrørende sikkerheden i forbindelse med tjenesteydelser
- b) foranstaltningen giver tjenestemodtageren en højere beskyttelse end en foranstaltning truffet af etableringsmedlemsstaten i medfør af dennes nationale bestemmelser
- c) etableringsmedlemsstaten har ikke truffet nogen foranstaltninger eller har truffet foranstaltninger, som er utilstrækkelige i forhold til dem, der er omhandlet i artikel 35, stk. 2
- d) foranstaltningerne er proportionelle.

3. Stk. 1 og 2 berører ikke bestemmelser fastsat i fællesskabsinstrumenter, som garanterer den frie udveksling af tjenesteydelser, eller som tillader undtagelser herfra.

AFDELING 2

Tjenestemodtageres rettigheder

Artikel 19

Forbudte restriktioner

Medlemsstaterne må ikke stille krav til en tjenestemodtager, der begrænser anvendelsen af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat, herunder navnlig:

- a) at tjenesteyderen skal indhente en tilladelse fra deres kompetente myndigheder eller afgive en erklæring til disse
- b) diskriminerende at begrænsninger af dennes muligheder for at opnå finansiel bistand med den begrundelse, at tjenesteyderen er etableret i en anden medlemsstat, eller på grund af lokaliseringen af det sted, hvor tjenesteydelsen udføres.

Artikel 20

Forbud mod forskelsbehandling

1. Medlemsstaterne påser, at der ikke stilles diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i dennes nationalitet eller opholdssted.

2. Medlemsstaterne påser, at de generelle betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, som tjenesteyderen stiller til rådighed for offentligheden, ikke indeholder diskriminerende betingelser begrundet i tjenestemodtagerens nationalitet eller opholdssted, uden at dette dog berører muligheden for at anvende forskellige adgangsbetingelser, som er direkte begrundet i objektive kriterier.

Artikel 21

Bistand til tjenestemodtagere

1. Medlemsstaterne påser, at tjenestemodtagere i den medlemsstat, hvor de opholder sig, har adgang til følgende oplysninger:

- a) generelle oplysninger om de krav, der gælder i andre medlemsstater for adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, herunder især forbrugerbeskyttelseskrav
- b) generelle oplysninger om klagemuligheder i tilfælde af tvister mellem en tjenesteyder og en tjenestemodtager
- c) kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, herunder centrene i Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand.

Rådgivningen fra de kompetente myndigheder skal om nødvendigt omfatte en enkel trin-for-trin-vejledning. Oplysningerne, herunder om muligheder for bistand, skal meddeles klart og entydigt, være nemt tilgængelige på afstand, herunder ad elektronisk vej og skal ajourføres jævnligt.

2. Medlemsstaterne kan overdrage den i stk. 1 omhandlede opgave til kvikskrannerne eller til ethvert andet organ såsom centrene i Det Europæiske Netværk af Forbrugercentre, forbrugersammenslutninger eller Euro Info Centre.

Medlemsstaterne meddeler Kommissionen kontaktoplysningerne på de udpegede organer. Kommissionen fremsender disse oplysninger til de øvrige medlemsstater.

3. Med henblik på at opfylde kravene i stk. 1 og 2 henvender det organ, som tjenestemodtageren har forelagt sagen, sig om nødvendigt til det tilsvarende organ i den berørte medlemsstat. Sidstnævnte organ fremsender oplysningerne så hurtigt som muligt til det anmodende organ, der videresender oplysningerne til modtageren. Medlemsstaterne påser, at disse organer yder hinanden bistand, og træffer enhver mulig foranstaltning med henblik på et effektivt samarbejde. Medlemsstaterne fastsætter sammen med Kommissionen de praktiske ordninger, der er nødvendige for gennemførelsen af stk. 1.

4. Kommissionen vedtager efter den i artikel 40, stk. 2, omhandlede procedure gennemførelsesbestemmelser til nærværende artikels stk. 1, 2 og 3, hvori fastsættes de nærmere tekniske bestemmelser om informationsudveksling mellem organer i forskellige medlemsstater og navnlig bestemmelserne om informationssystemernes interoperabilitet, idet der tages hensyn til fælles standarder.

KAPITEL V

TJENESTEYDELSERNES KVALITET

Artikel 22

Oplysninger om tjenesteydere og deres tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen stiller følgende oplysninger til rådighed for tjenestemodtageren:

- a) tjenesteyderens navn, retlige status og retlige form, den fysiske adresse, hvor denne er etableret, og nærmere oplysninger, som muliggør hurtig kontakt og direkte kommunikation med tjenesteyderen, eventuelt ad elektronisk vej
- b) hvis tjenesteyderen er optaget i et handelsregister eller et andet lignende offentligt register, oplysning om dette register og tjenesteyderens registreringsnummer eller tilsvarende identifikationsoplysninger i det pågældende register
- c) hvis den pågældende form for virksomhed er omfattet af en tilladelsesordning, kontaktoplysninger på den relevante kompetente myndighed eller kvikskranke

- d) hvis tjenesteyderen udøver momspligtig virksomhed, angivelse af det identifikationsnummer, der er omhandlet i artikel 22, stk. 1, i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter - Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag³⁸⁾
- e) for lovregulerede erhverv, enhver faglig organisation eller ethvert lignende organ, hvor tjenesteyderen er registreret, og den faglige titel samt den medlemsstat, hvor titlen er givet
- f) almindelige forretningsbetingelser og generalklausuler, hvis tjenesteyderen anvender sådanne
- g) om tjenesteyderen anvender aftaleklausuler om lovvalg og/eller værneting
- h) om der findes en ikke-lovpligtig eftersalgsgaranti
- i) prisen for tjenesteydelsen, hvis tjenesteyderen på forhånd har fastsat en pris for en given type ydelse
- j) tjenesteydelsens vigtigste karakteristika, hvis de ikke allerede fremgår af sammenhængen
- k) den i artikel 23, stk. 1, omhandlede forsikring og garanti, herunder især forsikrings- eller garantigiverens kontaktoplysninger og forsikringens eller garantiens geografiske dækning.

2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede oplysninger alt efter tjenesteyderens ønske:

- a) meddeles af tjenesteyderen på dennes eget initiativ
- b) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren dér, hvor tjenesteydelsen udføres eller kontrakten er indgået
- c) er nemt tilgængelige for tjenestemodtageren ad elektronisk vej via en adresse opgivet af tjenesteyderen
- d) fremgår af ethvert informationsmateriale, tjenesteyderen har givet tjenestemodtageren, og hvori tjenesteydelserne er beskrevet i detaljer.

3. Medlemsstaterne påser, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren meddeler følgende yderligere oplysninger:

- a) hvis tjenesteyderen ikke på forhånd har fastsat prisen for en given type ydelse, prisen for tjenesteydelsen eller, hvis denne ikke kan opgives nøjagtigt, prisberegningsmetoden, således at prisen kan efterprøves af tjenestemodtageren, eller et tilstrækkeligt udførligt tilbud
- b) for lovregulerede erhverv, en henvisning til de faglige regler, der gælder i etableringsmedlemsstaten, og oplysning om, hvordan man får adgang til disse
- c) oplysninger om tjenesteyderens virksomhed på flere områder og samarbejde med andre tjenesteydere, som er direkte knyttet til den pågældende tjenesteydelse, og om de foranstaltninger, der er truffet for at undgå interessekonflikter. Disse oplysninger skal fremgå af ethvert informationsmateriale, hvori tjenesteyderen giver en detaljeret beskrivelse af sine tjenesteydelser
- d) hvilke adfærdskodekser tjenesteyderen eventuelt er underlagt, og oplysning om, hvor disse kodekser er tilgængelige elektronisk, og hvilke sprog de foreligger på
- e) hvis tjenesteyderen er underlagt en adfærdskodeks eller er medlem af en faglig sammenslutning eller erhvervsorganisation, som har en ordning for udenretslig bilæggelse af tvister, oplysninger herom. Tjenesteyderen skal angive, hvordan man får nærmere oplysninger om udenretslig bilæggelse af tvister og betingelserne for ordningens anvendelse.

4. Medlemsstaterne påser, at de i dette kapitel omhandlede oplysninger, som tjenesteyderen skal afgive, gøres tilgængelige eller meddeles klart og entydigt og i god tid inden kontraktens indgåelse eller inden udførelsen af tjenesteydelsen, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale.

5. De i dette kapitel omhandlede oplysningsforpligtelser supplerer de krav, der allerede er fastsat i fællesskabsretten, og er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan indføre yderligere oplysningskrav for tjenesteydere, der er etableret på deres område.

6. Kommissionen kan efter proceduren i artikel 40, stk. 2, præcisere indholdet af de i stk. 1 og 3 omhandlede oplysninger, afhængigt af den særlige art af visse former for virksomhed, og præcisere, hvordan nærværende artikels stk. 2 skal gennemføres i praksis.

Artikel 23

Erhvervsansvarsforsikringer og faglige garantier

1. Medlemsstaterne kan sikre, at tjenesteydere, hvis tjenesteydelser frembyder en direkte og særlig fare for tjenestemodtagerens eller en tredjeparts sundhed eller sikkerhed eller en risiko for tjenestemodtagerens finansielle sikkerhed, tegner en erhvervsansvarsforsikring, der er passende i forhold til risikoens art og omfang, eller stiller en garanti eller tilbyder en tilsvarende ordning, som er ækvivalent eller i det væsentlige sammenlignelig med hensyn til formålet.

2. Når en tjenesteyder etablerer sig på medlemsstaternes område, må de ikke kræve en erhvervsansvarsforsikring eller faglig garanti, hvis tjenesteyderen i en anden medlemsstat, hvor denne allerede er etableret, allerede er dækket af en garanti, som er ækvivalent eller i det væsentlige sammenlignelig med hensyn til formålet og den dækning, der ydes for så vidt angår den forsikrede risiko, forsikringssummen eller et loft over garantien og mulige udelukkelser fra dækningen. Hvis der kun er tale om delvis ækvivalens, kan medlemsstaterne kræve en supplerende garanti med henblik på dækning af forhold, som ikke allerede er dækket.

Kræver en medlemsstat, at tjenesteydere, der er etableret på deres område, skal tegne en erhvervsansvarsforsikring eller stille en anden form for garanti, godkender denne medlemsstat attester for en sådan forsikringsdækning udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i andre medlemsstater, som tilstrækkelig dokumentation.

3. Stk. 1 og 2 berører ikke de ordninger for erhvervsforsikringer eller faglige garantier, som er fastsat i andre fællesskabsinstrumenter.

4. Ved gennemførelsen af stk. 1 kan Kommissionen efter forskriftsproceduren i artikel 40, stk. 2, udarbejde en fortegnelse over tjenesteydelser med de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede kendetegn. Kommissionen kan også efter proceduren i artikel 40, stk. 3, vedtage foranstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette direktiv, ved at supplere det gennem fastsættelse af fælles kriterier for, hvad der i forbindelse med den i nærværende artikels stk. 1 omhandlede forsikring eller garanti er passende i forhold til risikoens art og omfang.

5. I denne artikel forstås ved:

- »direkte og særlig fare«: en fare, som direkte følger af udførelsen af tjenesteydelsen
- »sundhed og sikkerhed«: i relation til en tjenestemodtager eller tredjemand, forebyggelse af dødsfald eller alvorlig personskade
- »finansiell sikkerhed«: i relation til en tjenestemodtager, forebyggelse af væsentlige tab af pengebeløb eller væsentlige værdiforringelser af ejendom
- »erhvervsansvarsforsikring«: en forsikring, der tegnes af en tjenesteyder til dækning af et muligt ansvar over for modtagerne og eventuelt tredjemand som følge af leveringen af tjenesteydelsen.

Artikel 24

Lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation

1. Medlemsstaterne ophæver alle generelle forbud mod lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation.

2. Medlemsstaterne påser, at lovregulerede erhvervs kommercielle kommunikation overholder faglige regler i henhold til fællesskabsretten vedrørende bl.a. erhvervenes uafhængighed, værdighed og integritet samt forretningshemmeligheden alt efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika. Faglige regler om kommerciel kommunikation skal være ikke-diskriminerende, begrundet i et tvingende alment hensyn og proportionelt afpasset.

Artikel 25

Virksomhed på flere områder

1. Medlemsstaterne påser, at tjenesteydere ikke underkastes krav, der forpligter dem til udelukkende at udøve én form for virksomhed, eller som indskrænker deres muligheder for at udøve flere former for virksomhed samtidigt eller sammen med andre tjenesteydere.

Imidlertid kan følgende tjenesteydere omfattes af sådanne krav:

- a) tjenesteydere inden for lovregulerede erhverv, i det omfang det er berettiget for at sikre overholdelse af fagets adfærdsregler, der varierer efter det enkelte erhvervs særlige karakteristika, og nødvendigt for at sikre deres uafhængighed og uvildighed
- b) tjenesteydere, der udfører tjenesteydelser inden for certificering, godkendelse, teknisk kontrol, test og prøvninger, i det omfang det er berettiget for at sikre deres uafhængighed og uvildighed.

2. Hvis virksomhed på flere områder mellem de i stk. 1, litra a) og b), omhandlede tjenesteydere er tilladt, sørger medlemsstaterne for:

- a) at interessekonflikter og uforenelighed mellem visse former for virksomhed forebygges
- b) at den uafhængighed og uvildighed, der er nødvendig i forbindelse med visse former for virksomhed, sikres
- c) at de fagets adfærdsregler for de forskellige former for virksomhed er forenelige med hinanden, især med hensyn til forretningshemmeligheden.

3. I den i artikel 39, stk. 1, omhandlede rapport angiver medlemsstaterne, hvilke tjenesteydere der er underlagt de i nærværende artikels stk. 1 omhandlede krav, hvori kravene består, og hvorfor de anser dem for berettigede.

Artikel 26

Kvalitetspolitik i relation til tjenesteydelser

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde tjenesteyderne til at træffe frivillige foranstaltninger til sikring af tjenesteydernes kvalitet, navnlig ved:

- a) certificering eller evaluering af uafhængige eller akkrediterede organer af deres virksomhed, eller
- b) udarbejdelse af deres eget kvalitetscharter eller deltage i kvalitetschartre eller kvalitetsmærkningsordninger fastlagt af erhvervsorganisationer på fællesskabsplan.

2. Medlemsstaterne påser, at oplysningerne om betydningen af og tildelingskriterierne for kvalitetsmærker for tjenesteydelser er nemt tilgængelige for tjenesteydere og tjenestemodtagere.

3. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde faglige organisationer samt handels- og håndværksskamre og forbrugerorganisationer på deres eget område til at samarbejde på fællesskabsplan for at fremme kvaliteten af tjenesteydelser, navnlig ved at gøre det lettere at vurdere tjenesteydernes duellighed.

4. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde navnlig forbrugerorganisationer til at udarbejde uafhængige vurderinger af tjenesteydelsers kvaliteter og mangler, herunder især udvikling på fællesskabsplan af sammenlignende test og prøvninger og formidling af resultaterne heraf.

5. Medlemsstaterne tilskynder i samarbejde med Kommissionen til udvikling af frivillige europæiske standarder med henblik på at fremme foreneligheden mellem tjenesteydelser, der udføres af tjenesteydere fra forskellige medlemsstater, oplysning af tjenestemodtagere og tjenesteydelsernes kvalitet.

Artikel 27

Bilæggelse af tvister

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteyderne udleverer kontaktoplysninger, navnlig en post-, telefax- eller e-mail-adresse samt et telefonnummer, hvortil alle tjenestemodtagere, også de, der opholder sig i en anden medlemsstat, kan rette henvendelse med en klage eller spørgsmål vedrørende den udførte tjenesteydelse. Tjenesteydere skal oplyse deres juridiske adresse, hvis denne ikke er deres normale postadresse.

Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteyderne besvarer klager som omhandlet i første afsnit hurtigst muligt og bestræber sig på at finde en tilfredsstillende løsning.

2. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger med henblik på at forpligte tjenesteyderne til at bevise, at de i dette direktiv fastsatte oplysningsforpligtelser er opfyldt, og at oplysningerne er korrekte.

3. Når der kræves en finansiel garanti for opfyldelsen af en retsafgørelse, anerkender medlemsstaterne ækvivalente garantier, der er stillet af et kreditinstitut eller en forsikringsgiver etableret i en anden medlemsstat. Et sådant kreditinstitut skal være godkendt i en medlemsstat i overensstemmelse med direktiv 2006/48/EF, og en sådan forsikringsgiver skal være godkendt i overensstemmelse med henholdsvis Rådets første direktiv 73/239/EØF af 24. juli 1973 om samordning af de administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om adgang til udøvelse af direkte forsikringsvirksomhed bortset fra livsforsikring³⁹⁾ eller Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/83/EF af 5. november 2002 om livsforsikring⁴⁰⁾.

4. Medlemsstaterne træffer de nødvendige almindelige foranstaltninger til at sikre, at tjenesteydere, der er omfattet af en adfærdskodeks eller er medlemmer af en faglig sammenslutning eller erhvervsorganisation, som har en ordning for udenretslig bilæggelse af tvister, underretter tjenestemodtageren herom, nævner dette i ethvert dokument, hvori deres tjenesteydelser er beskrevet i detaljer, og oplyser, hvordan man får nærmere oplysninger om ordningen og betingelserne for dens anvendelse.

KAPITEL VI

ADMINISTRATIVT SAMARBEJDE

Artikel 28

Gensidig bistand - almindelige forpligtelser

1. Medlemsstaterne yder hinanden bistand og træffer foranstaltninger med henblik på et effektivt samarbejde for at sikre tilsynet med tjenesteyderne og de tjenesteydelser, de udfører.

2. Med henblik på anvendelsen af dette kapitel udpeger medlemsstaterne et eller flere forbindelsespunkter, hvis kontaktoplysninger de meddeler de øvrige medlemsstater og Kommissionen. Kommissionen offentliggør listen over forbindelsespunkter og ajourfører den jævnligt.

3. Anmodninger om oplysninger og anmodninger om at udføre kontroller, inspektioner og undersøgelser i henhold til dette kapitel skal være behørigt begrundet, navnlig med angivelse af årsagen til anmodningen. De udvekslede oplysninger må kun anvendes i forbindelse med den sag, der ligger til grund for anmodningen.

4. En medlemsstat, der modtager en anmodning om bistand fra de kompetente myndigheder i en anden medlemsstat, sørger for, at tjenesteydere etableret på dens område meddeler dens kompetente myndigheder alle de oplysninger, der er nødvendige for tilsynet med deres virksomhed i overensstemmelse med national lovgivning.

5. Hvis en medlemsstat har problemer med at imødekomme en anmodning om oplysninger eller med at udføre kontroller, inspektioner eller undersøgelser, underretter den hurtigt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, så der kan findes en løsning.

6. Medlemsstaterne afgiver hurtigst muligt og ad elektronisk vej de oplysninger, som andre medlemsstater eller Kommissionen anmoder om.

7. Medlemsstaterne påser, at de registre over tjenesteydere, som de kompetente myndigheder har adgang til på deres område, er tilgængelige på samme vilkår for de tilsvarende kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

8. Medlemsstaterne underretter Kommissionen om tilfælde, hvor andre medlemsstater ikke opfylder deres forpligtelse til gensidig bistand. Kommissionen træffer om nødvendigt passende foranstaltninger, herunder iværksættelse af procedurer i henhold til traktatens artikel 226, til at sikre, at de pågældende medlemsstater opfylder deres forpligtelse til gensidig bistand. Kommissionen underretter jævnligt medlemsstaterne om, hvordan bestemmelserne om gensidig bistand fungerer.

Artikel 29

Etableringsmedlemsstatens almindelige forpligtelser til gensidig bistand

1. Hvad angår tjenesteydere, der udfører tjenesteydelser i en anden medlemsstat, giver etableringsmedlemsstaten efter anmodning fra en anden medlemsstat oplysninger om de tjenesteydere, der er etableret på dens område, herunder især en bekræftelse af, at de er etableret dér, og at de ikke, så vidt det er medlemsstaten bekendt, udøver deres virksomhed ulovligt.

2. Etableringsmedlemsstaten foretager kontroller, inspektioner og undersøgelser efter anmodning fra en anden medlemsstat og meddeler denne resultaterne og de foranstaltninger, der eventuelt er truffet. De kompetente myndigheder handler i den forbindelse inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt dem i deres egen medlemsstat. De kompetente myndigheder kan afgøre, hvilke foranstaltninger der i det enkelte tilfælde er bedst egnede til at imødekomme en anden medlemsstats anmodning.

3. Hvis etableringsmedlemsstaten får faktisk kendskab til, at en tjenesteyder etableret på dens område, som udfører tjenesteydelser i andre medlemsstater, har en adfærd eller udfører specifikke handlinger, der, så vidt det er den bekendt, kan forårsage alvorlige skader på menneskers sundhed og sikkerhed eller på miljøet, underretter den hurtigst muligt alle de øvrige medlemsstater og Kommissionen.

Artikel 30

Etableringsmedlemsstatens tilsyn i tilfælde, hvor tjenesteyderen midlertidigt flytter til en anden medlemsstat

1. Hvad angår tilfælde, der ikke er omfattet af artikel 31, stk. 1, påser etableringsmedlemsstaten, at der føres tilsyn med overholdelsen af dens krav i overensstemmelse med de tilsynsbeføjelser, der er fastsat i dens nationale lovgivning, navnlig ved hjælp af tilsynsforanstaltninger på tjenesteyderens etableringssted.

2. Etableringsmedlemsstaten afstår ikke fra at træffe tilsyns- eller håndhævelsesforanstaltninger på sit område med den begrundelse, at tjenesteydelsen er udført eller har forvoldt skade i en anden medlemsstat.

3. Kravet i stk. 1 indebærer ikke, at etableringsmedlemsstaten er forpligtet til at kontrollere faktiske forhold på den medlemsstats område, hvor tjenesteydelsen udføres. En sådan kontrol gennemføres af de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteyderen midlertidigt opererer, på anmodning af myndighederne i etableringsmedlemsstaten, jf. artikel 31.

Artikel 31

Tilsyn udført af den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, i tilfælde hvor tjenesteyderen midlertidigt flytter til en anden stat

1. Med hensyn til nationale krav, der kan gøres gældende i henhold til artikel 16 eller 17, er den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, ansvarlig for at føre tilsyn med tjenesteyderens aktiviteter på sit område. Den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, træffer i overensstemmelse med fællesskabsretten følgende foranstaltninger:

- a) alle nødvendige tiltag til at sikre, at tjenesteyderen overholder de pågældende krav med hensyn til adgangen til at optage og udøve servicevirksomheden
- b) de kontroller, inspektioner og undersøgelser, som er nødvendige for at føre tilsyn med den udførte tjenesteydelse.

2. I tilfælde, hvor en tjenesteyder midlertidigt flytter til en anden medlemsstat for at udføre en tjenesteydelse uden at være etableret dér, deltager denne medlemsstats kompetente myndigheder i tilsynet med tjenesteyderen i overensstemmelse med stk. 3 og 4, for så vidt angår andre krav end de i stk. 1 omhandlede.

3. De kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, foretager efter anmodning fra etableringsmedlemsstaten de kontroller, inspektioner og undersøgelser, der er nødvendige for at sikre etableringsmedlemsstatens faktiske tilsyn. De handler i den forbindelse inden for rammerne af de beføjelser, der er tillagt dem i deres egen medlemsstat. De kompetente myndigheder kan afgøre, hvilke foranstaltninger der i det enkelte tilfælde er bedst egnede til at imødekomme etableringsmedlemsstats anmodning.

4. De kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvor tjenesteydelsen udføres, kan på eget initiativ foretage kontroller, inspektioner og undersøgelser på stedet, forudsat at disse foranstaltninger ikke er diskriminerende, ikke er begrundet i, at tjenesteyderen er etableret i en anden medlemsstat, og er proportionelle i forhold til det tilsigtede mål.

Artikel 32

Advarselsordning

1. Hvis en medlemsstat får kendskab til alvorlige specifikke handlinger eller forhold vedrørende servicevirksomhed, som kan forårsage alvorlige skader på menneskers sundhed og sikkerhed eller på miljøet på dens eget område eller i andre medlemsstater, underretter denne medlemsstat hurtigst muligt etableringsmedlemsstaten, de andre berørte medlemsstater og Kommissionen.

2. Kommissionen fremmer og deltager i et europæisk netværk af medlemsstaternes myndigheder med henblik på at gennemføre stk. 1.

3. Kommissionen vedtager og ajourfører jævnligt efter proceduren i artikel 40, stk. 2, detaljerede regler for forvaltningen af det i nærværende artikels stk. 2 omhandlede netværk.

Artikel 33

Oplysninger om tjenesteyderes hæderlighed

1. Medlemsstaterne fremsender i overensstemmelse med national lovgivning efter anmodning fra en kompetent myndighed i en anden medlemsstat oplysninger om eventuelle disciplinære, administrative eller strafferetlige sanktioner samt afgørelser vedrørende svigagtige konkurser, som deres kompetente myndigheder har truffet over for en tjenesteyder, og som direkte vedrører tjenesteyderens duellighed eller faglige troværdighed. Den medlemsstat, der fremsender oplysningerne, underretter tjenesteyderen herom.

En anmodning i henhold til første afsnit skal være behørigt begrundet, og det skal navnlig præciseres, hvorfor anmodningen om oplysninger er fremsat.

2. De i stk. 1 omhandlede sanktioner meddeles kun, hvis der foreligger en endelig afgørelse. Med hensyn til de andre eksigible afgørelser, der er omhandlet i stk. 1, skal den medlemsstat, der meddeler oplysningerne, anføre, om der er tale om en endelig afgørelse, eller om afgørelsen er påklaget eller indbragt for domstolene, idet medlemsstaten i så fald angiver, hvornår spørgsmålet kan forventes afgjort.

Medlemsstaten skal desuden anføre, i henhold til hvilke nationale lovbestemmelser tjenesteyderen er blevet dømt eller på anden måde pålagt en sanktion.

3. Gennemførelsen af stk. 1 og 2 skal ske under overholdelse af reglerne for beskyttelse af personoplysninger og de rettigheder, der er sikret dømte eller personer, der på anden måde er blevet pålagt en sanktion i de berørte medlemsstater, herunder af faglige organisationer. Forbrugerne skal have adgang til alle offentlige oplysninger, der er relevante i denne forbindelse.

Artikel 34

Ledsageforanstaltninger

1. Kommissionen opretter i samarbejde med medlemsstaterne et elektronisk system til udveksling af oplysninger mellem medlemsstaterne under hensyn til eksisterende edb-systemer.

2. Medlemsstaterne træffer med bistand fra Kommissionen ledsageforanstaltninger, der skal lette udvekslingen af embedsmænd med ansvar for gennemførelsen af gensidig bistand og uddannelsen af sådanne embedsmænd, herunder sprog- og it-undervisning.

3. Kommissionen vurderer behovet for et flerårigt program med henblik på at tilrettelægge passende udveksling af embedsmænd og relevant uddannelse.

Artikel 35

Gensidig bistand i forbindelse med individuelle undtagelser

1. Agter en medlemsstat at træffe en foranstaltning som omhandlet i artikel 18, finder proceduren i stk. 2-6 anvendelse, uden at dette i øvrigt udelukker eventuelle retslige skridt, herunder også indledende procedurer og handlinger, der udføres i forbindelse med strafferetlig efterforskning.

2. Den i stk. 1 omhandlede medlemsstat anmoder etableringsmedlemsstaten om at træffe foranstaltninger over for den pågældende tjenesteyder, idet den fremsender alle relevante oplysninger om den omstridte tjenesteydelse og omstændighederne i den konkrete sag.

Etableringsmedlemsstaten undersøger hurtigst muligt, om tjenesteyderen udøver sin virksomhed lovligt, og efterprøver de konkrete forhold, der ligger til grund for anmodningen. Den meddeler hurtigst muligt den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, hvilke foranstaltninger der er truffet eller påtænkt, eller hvorfor der eventuelt ingen foranstaltninger er truffet.

3. Når etableringsmedlemsstaten har fremsendt de i stk. 2, andet afsnit, omhandlede oplysninger, meddeler den medlemsstat, der har fremsat anmodningen, Kommissionen og etableringsmedlemsstaten, at den agter at træffe foranstaltninger, idet den angiver:

- a) hvorfor den finder de af etableringsmedlemsstaten trufne eller påtænkte foranstaltninger utilstrækkelige
- b) hvorfor den anser de foranstaltninger, den agter at træffe, for at opfylde betingelserne i artikel 18.

4. Foranstaltningerne kan først træffes 15 arbejdsdage efter den i stk. 3 omhandlede meddelelse.

5. Kommissionen undersøger hurtigst muligt de anmeldte foranstaltningers forenelighed med fællesskabsretten, uden at dette i øvrigt berører medlemsstatens mulighed for at træffe de pågældende foranstaltninger efter udløbet af den i stk. 4 fastsatte frist.

Konkluderer Kommissionen, at foranstaltningerne ikke er forenelige med fællesskabsretten, vedtager den en beslutning, hvormed den anmoder den berørte medlemsstat om ikke at træffe de påtænkte foranstaltninger eller om at øjeblikkeligt at ophæve disse.

6. I hastetilfælde kan en medlemsstat, der agter at træffe en foranstaltning, fravige stk. 2, 3 og 4. I så fald meddeler medlemsstaten hurtigst muligt Kommissionen og etableringsmedlemsstaten den pågældende foranstaltning og angiver, hvorfor der efter dens opfattelse er tale om et hastetilfælde.

Artikel 36

Gennemførelsesbestemmelser

Kommissionen vedtager efter proceduren i artikel 40, stk. 3, de gennemførelsesforanstaltninger, der har til formål at ændre ikke-væsentlige bestemmelser i dette kapitel, ved at supplere det ved at fastsætte de i artikel 28 og 35 omhandlede frister. Kommissionen vedtager også efter proceduren i artikel 40, stk. 2, de praktiske foranstaltninger med hensyn til elektronisk informationsudveksling mellem medlemsstaterne, herunder navnlig bestemmelser om informationssystemernes interoperabilitet.

KAPITEL VII

KONVERGENSPROGRAM

Artikel 37

Adfærdskodekser på fællesskabsplan

1. Medlemsstaterne træffer i samarbejde med Kommissionen ledsageforanstaltninger med henblik på at tilskynde til, at der i overensstemmelse med fællesskabsretten og navnlig af faglige organer, organisationer og sammenslutninger udarbejdes adfærdskodekser på fællesskabsplan, som har til formål at fremme udførelsen af tjenesteydelser eller en tjenesteyders etablering i en anden medlemsstat.

2. Medlemsstaterne påser, at de i stk. 1 omhandlede adfærdskodekser er tilgængelige på afstand og ad elektronisk vej.

Artikel 38

Yderligere harmonisering

Kommissionen undersøger senest den 28. december 2010 muligheden for at fremsætte forslag til harmoniseringsinstrumenter på følgende områder:

- a) adgangen til at udøve virksomhed med retslig inkasso
- b) private vagttjenester og transport af penge og værdigenstande.

Artikel 39

Gensidig evaluering

1. Medlemsstaterne forelægger senest den 28. december 2009 Kommissionen en rapport med de oplysninger, der er nævnt i følgende artikler:

- a) artikel 9, stk. 2, vedrørende tilladelsesordninger
- b) artikel 15, stk. 5, vedrørende krav, der skal evalueres
- c) artikel 25, stk. 3, vedrørende virksomhed på flere områder.

2. Kommissionen fremsender de i stk. 1 nævnte rapporter til medlemsstaterne, der inden for en frist på seks måneder efter modtagelsen meddeler deres bemærkninger til hver enkelt rapport. Inden for samme frist hører Kommissionen de berørte parter om rapporterne.

3. Kommissionen forelægger rapporterne og medlemsstaternes bemærkninger for det i artikel 40, stk. 1, nævnte udvalg, der kan fremsætte bemærkninger.

4. På grundlag af de i stk. 2 og 3 omhandlede bemærkninger forelægger Kommissionen senest den 28. december 2010 en sammenfattende rapport for Europa-Parlamentet og Rådet, om nødvendigt ledsaget af forslag til yderligere initiativer.

5. Medlemsstaterne forelægger senest den 28. december 2009 en rapport for Kommissionen om de nationale krav, hvis anvendelse kunne være omfattet af artikel 16, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 16, stk. 3, første punktum, hvori de begrundes, hvorfor anvendelsen af disse krav efter deres opfattelse opfylder de kriterier, der er omhandlet i artikel 16, stk. 1, tredje afsnit, og artikel 16, stk. 3, første punktum.

Derefter fremsender medlemsstaterne til Kommissionen enhver ændring af deres krav, herunder nye krav, som omhandlet ovenfor, sammen med en begrundelse herfor.

Kommissionen meddeler de øvrige medlemsstater de fremsendte krav. En sådan fremsendelse er ikke til hinder for, at medlemsstaterne kan vedtage de pågældende bestemmelser. Kommissionen udarbejder en gang om året analyser af og retningslinjer for anvendelsen af sådanne bestemmelser i forbindelse med dette direktiv.

Artikel 40

Udvalgsprocedure

1. Kommissionen bistås af et udvalg.
2. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5 og 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8. Perioden i artikel 5, stk. 6, i afgørelse 1999/468/EF fastsættes til tre måneder.
3. Når der henvises til dette stykke, anvendes artikel 5a, stk. 1-4, og artikel 7 i afgørelse 1999/468/EF, jf. dennes artikel 8.

Artikel 41

Revisionsklausul

Kommissionen forelægger senest den 28. december 2011 og derefter hvert tredje år en omfattende rapport om anvendelsen af dette direktiv for Europa-Parlamentet og Rådet. Rapporten omhandler i overensstemmelse med artikel 16, stk. 4, navnlig anvendelsen af artikel 16. Den behandler også behovet for supplerende foranstaltninger vedrørende områder, der er udelukket fra dette direktivs anvendelsesområde. Den ledsages om nødvendigt af forslag om ændringer af dette direktiv med henblik på virkeliggørelse af det indre marked for tjenesteydelser.

Artikel 42

Ændring af direktiv 98/27/EF

I bilaget til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/27/EF af 19. maj 1998 om søgsmål med påstand om forbud på området beskyttelse af forbrugernes interesser⁴¹⁾ tilføjes følgende punkt:

»13. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36)«

Artikel 43

Beskyttelse af personoplysninger

Gennemførelsen og anvendelsen af dette direktiv, navnlig bestemmelserne om tilsyn, finder sted under overholdelse af reglerne for beskyttelse af personoplysninger i direktiv 95/46/EF og direktiv 2002/58/EF.

KAPITEL VIII

AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

Artikel 44

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 28. december 2009.

De meddeler straks Kommissionen teksten til disse bestemmelser.

Bestemmelserne skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne tilsender Kommissionen de vigtigste nationale bestemmelser, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 45

Ikrafttræden

Dette direktiv træder i kraft dagen efter offentliggørelsen i Den Europæiske Unions Tidende.

Artikel 46

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Strasbourg, den 12. december 2006.

På Europa-Parlamentets vegne

J. Borrell Fontelles

Formand

På Rådets vegne

M. Pekkarinen

Formand

- 1) EUT C 221 af 8.9.2005, s. 113.
- 2) EUT C 43 af 18.2.2005, s. 18.
- 3) Europa-Parlamentets udtalelse af 16. februar 2006 (endnu ikke offentliggjort i EUT), Rådets fælles holdning af 24. juli 2006 (EUT C 270 E af 7.11.2006, s. 1) og Europa-Parlamentets holdning af 15. november 2006. Rådets afgørelse af 11. december 2006.
- 4) EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7.
- 5) EFT L 108 af 24.4.2002, s. 7.
- 6) EFT L 108 af 24.4.2002, s. 21.
- 7) EFT L 108 af 24.4.2002, s. 33.
- 8) EFT L 108 af 24.4.2002, s. 51.
- 9) EFT L 201 af 31.7.2002, s. 37. Ændret ved direktiv 2006/24/EF (EUT L 105 af 13.4.2006, s. 54).
- 10) EFT L 149 af 5.7.1971, s. 2. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 629/2006 (EUT L 114 af 27.4.2006, s. 1).
- 11) EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22.
- 12) EUT L 149 af 11.6.2005, s. 22.
- 13) EUT L 364 af 9.12.2004, s. 1. Ændret ved direktiv 2005/29/EF.
- 14) EUT L 16 af 23.1.2004, s. 44.
- 15) EUT L 124 af 20.5.2003, s. 1.
- 16) EUT L 158 af 30.4.2004, s. 77.
- 17) EFT L 13 af 19.1.2000, s. 12.
- 18) EFT L 178 af 17.7.2000, s. 1.
- 19) EFT L 18 af 21.1.1997, s. 1.
- 20) EFT L 204 af 21.7.1998, s. 37. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.
- 21) EFT L 184 af 17.7.1999, s. 23. Ændret ved afgørelse 2006/512/EF (EUT L 200 af 22.7.2006, s. 11).
- 22) EUT C 321 af 31.12.2003, s. 1.
- 23) EFT L 298 af 17.10.1989, s. 23. Ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF (EFT L 202 af 30.7.1997, s. 60).
- 24) EUT L 134 af 30.4.2004, s. 114. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2083/2005 (EUT L 333 af 20.12.2005, s. 28).
- 25) EFT L 77 af 14.3.1998, s. 36. Ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.
- 26) EFT L 65 af 14.3.1968, s. 8. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/58/EF (EUT L 221 af 4.9.2003, s. 13).
- 27) EFT L 395 af 30.12.1989, s. 36.
- 28) EFT L 15 af 21.1.1998, s. 14. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003 (EUT L 284 af 31.10.2003, s. 1).
- 29) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37. Senest ændret ved Kommissionens beslutning 2006/653/EF (EUT L 270 af 29.9.2006, s. 72).
- 30) EUT L 176 af 15.7.2003, s. 57.
- 31) EFT L 281 af 23.11.1995, s. 31. Senest ændret ved forordning (EF) nr. 1882/2003.
- 32) EFT L 78 af 26.3.1977, s. 17. Senest ændret ved tiltrædelsesakten af 2003.
- 33) EFT L 239 af 22.9.2000, s. 19. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1160/2005 (EUT L 191 af 22.7.2005, s. 18).
- 34) EFT L 30 af 6.2.1993, s. 1. Senest ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 2557/2001 (EFT L 349 af 31.12.2001, s. 1).
- 35) EFT L 24 af 27.1.1987, s. 36.
- 36) EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20.
- 37) EUT L 157 af 9.6.2006, s. 87.
- 38) EFT L 145 af 13.6.1977, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2006/18/EF (EUT L 51 af 22.2.2006, s. 12).
- 39) EFT L 228 af 16.8.1973, s. 3. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/68/EF (EUT L 323 af 9.12.2005, s. 1).
- 40) EFT L 345 af 19.12.2002, s. 1. Senest ændret ved direktiv 2005/68/EF.
- 41) EFT L 166 af 11.6.1998, s. 51. Senest ændret ved direktiv 2005/29/EF.

Bemærkninger til loven

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Direktivet om tjenesteydelser i det indre marked

- 2.1. Formål og anvendelsesområde
- 2.2. Administrativ forenkling
- 2.3. Etableringsfrihed for tjenesteydere
- 2.4. Fri bevægelighed for tjenesteydere
- 2.5. Tjenesteydernes kvalitet
- 2.6. Administrativt samarbejde
- 2.7. Konvergensprogram

3. Baggrund

4. Direktivets gennemførelse i dansk ret

5. Lovens hovedindhold

- 5.1. Lovens anvendelsesområde
- 5.2. Områder, som ikke er omfattet af loven
- 5.3. Definitioner
- 5.4. Oplysningspligt for tjenesteydere
- 5.5. Rettigheder for tjenestemodtagere
- 5.6. Dokumenter
- 5.7. Etableringsfrihed for tjenesteydere
- 5.8. Midlertidig levering af tjenesteydelser
- 5.9. Administrativt samarbejde
- 5.10. Pligt til indrapportering
- 5.11. Oprettelse af en kvikskranke for tjenesteydere
- 5.12. Straffebestemmelser

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

7. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

8. De administrative konsekvenser for borgerne

9. De miljømæssige konsekvenser

10. Forholdet til EU-retten

11. Hørte myndigheder mv.

12. Sammenfattende skema

1. Indledning

Loven har til formål at gennemføre dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (EU-Tidende nr. L 376 af 27. december 2006, s. 36) i det følgende benævnt ”servicedirektivet” eller ”direktivet”. Direktivet gennemføres desuden blandt andet i lov om ændring af næringsloven, markedsføringsloven, erhvervsfremmeloven og forskellige andre love på Økonomi- og Erhvervsministeriets område.

Lovens hovedformål er – i overensstemmelse med servicedirektivet – at sikre et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser, hvor der er ligevægt mellem på den ene side markedsåbning og på den anden side bevarelse af offentlige tjenesteydelser og arbejdsmarkedsmæssige og sociale rettigheder samt forbrugerrettigheder under hensyntagen til bl.a. den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed, den offentlige orden og miljøet. Lovens formål er for det første at fjerne unødvendige handelshindringer, at lette

adgangen til at etablere virksomhed i Danmark og at lette adgangen til at levere tjenesteydelser i Danmark på midlertidig basis, dvs. uden at have etableret virksomhed i Danmark. Herudover skal loven forbedre det administrative samarbejde med de andre EU/EØS-lande og lette udenlandske servicevirksomheders mulighed for at starte virksomhed i Danmark ved hjælp af en kvikskranke.

Et mere åbent indre marked for tjenesteydelser er vigtigt for at fremme økonomisk vækst og jobskabelse både i Danmark og i resten af EU. På nuværende tidspunkt hindrer en række barrierer på det indre marked tjenesteydere specielt små og mellemstore virksomheder (SMVer) i at udstrække deres aktiviteter ud over de nationale grænser og drage fuld fordel af det indre marked. Undersøgelser viser, at disse barrierer er ganske betydelige. Servicesektoren udgør eksempelvis 70 % af BNP og beskæftigelsen i EU, men kun 20 % af handlen mellem EU-landene. Dette svækker konkurrenceevnen på verdensplan for europæiske tjenesteydere. Det er en forudsætning for at øge væksten i EU's økonomi, især hvad angår beskæftigelse og investeringer, at der skabes et mere åbent marked med færre hindringer for at udbyde tjenesteydelser på tværs af grænserne i EU.

Med denne lov foreslås det at gennemføre dele af servicedirektivets kapitler om administrativ forenkling, etableringsfrihed for tjenesteydere, fri bevægelighed for tjenesteydere, kompetente myndigheders forpligtelse til at acceptere dokumenter til brug for sagsbehandling udstedt i andre EU/EØS-lande, kompetente myndigheders pligt til administrativt samarbejde med myndighederne i andre EU/EØS-lande, indrapportering til Europa-Kommissionen af nye regler om tjenesteydere samt oprettelse af en kvikskranke for tjenesteydere. Loven gennemfører også to af servicedirektivets oplysningskrav for tjenesteydere.

Loven fastslår desuden en række rettigheder for tjenesteydere og tjenestemodtagere.

Servicedirektivet skal være gennemført i national ret senest den 28. december 2009.

2. Direktivet om tjenesteydelser i det indre marked

2.1. Formål og anvendelsesområde

Servicedirektivet er vedtaget med hjemmel i traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særligt artikel 47, stk. 2, 1. og 3. punktum, og artikel 55. Direktivet blev vedtaget i december 2006 med kvalificeret flertal i Rådet i fælles beslutningstagen med Europa-Parlamentet, jf. EF-traktatens artikel 251. Danmark stemte for forslaget.

Servicedirektivet er et horisontalt direktiv, som kodificerer og supplerer den gældende generelle og sektorspecifikke EU-lovgivning, der gælder for tjenesteydelser, dvs. servicevirksomhed som f.eks. de ydelser, der leveres af ejendomsmæglere, el-installatører, advokater, håndværkere, dyrlæger, erhvervsdykkere og revisorer. En række forhold er undtaget fra direktivets anvendelsesområde, herunder arbejdsretlige bestemmelser, sundhedsydelser, herunder farmaceutiske tjenesteydelser, transportydelser og en række sociale tjenesteydelser. Servicedirektivet indeholder desuden et forrangsprincip. Det vil sige, at bestemmelser i anden fællesskabslovgivning om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv har forrang for servicedirektivet i tilfælde af modstridende bestemmelser.

Direktivets formål er at sikre et mere velfungerende indre marked for tjenesteydelser med henblik på at forbedre rammerne for vækst og beskæftigelse i EU. Direktivet indeholder en række forskellige bestemmelser, som skal forbedre det indre marked for tjenesteydelser:

- a) Hindringer for tjenesteyderes, dvs. servicevirksomheders etableringsfrihed og hindringer for den fri udveksling af tjenesteydelser mellem medlemsstaterne skal reduceres. Direktivet fastlægger en ramme for indholdet af tilladelsesordninger og krav, som kompetente myndigheder må stille til tjenesteydere og tjenestemodtagere. Hver medlemsstat skal desuden gennemgå sin lovgivning på serviceområdet og afrapportere om dette til Europa-Kommissionen og de andre medlemsstater. Medlemsstaterne har endvidere pligt til at meddele Europa-Kommissionen, hvis nye, nationale krav på

serviceområdet vil blive håndhævet over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser midlertidigt i medlemsstaten.

- b) Direktivet fastlægger, at der ikke må stilles krav til tjenestemodtagere, som diskriminerer tjenestemodtagerne på baggrund af deres nationalitet eller opholdssted, eller som begrænser tjenestemodtagernes anvendelse af tjenesteydelser, der leveres af tjenesteydere etableret i andre medlemsstater. Endvidere skal tjenesteydere stille en række oplysninger til rådighed for tjenestemodtagerne.
- c) Europa-Kommissionen, medlemsstaterne og relevante organisationer tilskyndes til at tage initiativer med henblik på fremme af tjenesteydelsers kvalitet.
- d) Hver medlemsstat skal oprette en eller flere kvikskranks, som skal servicere tjenesteydere, når de ønsker at finde information om regulering, ønsker at registrere sig eller ansøge om en tilladelse.
- e) Medlemsstaternes myndigheder forpligtes til at indgå i et administrativt samarbejde med myndigheder i andre medlemsstater.

2.2. Administrativ forenkling

Kapitel II i servicedirektivet forpligter medlemsstaterne til generelt at undersøge og eventuelt forenkle procedurer og formaliteter af relevans for virksomheder, som ønsker at optage og udøve servicevirksomhed. Medlemsstaterne forpligtes til i deres sagsbehandling at acceptere dokumentation fra andre medlemsstater for opfyldelsen af krav. Medlemsstaterne kan i den forbindelse alene kræve dokumenter i form af originaler, bekræftede oversættelser eller bekræftede kopier, hvis dette er begrundet i et tvingende alment hensyn eller i øvrigt er tilladt i medfør af fællesskabsretten.

Dette kapitel indebærer også, at medlemsstaterne skal oprette en eller flere kvikskranks, hvorigennem servicevirksomheder elektronisk kan finde vejledning og afvikle formaliteter i forbindelse med at optage og udøve servicevirksomhed.

2.3. Etableringsfrihed for tjenesteydere

I kapitel III i servicedirektivet fastlægges den generelle ramme for indholdet af de tilladelser, som kompetente myndigheder kan kræve, at en tjenesteyder skal indhente for at optage og udøve servicevirksomhed. Ifølge direktivet skal tilladelsesordninger være ikke-diskriminerende, begrundet i et tvingende alment hensyn og proportionale, dvs. at de skal være egnede til at opnå formålet og ikke må være mere restriktive end nødvendigt for at opnå tilladelsesordningens formål. Medlemsstaterne forpligtes til at udarbejde en rapport til Europa-Kommissionen, der beskriver tilladelsesordningernes forenelighed med disse tre principper.

Kapitlet om etableringsfrihed omhandler også regler om sagsbehandling og betingelserne for at opnå en tilladelse. Betingelser, som opstilles for at opnå en tilladelse, må ikke overlappe krav og kontroller, som i det væsentlige er sammenlignelige med krav, som en tjenesteyder allerede er underlagt i en anden medlemsstat. Tilladelser må desuden som udgangspunkt ikke være af begrænset varighed. Hvis der på grund af knappe naturlige ressourcer eller begrænset teknisk kapacitet er et begrænset antal tilladelser, skal udvælgelse af ansøgere foregå med garanti for uvildighed og gennemskelighed. Der stilles desuden krav om, at procedurer og formaliteter, herunder sagsbehandlingsfrister, skal være klare og offentliggjort på forhånd. Endvidere gælder som udgangspunkt et princip om stiltiende accept, hvilket indebærer, at en tilladelse kan anses for givet, hvis ansøgeren ikke får svar inden for den fastsatte tidsfrist, medmindre der er fastsat en anden ordning begrundet i tvingende almene hensyn, herunder tredjeparts legitime interesse.

Kapitlet indeholder herudover henholdsvis en liste med krav til tjenesteydere, som er forbudte og en liste med krav, som skal evalueres ("gråzonekrav"), eksempelvis krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form eller krav om minimums- eller maksimumspriser, samt en forpligtelse for medlemsstaterne til at meddele Europa-Kommissionen, hvilke "gråzonekrav", medlemsstaten mener at kunne opretholde, og nye "gråzonekrav", der indføres.

2.4. Fri bevægelighed for tjenesteydelser

Kapitel IV i servicedirektivet skal gøre det nemmere at levere tjenesteydelser midlertidigt på tværs af grænserne i EU. Formålet er at reducere hindringer for, at tjenesteydere kan levere tjenesteydelser i andre medlemsstater, end der hvor de er etableret. For at opnå dette, indføres i direktivets artikel 16 et princip om fri udveksling af tjenesteydelser. Herved indskrænkes de krav, som medlemsstaterne må håndhæve over for tjenesteydere, der agerer midlertidigt på deres område.

En medlemsstat må kun håndhæve nationale krav til tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser i medlemsstaten på midlertidig basis, hvis kravet ikke er diskriminerende, er begrundet i offentlig orden, offentlig sikkerhed, offentlig sundhed eller miljøbeskyttelse, samt er proportionalt, dvs. er egnet til at opnå det tilsigtede mål og ikke er mere indgribende, end hvad der er nødvendigt for at opnå formålet.

Princippet om fri udveksling af tjenesteydelser har ikke betydning for, hvilke krav medlemsstaterne må stille til tjenesteydere, der etablerer virksomhed.

En række tjenesteydelser og områder er undtaget fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser. Dette gælder blandt andet tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, dvs. tjenesteydelser, som udføres for at varetage en særlig opgave af almen interesse, som tjenesteyderen har fået i opdrag af en medlemsstat.

Desuden giver direktivet mulighed for individuelle undtagelser fra princippet om fri udveksling af tjenesteydelser, hvis der er fare for sikkerheden i forbindelse med en tjenesteydelse, eksempelvis hvis tjenesteyderen eller tjenesteydelsen i en konkret situation er til fare for personers sundhed eller sikkerhed.

Endelig forbyder direktivet, at tjenestemodtagere forskelsbehandles eller underlægges krav, der begrænser anvendelsen af en tjenesteydelse, som udføres af en tjenesteyder, der er etableret i en anden medlemsstat. Tjenestemodtagerne skal desuden have adgang til oplysninger om klagemuligheder og krav, der gælder i andre medlemsstater.

2.5. Tjenesteydernes kvalitet

I servicedirektivets kapitel V fastsættes en række fælles regler, der relaterer sig til tjenesteydernes kvalitet. Tjenesteyderne forpligtes bl.a. til at give en række oplysninger til tjenestemodtagerne.

Der stilles også krav om, at kompetente myndigheder skal anerkende attester for erhvervsansvarsforsikringer og faglige garantier udstedt i andre medlemsstater.

Desuden skal eventuelle forbud mod kommerciel kommunikation, dvs. markedsføring, ophæves, hvis der er tale om et generelt forbud for en bestemt branche. Tjenesteydere må som udgangspunkt heller ikke underlægges krav, der forpligter dem til udelukkende at udøve én form for virksomhed.

Herudover lægges der i direktivet op til, at Europa-Kommissionen, medlemsstaterne og private organisationer sammen skal arbejde for at udvikle en politik til forbedring af tjenesteydelsers kvalitet, f.eks. ved at tilskynde til frivillig certificering for tjenesteydere, udvikling af normer og standarder og udbrede viden om kvalitetsmærker.

2.6. Administrativt samarbejde

Servicedirektivets kapitel VI har til hensigt at forbedre det administrative samarbejde mellem medlemsstaternes kompetente myndigheder for at sikre en effektiv kontrol med tjenesteydere og de tjenesteydelser, som de udfører. Udover en forpligtelse til informationsudveksling og til at udføre kontroller specificerer direktivet, hvilket ansvar henholdsvis etableringsland og værtsland har i de situationer, hvor en tjenesteyder benytter sig af sin ret til fri udveksling af tjenesteydelser. Der indføres desuden en advarselsordning for tilfælde, hvor en tjenesteyder er til fare for menneskers sundhed og sikkerhed eller for miljøet. Som ledsageforanstaltning forpligtes Europa-Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne til at udvikle et elektronisk system til udveksling af oplysninger om tjenesteydere. Systemet skal effektiv-

sere sagsbehandlingen til gavn for både de kompetente myndigheder og de ansøgende tjenesteydere samt sikre nem, hurtig formidling af information om tjenesteydere, der er til fare for sikkerhed, sundhed eller miljøet.

2.7. Konvergensprogram

Konvergensprogrammet i kapitel VII indebærer bl.a., at medlemsstaterne skal forelægge Europa-Kommissionen en rapport, hvori de beskriver og begrundet samtlige tilladelsesordninger og krav, som ifølge direktivet skal evalueres. I rapporten skal medlemsstaterne også beskrive og begrunde eksisterende nationale krav, som håndhæves over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser uden at være etableret i landet. Medlemsstaterne forpligtes endvidere til at rapportere til Europa-Kommissionen, når nye krav håndhæves over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser uden at være etableret i landet.

3. Baggrund

Implementeringen af servicedirektivet er koordineret i en interministeriel arbejdsgruppe med deltagelse af alle berørte statslige myndigheder. Hvert deltagende ministerium har haft ansvar for at koordinere implementeringen inden for eget ressort samt i forhold til relevante regionale og kommunale myndigheder og relevante branche- og erhvervsorganisationer.

Europa-Kommissionen har udgivet en vejledende håndbog om gennemførelsen af servicedirektivet i medlemslandene. Europa-Kommissionen har desuden i løbet af implementeringsfasen fulgt samtlige EU/EØS-landes implementeringsarbejde tæt via bilateral kontakt.

Europa-Kommissionen nedsatte efter vedtagelsen af servicedirektivet en ekspertgruppe til implementering af servicedirektivet bestående af samtlige EU/EØS-lande. Erhvervs- og Byggestyrelsen har deltaget på Danmarks vegne. Gruppen har diskuteret afklarende og tekniske spørgsmål samt skabt en ramme for en fælles forståelse af direktivets bestemmelser.

Erhvervs- og Byggestyrelsen har herudover løbende deltaget i uformelle arbejdsgrupper med deltagelse fra diverse andre EU/EØS-lande, særligt samtlige nordiske og baltiske lande samt Polen, Tyskland, Irland, Storbritannien og Nederlandene.

4. Direktivets gennemførelse i dansk ret

I Danmark søges servicedirektivet så vidt muligt implementeret gennem ændringer af sektorlovgivningen for at sikre lovmæssig entydighed og brugervenlighed. Dette drejer sig navnlig om servicedirektivets sagsbehandlingsregler, såsom offentliggørelse af sagsbehandlingsfrister og princippet om stiltiende accept. Disse gennemføres i sektorlovgivningen, således at tjenesteydere kan finde reglerne for behandlingen af deres sag i den lovgivning, som regulerer deres erhverv.

Direktivets generelle oplysningskrav for tjenesteydere foreslås som udgangspunkt gennemført via markedsføringsloven, som allerede indeholder en række oplysningskrav. Således fremgår servicedirektivets krav om oplysninger om den erhvervsdrivendes navn og adresse (artikel 22, stk. 2, litra a), almindelige forretningsbetingelser og generalklausuler, (artikel 22, stk. 1, litra f), prisoplysninger (artikel 22, stk. 1, litra i, og stk. 3) og tjenesteydelsens vigtigste karakteristika (artikel 22, stk. 1, litra j) allerede af markedsføringsloven. Det er derfor fundet hensigtsmæssigt at gennemføre de fleste af servicedirektivets oplysningskrav i markedsføringsloven. Servicedirektivets øvrige oplysningskrav, som kun vedrører lovregulerede erhverv, gennemføres i dansk ret i sektorlovgivningen. Definitionen af lovregulerede erhverv skal ses i sammenhæng med artikel 3, stk. 1, litra a, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36 af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, hvor lovregulerede erhverv defineres som en eller flere former for erhvervsmæssig virksomhed under ét, når der enten direkte eller indirekte ifølge love eller administrative bestemmelser kræves bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for adgang hertil eller udøvelse eller en form for udøvelse heraf. Oplysningspligterne for lovregulere-

de erhverv er oplysning om erhvervs- og brancheorganisationer, oplysning om hvor tjenesteyderen er registreret, oplysning om den faglige titel og det EU/EØS-land, hvor titlen er givet samt oplysning om regler der gælder for udførelsen for erhvervet, og om hvordan tjenestemodtageren får adgang til reglerne. Herudover fastsættes det i relevant sektorlovgivning, at tjenesteyderen skal oplyse om eventuel forsikring, som tjenesteyderen har tegnet samt at tjenesteydere, der er omfattet af en tilladelsesordning, skal give kontaktoplysninger på den kompetente myndighed, som har givet tjenesteyderen tilladelse til at udføre sin tjenesteydelse.

Der er imidlertid en række generelle bestemmelser i servicedirektivet, som det vurderes uhensigtsmæssigt eller utilstrækkeligt at gennemføre ved hjælp af ændringer i sektorlovgivningen alene. Dette er reglerne om etableringsfrihed, regler om fri udveksling af tjenesteydelser på midlertidig basis, regler om accept af dokumenter fra andre EU/EØS-lande, regler om administrativt samarbejde med kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande, indrapportering af regler til Europa-Kommissionen og oprettelse af en kvikskranke for udenlandske tjenesteydere. Herudover vurderes to af direktivets oplysningsforpligtelser som hensigtsmæssige at gennemføre i en generel lovgivning. Disse dele af servicedirektivet gennemføres derfor i denne, generelle hovedlov om tjenesteydelser i det indre marked. En generel lov gennemføres også i de øvrige nordiske lande og i langt størstedelen af EU/EØS-landene i øvrigt, hvilket også anbefales af Europa-Kommissionen.

5. Lovens hovedindhold

5.1. Lovens anvendelsesområde

Loven regulerer bl.a. tjenesteyderes ret til etablering og ret til midlertidigt at levere en tjenesteydelse. Norge, Island og Liechtenstein er i kraft af EØS-aftalen forpligtet til også at gennemføre servicedirektivet, hvorfor loven og bemærkningerne generelt refererer til EU/EØS-landene.

Lovens anvendelsesområde er udformet i nøje overensstemmelse med servicedirektivet. Loven finder anvendelse på tjenesteydere, der er etableret i Danmark, og tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, og som leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark. Desuden vedrører loven regler om etablering i Danmark for tjenesteydere, som enten er statsborgere i et EU/EØS-land (fysiske personer), eller som er etableret i et EU/EØS-land (juridiske personer), herunder situationer, hvor en dansk statsborger ønsker at oprette en servicevirksomhed.

5.2. Områder, som ikke er omfattet af loven

En række områder er i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 1, stk. 2-7, ikke omfattet af loven, f.eks. foranstaltninger truffet for at fremme af kulturel eller sproglig mangfoldighed eller mediepluralisme, strafferet og arbejdsretlige regler, herunder regler om arbejdsmiljø.

Loven påvirker ikke de kompetente myndigheders frihed til at fastsætte, hvad der er tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, hvordan disse tjenesteydelser skal organiseres og finansieres, samt hvilke forpligtelser de skal være underlagt.

Loven berører desuden heller ikke de kompetente myndigheders beslutninger om at oprette offentlige eller private enheder til at udføre en bestemt tjenesteydelse eller kompetente myndigheders indgåelse af kontrakter om udførelse af en bestemt tjenesteydelse, som er omfattet af bestemmelserne om offentlige indkøb, da loven ikke omhandler regler om offentlige indkøb. Loven vedrører heller ikke monopoler for levering af tjenesteydelser eller støtte, som er omfattet af fællesskabsrettens konkurrenceregler.

Herudover vedrører loven ikke skatte- og afgiftsområdet i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 2, stk. 3. Desuden omfatter loven i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 3, stk. 2, heller ikke international privatret.

Herudover gælder et forrangsprincip. Dette betyder, at en bestemmelse i dansk lovgivning, som er

fastsat med hjemmel i fællesskabsretten, om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af servicevirksomhed inden for særlige områder eller særlige erhverv, har forrang for denne lov i tilfælde af modstridende bestemmelser. Det betyder dog ikke, at hele erhverv, som er reguleret af f.eks. et sektordirektiv, er undtaget loven, men kun at de enkelte bestemmelser, som måtte være i konflikt med loven, har forrang for loven.

En række tjenesteydelser er desuden ikke omfattet af loven jf. servicedirektivets artikel 2, stk. 2. Loven omfatter eksempelvis ikke sundhedsydelser, herunder farmaceutiske tjenesteydelser, sociale tjenesteydelser, transportydelser og ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse. Formuleringen af undtagelserne er lagt tæt op ad servicedirektivets ordlyd.

5.3. Definitioner

For at lette forståelsen af loven og sikre en korrekt gennemførelse af servicedirektivet, er det fundet hensigtsmæssigt at medtage direktivets definitioner, med visse sproglige justeringer, af tjenesteydelse, tjenesteyder, tjenestemodtager, etablering, midlertidig levering af tjenesteydelser, tilladelsesordning, krav, tvingende almene hensyn og kompetente myndigheder.

5.4. Oplysningspligt for tjenesteydere

Loven pålægger tjenesteydere at oplyse om virksomhedens form, samt om hvorvidt der er en risiko for interessekonflikter, hvis tjenesteyderen udbyder flere former for tjenesteydelser.

Disse oplysningskrav supplerer resten af servicedirektivets oplysningskrav, som implementeres i markedsføringsloven og relevante sektorlove. Oplysningskravene skal være med til at styrke gennemsigtigheden og dermed navnlig forbrugernes tillid til tjenesteydelser. Formålet er at sætte forbrugerne bedre i stand til at foretage et kvalificeret valg af leverandør af en tjenesteydelse, idet det bliver lettere at indhente basale oplysninger om tjenesteyderne og deres ydelser, samtidig med at det undgås at påføre tjenesteyderne urimeligt stort besvær. Tjenesteyderen kan selv afgøre, hvordan de pågældende oplysninger gives.

Den gældende lovgivning indeholder allerede på en række områder krav om, at en part skal give bestemte oplysninger i forbindelse med indgåelse af aftaler. Lovens bestemmelser supplerer derfor oplysningskravene i gældende lovgivning, herunder markedsføringsloven, forbrugeraftaleloven og lovgivning som regulerer bestemte erhverv.

Lovens regler om oplysningspligter vil kunne være overtrådt, og en tjenesteyder vil kunne straffes, hvis tjenesteyderen ikke giver tjenestemodtageren de påkrævede oplysninger. En tjenesteyder vil ikke kunne straffes, hvis oplysningspligten i sagens natur ikke kan opfyldes i god tid, inden kontraktens indgåelse eller udførelsen af tjenesteydelsen, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale.

Såfremt der sker en overtrædelse af lovens regler om oplysningspligt for tjenesteydere, vil der normalt tillige være tale om en overtrædelse af markedsføringsloven, som Forbrugerombudsmanden har mulighed for at gribe ind over for. Forbrugerombudsmanden kan i den forbindelse benytte de indgrebsbeføjelser, der findes i markedsføringsloven. Forbrugerombudsmanden kan således bl.a. efter forhandling opnå tilsagn fra den erhvervsdrivende om overholdelse af loven, jf. markedsføringslovens § 23, stk. 2, samt udstede administrative påbud, jf. markedsføringslovens § 27, stk. 2, og nedlægge foreløbige forbud, jf. markedsføringslovens § 29. Herudover kan Forbrugerombudsmanden retsforfølge overtrædelser af straffepålagte bestemmelser i markedsføringsloven ved indgivelse af politianmeldelser, ligesom Forbrugerombudsmanden kan anlægge civile søgsmål om bl.a. påbud, forbud, erstatning og krav om tilbagebetaling af uretmæssigt opkrævede beløb mv. Det følger af markedsføringslovens § 30, stk. 1, at tilsidesættelsen af et af retten nedlagt forbud eller påbud straffes med bøde eller fængsel i op til 4 måneder.

5.5. Rettigheder for tjenestemodtagere

Loven giver tjenestemodtagere en række rettigheder. Formålet er at sikre, at tjenestemodtagere ikke diskrimineres på baggrund af deres nationalitet, det vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted, hverken af myndighederne eller af tjenesteydere.

Formålet er også at fjerne hindringer for tjenestemodtagere, som ønsker at gøre brug af tjenesteydelser, der leveres af tjenesteydere etableret i et andet EU/EØS-land. Eksempelvis må myndighederne ikke betinge finansiel bistand til en ydelse, af at ydelsen leveres af en dansk etableret tjenesteyder. Dette omfatter dog ikke støtte bevilget på det sociale område eller inden for den kulturelle sektor, som er omfattet af konkurrencereglerne, eller generel finansiel bistand, der ikke er knyttet til brug af en særlig tjenesteydelse, herunder bl.a. uddannelsesstøtte og studielån.

Dansk ret indeholder ikke et eksplicit forbud mod diskrimination af tjenestemodtagere på baggrund af nationalitet og opholdssted. Et sådant forbud følger imidlertid allerede af gældende EU-ret. Med henblik på at sikre overholdelse heraf er det ikke desto mindre fundet hensigtsmæssigt at fastslå princippet om ikke-diskrimination af tjenestemodtagere i dansk ret.

Diskrimination på baggrund af opholdssted er eksempelvis, hvis tjenesteyderen tager forskellige priser, alt efter om tjenestemodtageren har bopæl i eksempelvis Sverige eller i Danmark. Loven begrænser ikke muligheden for at anvende forskellige generelle betingelser eller priser, som er begrundet i objektive forretningshensyn, f.eks. ved at anvende forskellige adgangsbetingelser eller priser, hvor disse er begrundet i objektive kriterier. Objektive kriterier, der kan begrunde forskelle i satser, priser eller betingelser, kan eksempelvis være de faktiske meromkostninger, som skyldes afstanden, eller de tekniske forhold ved leveringen af tjenesteydelsen.

Såfremt der sker en overtrædelse af lovens § 5 om ulovlig diskrimination, vil der normalt tillige være tale om en overtrædelse af markedsføringsloven, som Forbrugerombudsmanden har mulighed for at gribe ind over for, som beskrevet i afsnit 5.4

5.6. Dokumenter

Loven slår fast, at kompetente myndigheder skal acceptere certifikater, attester eller ethvert andet dokument, som er udstedt i et andet EU/EØS-land, som bevis for opfyldelsen af et krav. Krav er eksempelvis forpligtelser, betingelser eller begrænsninger, som tjenesteydere skal leve op til for eksempelvis at få en tilladelse til at udøve tjenestevirksomhed.

De kompetente myndigheder må kræve uautoriserede oversættelser af dokumenter til dansk, men må derimod ikke kræve bekræftede oversættelser, originale dokumenter eller bekræftede kopier. Forbudet mod at kræve bekræftede oversættelser, originale dokumenter eller bekræftede kopier omfatter ikke de tilfælde, der er omfattet af anden fællesskabslovgivning, eller som er begrundet i tvingende almene hensyn.

Dokumenter, som nævnes i direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, direktivet om offentlige indkøb, direktivet om udøvelse af advokaterhvervet og det første og ellefte direktiv om selskabsret er undtaget fra forpligtelsen til at acceptere dokumenter udstedt i et andet EU/EØS-land og forbudet mod at kræve bekræftede oversættelser, originale dokumenter eller bekræftede kopier.

De kompetente myndigheder skal desuden acceptere attester for sammenlignelige forsikringer og finansielle garantier, som er udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i et andet EU/EØS-land.

Kravet om, at kompetente myndigheder skal acceptere dokumenter udstedt i et andet EU/EØS-land betyder, at de kompetente myndigheder ikke blot skal vurdere formen af dokumenter udstedt af et andet EU/EØS-land, men også indholdet. Eksempelvis må en myndighed ikke kræve fremlagt bevis for

statsborgerskab eller bopæl, når andre officielle identitetspapirer, f.eks. pas eller id-kort allerede er bevis for disse oplysninger.

Hvis der er tvivl om et dokumentets ægthed, kan de kompetente myndigheder afklare dette bl.a. igennem det administrative samarbejde mellem EU/EØS-landenes myndigheder, som oprettes som følge af servicedirektivet. Dette samarbejde vil lette de kompetente myndigheders mulighed for at rette direkte henvendelse til den kompetente myndighed i det EU/EØS-land, som har udstedt dokumentet. Udveksling af oplysninger skal ske i overensstemmelse med persondataloven.

5.7. Etableringsfrihed for tjenesteydere

Retten til etablering fremgår af EF-traktatens artikel 43. Alligevel oplever tjenesteydere i EU problemer med at udnytte denne ret på grund af nationale tilladelsesordninger, procedurer og formaliteter, som er til hinder for oprettelsen af nye servicevirksomheder. For at imødekomme dette problem afspejler loven servicedirektivets bestemmelser, som skal sikre, at tjenesteydere reelt kan udøve deres frihed til at etablere virksomhed.

Loven opstiller en ramme for indholdet af en tilladelse, som de kompetente myndigheder kan kræve, at en tjenesteyder skal indhente. Denne ramme omfatter også betingelserne for udstedelse af en tilladelse, med henblik på at sikre uvildig og korrekt sagsbehandling.

Tilladelsesordninger på serviceområdet og betingelserne for at opnå tilladelsen skal være offentliggjorte og må ikke indebære diskrimination af tjenesteyderen. Desuden skal de være begrundet i og afpasset efter et tvingende alment hensyn samt være proportionale, dvs. være egnede til og ikke være mere restriktive end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål med tilladelsesordningen.

Forbudet mod diskrimination indskrænker formelt gældende fællesskabsret. Indskrænkningen relaterer sig til, at forbudet mod diskrimination med loven omfatter både direkte (f.eks. nationalitetskrav) og indirekte diskrimination (f.eks. sprog- og bopælskrav). Ifølge ordlyden i EF-traktatens artikel 46, jf. artikel 55, er det nemlig muligt at tillade diskrimination af udenlandske tjenesteydere under hensyntagen til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed. Indskrænkningens betydning for dansk ret vurderes dog at være af meget begrænset omfang, da krav, som indebærer forskelsbehandling af tjenesteydere, generelt ikke anvendes i dansk ret.

Betingelsen om, at en tilladelsesordning skal være begrundet i et tvingende alment hensyn, er i overensstemmelse med gældende EU-ret. Tvingende almene hensyn er eksempelvis hensynet til offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed, jf. EF-traktatens artikel 46 og 55, men også bl.a. miljøbeskyttelse, opretholdelse af samfundsordenen, socialpolitiske mål, beskyttelse af tjenestemodtagere og forbrugerbeskyttelse. Begrebet udvikles løbende, og nye hensyn kan derfor blive accepteret af EF-Domstolen. Som udgangspunkt er det kun rene økonomiske hensyn, som en medlemsstat ikke vil kunne påberåbe sig (se f.eks. C-158/96, Kohl). EF-Domstolen har dog også afvist andre hensyn såsom hensynet til forbrugere i andre medlemsstater (se C-384/93, Alpine Investment). En tilladelsesordning kan heller ikke begrundes i hensyn, når det hensyn, der søges forfulgt, allerede er tilgodeset ved EU-harmonisering (se f.eks. C-5/96, Lomas). Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 2, stk. 1, nr. 8.

Betingelsen om proportionalitet er et grundlæggende krav i gældende EU-ret (se f.eks. C-353/89, Mediawet). Proportionalitet skal forstås sådan, at nationale krav skal begrænses til det reelt nødvendige for at sikre det tvingende almene hensyn, som eksempelvis en tilladelsesordning er begrundet i. Kravet skal dermed stå i rimeligt forhold til det hensyn, der forfølges. Det vil sige, at det nationale krav (her tilladelsesordningen) skal være *egnet* til at sikre virkeliggørelsen af det formål, som kravet forfølger, og kravet må ikke gå ud over, hvad der er *nødvendigt* for at opnå formålet. Hensynet skal altså ikke kunne nås ved foranstaltninger, der er mindre restriktive og indgribende (se f.eks. C-385/99, Müller-Fauré). Samtidig bør de kompetente myndigheder, der stiller krav om tilladelse, kunne påvise, at kravet har den tilsigtede effekt.

I forbindelse med implementeringen af servicedirektivet er der i 2007-2008 foretaget en screening af dansk lovgivning for at sikre lovgivningens overensstemmelse med de tre krav. Indføres der i fremtiden nye tilladelsesordninger, skal tilladelsesordningerne og betingelserne for at få en tilladelse være i overensstemmelse med de tre principper.

Desuden afspejler loven servicedirektivets bestemmelse om, at de kompetente myndigheder skal tage hensyn til, at en tjenesteyder allerede har opfyldt visse betingelser i et andet EU/EØS-land eller i tilknytning til en anden dansk tilladelse, når de kompetente myndigheder undersøger, om en tjenesteyder opfylder betingelserne for at få en tilladelse. Det vil sige, at det ikke må kræves af en tjenesteyder, at et krav skal opfyldes flere gange.

Endeligt fastlægger loven en række krav, som de kompetente myndigheder ikke må stille tjenesteydere. Eksempelvis må myndighederne ikke forbyde tjenesteydere at være etableret i flere EU/EØS-lande eller stille krav om, at tjenesteyderen skal have sit hovedforretningssted i Danmark.

5.8. Midlertidig levering af tjenesteydelser

Retten til fri udveksling af tjenesteydelser, dvs. tilfælde, hvor tjenesteyderen leverer tjenesteydelser i et andet EU/EØS-land, end der, hvor denne er etableret, fremgår af EF-traktatens artikel 49. Alligevel støder tjenesteydere på barrierer og problemer i forhold til at kunne levere deres tjenesteydelser midlertidigt i andre EU/EØS-lande. Lovens formål er bl.a. at sikre, at tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, reelt kan udøve deres frihed til at udøve servicevirksomhed på midlertidig basis i Danmark uden at etablere sig.

Loven fastlægger, hvilke nationale krav de kompetente myndigheder kan håndhæve over for tjenesteydere etableret i et andet EU/EØS-land, som ønsker at optage eller udøve servicevirksomhed i Danmark, uden at etablere sig i Danmark. Uanset loven skal tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser midlertidigt, bl.a. overholde markedsføringsloven og er i den forbindelse underlagt Forbrugerombudsmandens tilsyn.

Lovens bestemmelser om retten til midlertidig levering af tjenesteydelser har ikke betydning for, hvilke krav, som kompetente myndigheder kan stille til tjenesteydere, der etablerer virksomhed i Danmark.

Ifølge loven må kompetente myndigheder kun håndhæve krav over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser i Danmark midlertidigt, hvis kravet ikke indebærer diskrimination af tjenesteyderen, hvis kravet er begrundet i hensynet til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet, og hvis kravet er proportionalt, dvs. er egnet til og ikke er mere restriktivt end nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål med kravet.

Betingelsen om ikke-diskrimination indskrænker formelt gældende fællesskabsret. Indskrænkningen relaterer sig til, at forbudet mod forskelsbehandling både omfatter direkte (f.eks. nationalitetskrav) som indirekte diskrimination (f.eks. sprogkrav og bopælskrav). Ifølge ordlyden i EF-traktatens artikel 46, jf. artikel 55, er det muligt at tillade diskrimination af udenlandske tjenesteydere under hensyntagen til den offentlige orden, den offentlige sikkerhed eller den offentlige sundhed. Indskrænkningens betydning for dansk ret vurderes dog at være af meget begrænset omfang, da krav, som indebærer forskelsbehandling af tjenesteydere, generelt ikke anvendes i dansk ret.

Betingelsen om, at krav over for midlertidige tjenesteydere skal være begrundet i den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelsen af miljøet indskrænker gældende ret, da kun fire af de hensyn, som i EU-retten er anerkendt som tvingende almene hensyn, kan bruges som begrundelse for at håndhæve krav. Konsekvenserne af denne indskrænkning vurderes dog som begrænset, idet en række områder er undtaget fra bestemmelsen i lovens § 11. Desuden kan de kompetente myndigheder uanset lovens § 11 håndhæve krav, som udspringer af fællesskabsretten, eksempelvis visse regler om forbrugerbeskyttelse.

Betingelsen om proportionalitet er et grundlæggende krav i gældende fællesskabsret (se f.eks. C-353/89, Mediawet). Proportionalitet skal forstås sådan, at nationale krav skal begrænses til det reelt nødvendige

for at sikre det tvingende almene hensyn, der påberåbes. Kravet skal dermed stå i rimeligt forhold til det hensyn, der forfølges. Det vil sige, at det nationale krav skal være *egnet* til at sikre virkeliggørelsen af det formål, som kravet forfølger, og kravet må ikke gå ud over, hvad der er *nødvendigt* for at opnå formålet. Hensynet skal altså ikke kunne nås ved foranstaltninger, der er mindre restriktive og indgribende (se f.eks. C-385/99, Müller-Fauré). Samtidig bør de kompetente myndigheder, der stiller et bestemt nationalt krav, kunne påvise, at kravet har den tilsigtede effekt.

En række områder er ikke omfattet af lovens bestemmelser om retten til midlertidig levering af tjenesteydelser. Dette gælder eksempelvis tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, visse krav om tjenesteyderes erhvervmæssige kvalifikationer og regler om udstationering af arbejdstagere.

5.9. Administrativt samarbejde

Det fremgår af servicedirektivet, at medlemslandenes myndigheder har en pligt til at samarbejde. I loven gives økonomi- og erhvervsministeren bemyndigelse til at udstede de nærmere regler om procedurerne for dette samarbejde og den elektroniske udveksling af oplysninger, som fremgår af direktivet. Dette giver mulighed for nemt at kunne tilpasse regelsættet, hvis der sker ændringer i procedurerne i det administrative samarbejde, eller hvis der kommer nye funktionaliteter i det elektroniske Informationssystem for det indre marked (IMI), som skal understøtte samarbejdet. Det foreslås endvidere i loven, at økonomi- og erhvervsministeren udpeger den myndighed, som skal være kontaktpunkt for det administrative samarbejde. Erhvervs- og Byggestyrelsen vil blive udpeget som den myndighed, der skal varetage opgaven som national koordinator for det elektroniske system IMI. Erhvervs- og Byggestyrelsen varetager allerede denne opgave.

Samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i EU/EØS-landene skal sikre et effektivt tilsyn med tjenesteydere baseret på nøjagtige og fuldstændige oplysninger for at gøre det vanskeligt for tjenesteydere at undgå tilsyn eller at omgå reglerne. Det administrative samarbejde skal også hjælpe med at sikre, at overlappende kontrol med tjenesteyderne undgås.

Økonomi- og erhvervsministeren bemyndiges desuden til at fastsætte de nærmere regler om de foranstaltninger, der ifølge servicedirektivets artikel 18 og 35, undtagelsesvist kan træffes over for tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser i Danmark midlertidigt, samt proceduren, der skal anvendes i forbindelse med disse foranstaltninger.

5.10. Pligt til indrapportering

Medlemslandene har i medfør af servicedirektivet pligt til at meddele Europa-Kommissionen visse nye regler og administrative bestemmelser om servicevirksomhed. Denne forpligtelse gælder, hvis de pågældende regler eller bestemmelser indeholder et eller flere af de 8 krav, som er nævnt i servicedirektivets artikel 15, stk. 2. Eksempelvis skal myndighederne oplyse om nye krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form eller krav om minimums- eller maksimumspriser. Desuden skal myndighederne oplyse Europa-Kommissionen om nye krav, som håndhæves over for tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser midlertidigt. Proceduren er ikke til hinder for, at kravet kan gennemføres. Det foreslås, at økonomi- og erhvervsministeren bemyndiges til at fastsætte regler med henblik på at sikre gennemførelse af denne forpligtelse.

5.11. Oprettelse af en kvikskranke for tjenesteydere

Servicedirektivet forpligter medlemslandene til at oprette en eller flere kvikskranke for tjenesteydere. Ifølge loven bemyndiges økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte de nærmere regler om etableringen af kvikskranken.

Ofte er det problematisk for tjenesteydere at få et overblik over de påkrævede procedurer og få afviklet de nødvendige formaliteter, der skal til for at etablere sig eller udøve servicevirksomhed midlertidigt. Kvikskranken skal afhjælpe dette problem. Elektroniske procedurer er et vigtigt redskab for at gøre

de administrative procedurer mindre besværlige for såvel tjenesteydere som myndigheder. Muligheden for at afvikle administrative procedurer på afstand er særligt afgørende for tjenesteydere fra andre medlemsstater.

Det elektroniske kontaktpunkt skal sikre, at en tjenesteyder kan finde frem til tilladelses- og registreringsordninger samt blanketter m.m., som er nødvendige at udfylde for at kunne optage og udøve servicevirksomhed i Danmark. Tjenesteyderen skal herefter kunne udfylde og indsende disse dokumenter til kvikskranken, som videreformidler dokumenterne til den rette kompetente myndighed. Formålet er, at tjenesteyderen kun behøver at henvende sig ét sted for at afvikle de påkrævede formaliteter. Det er dog ikke et krav, at de pågældende procedurer og formaliteter skal afvikles via kvikskranken; Tjenesteydere kan vælge ikke at anvende kvikskranken. Desuden er procedurer og formaliteter, som i sagens natur ikke kan afvikles på afstand, ikke omfattet af kvikskranken.

Kvikskranken får ikke kompetence til at vurdere og træffe beslutninger i forbindelse med ansøgninger, men fungerer udelukkende som en formidlingskanal mellem tjenesteydere og de rette myndigheder.

5.12. Straffebestemmelser

Overtrædelse af § 3, stk. 1, § 4, stk. 1 og 2 og § 5, skal kunne straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Overtrædes disse bestemmelser vil der normalt tillige være tale om en overtrædelse af markedsføringsloven, som Forbrugerombudsmanden har mulighed for at gribe ind over for, som beskrevet i afsnit 5.4.

6. De økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Servicedirektivet forpligter medlemslandene til at udvikle et elektronisk kontaktpunkt ("kvikskranken"), som skal fungere som én indgang til det offentlige Danmark for tjenesteydere. Via kvikskranken skal brugeren kunne finde generel information og vejledning og ansøge om tilladelse til at optage og udøve servicevirksomhed i Danmark. Samtidigt skal kvikskranken i visse situationer kunne rådgive danske tjenesteydere. Kvikskranken skal desuden koordinere samarbejdet mellem danske og udenlandske myndigheder i forbindelse med implementeringen af servicedirektivets bestemmelser om administrativt samarbejde. Der er afsat 8 mio. kr. til udvikling og indledende drift af kvikskranken fra 2008-2010. Midlerne er finansieret via regeringens handlingsplan for en offensiv global markedsføring af Danmark. Fra 2011 og frem er der budgetteret med 3 mio. kr. årligt til den videre drift og udvikling af kvikskranken, herunder opdatering og udbygning af portalen og sekretariatsbetjening af kvikskranken og det elektroniske system, IMI. Sekretariatsbetjeningen indbefatter generel vejledning samt rådgivning i forbindelse med konkrete henvendelser fra udenlandske tjenesteydere pr. mail og pr. telefon, hjælp til at navigere på hjemmesiden og assistance til danske tjenesteydere, der ønsker at bruge andre landes kvikskranker. Sekretariatet skal desuden varetage en række koordineringsopgaver i forhold til andre myndigheder, som har snitflader til kvikskrankens sagsbehandling. Hertil kommer koordinering af samarbejdet mellem danske og udenlandske myndigheder i forbindelse med implementeringen af servicedirektivets bestemmelser om administrativt samarbejde, afrapportering til kommissionen om anvendelsen af og erfaringerne med systemet samt mødeaktivitet i EU.

Udnyttelsen af bemyndigelsen til at fastsætte regler om indrapportering af nye regler om tjenesteydere til Europa-Kommissionen vurderes at medføre begrænsede administrative og ingen økonomiske konsekvenser for det offentlige. For det første foregår indrapporteringen elektronisk. For det andet vurderes det, at proceduren vil blive brugt relativt sjældent. Det forventes således, at der relativt sjældent vil blive indført nye krav af den type, som er omfattet af indrapporteringspligten for henholdsvis de 8 krav, som fremgår af servicedirektivets artikel 15, stk. 2, og de nye krav, som vil blive håndhævet over for tjenesteydere, som er i Danmark midlertidigt.

Ressourceopgørelsen medtager ikke andre myndigheders eventuelle ressourcebehov som følge af denne lov. Disse afholdes inden for de enkelte ministeriers rammer.

7. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Loven har ingen direkte eller afledte erhvervsøkonomiske konsekvenser. Det vurderes desuden, at loven medfører meget begrænsede administrative konsekvenser for erhvervslivet. Kravet om oplysning om virksomhedens form vurderes ikke at udgøre en særskilt administrativ byrde, idet virksomhederne kan give disse oplysninger i forbindelse med de øvrige oplysninger, som de allerede skal give forbrugerne ifølge dansk ret, eksempelvis kontaktoplysninger og oplysning om pris. Desuden er det allerede kutyme at give oplysning om virksomhedens form i forbindelse med kontaktoplysningerne. Tjenesteydere kan i øvrigt selv vælge, hvordan de ønsker at give oplysningen.

Det andet oplysningskrav i loven medfører en meget begrænset administrativ byrde, idet det kun er relevant, når en tjenestemodtager anmoder om oplysningen, og kun hvis en tjenesteyder udøver virksomhed på flere områder.

Loven vurderes på lang sigt at gøre det lettere for virksomheder at udbyde tjenesteydelser i Danmark blandt andet på grund af lovens kapitel om etablering, som opstiller en ramme for indholdet af tilladelsesordninger for tjenesteydere. De strukturelle virkninger af loven vurderes desuden at være positive, idet servicedirektivets oplysningskrav forventes at øge forbrugernes tillid til tjenesteydere, hvilket kan hjælpe med at realisere potentialet for handlen med tjenesteydelser.

Gennemførelsen af servicedirektivet forventes at medvirke til at styrke det indre marked for tjenesteydelser, med øget konkurrence, øgede beskæftigelses- og investeringsmuligheder til følge.

8. De administrative konsekvenser for borgerne

Loven vurderes at medføre begrænsede positive administrative konsekvenser for borgerne. Som følge af oplysningskravene, som gennemføres i loven, vil borgerne få lettere adgang til information om tjenesteydere. Desuden giver loven en række rettigheder for tjenestemodtagere. Dette betyder bl.a., at borgere, når de er tjenestemodtagere, ikke må diskrimineres af tjenesteydere på baggrund af opholdssted eller nationalitet. Desuden får borgere bedre mulighed for at anvende tjenesteydelser fra tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, og dermed større muligheder med hensyn til valg af tjenesteyder.

9. Miljømæssige konsekvenser

Loven vurderes ikke at have miljømæssige konsekvenser.

10. Forholdet til EU-retten

Loven gennemfører dele af direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) (EU-Tidende L 376 af 27. december 2006, s. 36). Direktivet skal være implementeret i medlemslandene senest den 28. december 2009.

Loven indeholder de horisontale dele af servicedirektivet, der kræver gennemførelseslovgivning. Dette er servicedirektivets kapitler om administrativ forenkling, etableringsfrihed for tjenesteydere, fri bevægelighed for tjenesteydere, kompetente myndigheders forpligtelse til at acceptere dokumenter til brug for sagsbehandling udstedt i andre EU/EØS-lande, kompetente myndigheders pligt til administrativt samarbejde med myndighederne i andre EU/EØS-lande, indrapportering til Europa-Kommissionen af nye regler om tjenesteydere samt oprettelse af en kvikskranke for tjenesteydere. Loven gennemfører også to af servicedirektivets oplysningskrav for tjenesteydere og direktivets rettigheder for tjenesteydere og tjenestemodtagere.

11. Hørte organisationer mv.

Loven har været sendt i høring hos:

3F, Advokatsamfundet, Akademikernes Centraladministration, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Arbejdsmiljøinstituttet, Banedanmark, BAT-kartellet, BFID, Bibliotekarforbundet, Boligselskabernes Landsforening, Brancheforeningen for dykkermateriel, Brancheforeningen for Sæbe, Parfume og Teknisk/kemiske artikler, Bryggeriforeningen, BUPL, Byggefagenes Kooperative Landssammenslutning, Byggeriets Arbejdsgivere, Børsmæglerforeningen, CO-Industri, Copenhagen Business School, DAKOFA, DANAK, Danbor Service A/S, Danmarks Apotekerforening, Danmarks Lærerforening, Danmarks Miljøundersøgelser, Danmarks Nationalbank, Danmarks Rederiforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Byggeri, Dansk Bygningsinspektørforening, Dansk Detail, Danske Advokater, Danske Andelsselskaber, Danske Ark, Danske Arkitektvirksomheder, Danske Bandagister, Danske Bioanalytikere, Danske Busvognmænd, Danske Fysioterapeuter, Danske Entreprenører, Dansk Ejendomsrådgiverforening, Danske Kloakmestre, Dansk Eksportforening, Dansk Energi, Dansk Energi Brancheforening, Danske Patentagenters Forening, Danske Reklame- og Relationsbureauers Brancheforening, Dansk Erhverv, Danske Spil, Danske Speditører, Dansk Forening for Industriens Patent- og Varemærkespecialister, Dansk Gasteknisk Center A/S, Dansk Industri, Dansk Magisterforening, Danske Maritime, Dansk Metalarbejderforbund, Dansk Navigatørforening, Dansk Optikerforening, Dansk Patent- og Varemærkekonsulentforening, Danske Regioner, Dansk Sportsdykkerforbund, Dansk Standard, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Sø- og Restaurationsforening, Dansk Tandlægeforening, Dansk Textil Union, Dansk Translatørforbund, Dansk Transport og Logistik, Dansk Vand- og Spildevandsforening, Dansk Varefakta Nævn, DELTA, Den alm. danske lægeforening, Den Danske Dyrlægeforening, Den Danske Landinspektørforening, De Samvirkende Købmænd, Det Kommunale Kartel, Det Tekniske Sikkerhedsråd, Det Økologiske Råd, DI Handel, Dispatchørerne, Dispatchørkommissionen, DJØF, DONG, DSB, DS Håndværk og Industri, Dykkercentret, Dykkerfirmaernes brancheforening, Elektricitetsrådet, ELFO – Elinstallatørernes Landsforening, EnergiMidt, Energinet, Ergoterapeutforeningen, FAFGE – Elbranchens Leverandørforening, FDB, Finansforbundet, Finansrådet, FOA, Forbrugerrådet, Forbundet af Kirke- og Kirkegårdsansatte, Forbundet Kommunikation og sprog, FORCE, Foreningen af kliniske Diætister, Foreningen af radiografer i Danmark, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af rådgivende ingeniører, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Foreningen af vandværker i Danmark, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse, Forsikring og Pension, FTF, Godkendt teknologisk service, Gymnasieskolens Lærerforening, Gramex, Handelshøjskolen Århus Universitet, HK Handel, HNG I/S, HORESTA, HS, Håndværksrådet, IDA, Ingeniørforeningen i Danmark, IT Brancheforeningen, ITEK, Kamstrup A/S, KODA, Kristelig Arbejdsgiverforening, Københavns Energi, Københavns Fondsbørs, Kommunernes Landsforening, Kooperationen, Københavns Kommune, Landbrugsrådet, Landsforeningen af Kliniske Tandteknikere, Landsforeningen af statsautoriserede fodterapeuter, Ledernes Hovedorganisation, LEGO, Lekon, LO, Lægemiddelindustriforeningen, Marinarkæologisk Center, Maskinmestrenes Forening, MEGROS, Oliebranchens Fælles Repræsentation, Parallelimportørforeningen af lægemidler, PM-Diving A/S, Psykologforeningen, Psykolognævnet, Realkreditrådet, Rigspolitiet, Samrådet for Ophavsret, Sammenslutningen af Danske Småøer, Statens Byggeforskningsinstitut, Statens Luftfartsvæsen, Statens og Kommunernes Indkøbsservice, Søværnet, Teknisk Landsforbund, Teknologisk Institut, TEQNIK, Translatørforeningen, Translatørkommissionen, Veltex, Visit Denmark, Værdipapircentralen.

12. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindre udgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
--	---------------------------------------	-----------------------------------

Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Kommuner og regioner: Ingen Staten: 3 mio. kr. årligt fra 2011
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Ingen
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen af betydning	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Meget begrænsede – under 1.000 timer årligt
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen af betydning	Ingen
Forholdet til EU-retten	Loven gennemfører dele af direktiv nr. 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked (servicedirektivet) (EU-Tidende L 376 af 27. december 2006, s. 36).	

Bemærkninger til lovens enkelte bestemmelser

Til kapitel 1

Lovens anvendelsesområde

Til § 1

Lovens § 1, stk. 1, fastlægger lovens anvendelsesområde. Bestemmelsen gennemfører servicedirektivets artikel 2, stk. 1. Loven omfatter tjenesteydere, der er etableret i Danmark. Loven omfatter også regler vedrørende etablering af tjenesteydere i Danmark, herunder enhver situation, hvor en dansk statsborger ønsker at oprette en servicevirksomhed. Det vil sige, at loven også finder anvendelse på danske tjenesteydere.

Desuden finder loven anvendelse på tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, og som er etableret i et andet EU/EØS-land.

Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er omfattet af denne lov, da der er tale om tjenesteydelser, der udføres med en økonomisk modydelse. For en definition af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse henvises til bemærkningerne til § 12, stk. 1, nr. 1. Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er dog undtaget fra lovens § 11 om midlertidig levering af tjenesteydelser. Loven omfatter desuden ikke finansieringen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse og omfatter heller ikke støtte bevilget af de statslige, kommunale og regionale myndigheder, navnlig på det sociale område og på arbejdsmarkedsområdet, som er bevilget i overensstemmelse med fællesskabsrettens konkurrenceregler.

I lovens § 1, stk. 2, opregnes en række områder, som ikke er omfattet af loven, idet de ikke er omfattet af servicedirektivet, jf. direktivets artikel 1, stk. 2-7, artikel 2, stk. 3, og artikel 3, stk. 2.

Ifølge § 1, stk. 2, nr. 1, vedrører loven ikke liberalisering af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. Dette afspejler servicedirektivets artikel 1, stk. 2. Servicedirektivet omfatter ikke virksomhed, der ikke er åben for konkurrence, og pålægger derfor ikke medlemslandene at liberalisere deres tjenesteydelser af almen økonomisk interesse.

Ifølge § 1, stk. 2, *nr. 2*, vedrører loven heller ikke privatisering af offentlige enheder, der udfører tjenesteydelser, jf. servicedirektivets artikel 1, stk. 2. Servicedirektivet omfatter ikke virksomhed, der ikke er åben for konkurrence. Direktivet pålægger derfor ikke medlemslandene at gennemføre privatisering.

Ifølge § 1, stk. 2, *nr. 3*, vedrører loven desuden ikke afskaffelse af monopoler på udførelse af tjenesteydelser, jf. servicedirektivets artikel 1, stk. 3. Servicedirektivet omfatter ikke virksomhed, som ikke er åben for konkurrence, og pålægger således ikke medlemslandene at afskaffe eksisterende monopoler.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 4*, omfatter loven ikke støtte, som er omfattet af fællesskabsrettens konkurrenceregler, jf. servicedirektivets artikel 1, stk. 3. Dette er eksempelvis støtte bevilget af det offentlige på det sociale og arbejdsmarkedsmæssige område eller støtte i den audiovisuelle sektor.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 5*, vedrører loven heller ikke fastsættelsen af, i overensstemmelse med fællesskabsretten, hvad der i Danmark betragtes som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, jf. servicedirektivets artikel 1, stk. 3. Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er omfattet af EF-traktaten, men ikke nærmere defineret i EF-traktaten. Af traktaten fremgår alene, at en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse skal fremme social og territorial samhørighed (EF-traktatens artikel 16), og at tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, der er overdraget virksomhederne, er underkastet traktatens bestemmelser, herunder konkurrencereglerne, i det omfang anvendelsen af disse bestemmelser ikke retligt eller faktisk hindrer opfyldelsen af de særlige opgaver, som er betroet dem (EF-traktatens artikel 86, stk. 2).

Ifølge § 1, stk. 2, *nr. 6*, vedrører loven desuden ikke organiseringen og finansieringen af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse jf. servicedirektivets artikel 1, stk. 3. Loven vedrører heller ikke de specifikke forpligtelser, der gælder for tjenesteydelser af almen økonomisk interesse.

Ifølge § 1, stk. 2, *nr. 7*, finder loven ikke anvendelse på foranstaltninger truffet for at fremme kulturel eller sproglig mangfoldighed eller mediepluralismen. Bestemmelsen omfatter bl.a. krav om brug af dansk i medierne samt støtte til kulturarrangementer og -organisationer.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 8*, er strafferetten ikke omfattet af loven. Bestemmelsen gennemfører servicedirektivets artikel 1, stk. 5. Servicedirektivet har ikke til formål at harmonisere eller berøre EU/EØS-landenes strafferetlige bestemmelser. Det falder derfor uden for lovens anvendelsesområde, hvis en tjenesteyder fra et andet EU/EØS-land begår en kriminell handling i Danmark i forbindelse med leveringen af en tjenesteydelse. Undtagelsen i *nr. 8* kan dog ikke anvendes til at omgå lovens bestemmelser.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 9*, er arbejdsretlige regler desuden ikke omfattet af loven, idet servicedirektivet ikke indeholder regler, som angår arbejdsretten og ikke forpligter de kompetente myndigheder til at ændre den del af deres lovgivning, som vedrører arbejdsret. Ved arbejdsretlige regler skal forstås enhver form for retlige eller kontraktretlige bestemmelser vedrørende ansættelsesvilkår, arbejdsforhold, herunder sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen og forholdet mellem arbejdstagere og arbejdsgivere. Undtagelsen dækker alle de regler, som omhandler den enkelte arbejdstagers ansættelsesvilkår og forholdet mellem arbejdstager og arbejdsgiver. Dette betyder, at eksempelvis regler om lønregulering, arbejdstid, ferier og arbejdsmiljø ikke er omfattet af loven. Desuden er al lovgivning om kontraktretlige forpligtelser mellem arbejdstager og arbejdsgiver ikke omfattet af loven. Loven berører heller ikke forholdet mellem arbejdsmarkedets parter, herunder retten til at forhandle og indgå kollektive aftaler, retten til at strejke og til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret og praksis under overholdelse af fællesskabsretten. Bestemmelsen svarer til servicedirektivets artikel 1, stk. 6, 1. pkt., og artikel 1, stk. 7, 2. pkt.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 10*, er social sikring desuden ikke omfattet af loven. Bestemmelsen gennemfører servicedirektivets artikel 1, stk. 6, sidste pkt. Servicedirektivet indeholder ikke regler, som forpligter medlemsstaterne til at ændre deres lovgivning om social sikring.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 11*, berører loven heller ikke udøvelse af grundlæggende rettigheder, som er aner-

kendt som sådan i Danmark, eller af fællesskabsretten. Bestemmelsen svarer til servicedirektivets artikel 1, stk. 7, 1. pkt. Det forklares i præamblen til servicedirektivet, nr. 15, at dette omhandler rettighederne i EU's charter om grundlæggende rettigheder. Disse grundlæggende rettigheder omfatter rettigheden til at gennemføre faglige aktioner i overensstemmelse med national ret under overholdelse af fællesskabsretten. Charteret referer til de grundlovssikrede rettigheder i EU's medlemsstater, EF- og EU-traktaten, den europæiske menneskerettighedskonvention, de sociale chartre vedtaget af fællesskabet og Europarådet samt EF-Domstolens og Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis. Loven berører således ikke fundamentale rettigheder, som er anerkendt som sådan i de nævnte traktater og konventioner.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 12*, er skatter og afgifter ikke omfattet af loven, jf. servicedirektivets artikel 2, stk. 3. Dette omfatter både den materielle skatteret og de administrative regler, der er nødvendige for håndhævelsen af skattelovgivningen, f.eks. tildeling af momsnumre.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 13*, vedrører loven ikke international privatret, særligt ikke reglerne om lovvalg i forbindelse med kontraktretlige og ikke-kontraktretlige forpligtelser, herunder de regler, der sikrer, at forbrugerne er beskyttet efter forbrugerbeskyttelsesreglerne i den forbrugerlovgivning, der gælder i Danmark. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 3, stk. 2. Undtagelsen betyder, at lovvalget for en tjenesteyders kontraktretlige og ikke-kontraktretlige forpligtelser afgøres efter de internationale privatretlige regler, som eksempelvis Rom I og Rom II-forordningerne. Dermed berører loven ikke reglerne om, hvilket lands regler, der skal finde anvendelse i relation til indgåede forbrugerkontrakter og erstatning for skade påført forbrugere uden for kontraktforhold. I princippet vil forbrugerne således være omfattet af den beskyttelse, som deres bopælslands lovgivning i relation hertil giver dem.

Efter § 1, stk. 2, *nr. 14*, vedrører loven ikke bestemmelser i anden lovgivning med ophav i fællesskabsretten om særlige aspekter af adgangen til eller udøvelsen af tjenesteydelser inden for særlige områder eller særlige erhverv, som er i modstrid med bestemmelser i denne lov. Dette afspejler servicedirektivets forrangsprincip i artikel 3, stk. 1, hvorefter bestemmelser i anden fællesskabslovgivning om adgangen til eller udøvelsen af tjenesteydelsesvirksomhed, som er i modstrid med servicedirektivet, har forrang for servicedirektivet. Dette gælder eksempelvis Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser, Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, Rådets direktiv 89/552/EØF af 3. oktober 1989 om samordning af visse love og administrative bestemmelser i medlemsstaterne vedrørende udøvelse af tv- radiospredningsvirksomhed (ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/36/EF af 30. juni 1997) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

Ifølge § 1, *stk. 3, nr. 1*, er ikke-økonomiske tjenesteydelser af almen interesse ikke omfattet af loven. Sådanne tjenesteydelser af almen karakter, som er kendetegnet ved, at de udføres uden en økonomisk modydelse, omfatter eksempelvis undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem i private og offentlige uddannelsesinstitutioner, som ikke leveres mod betaling, national kulturpolitik samt grundlæggende velfærdsydelser, herunder forvaltning af sociale sikringsordninger. Dette betyder, at uddannelse, som helt eller i det væsentlige er offentligt finansieret, ikke er omfattet af loven. Dog er visse tjenesteydelser på uddannelsesområdet, f.eks. privatfinansierede kurser, omfattet af loven.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 2*, er finansielle tjenesteydelser heller ikke omfattet af loven. Denne undtagelse gælder alle finansielle tjenesteydelser, herunder bank- og kreditvirksomhed, tjenesteydelser i forbindelse med værdipapirer, investeringsfonde, forsikringsvirksomhed og pensionsordninger. Undtagelsen omfatter desuden de tjenesteydelser, der er opført på listen i bilag 1 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2006/48/EF af 14. juni 2006 om adgang til at optage og udøve virksomhed som kreditinstitut. Eksempelvis omhandler det forbruger kreditter, realkreditlån, pantelånervirksomhed, finansiell leasing og udstedelse

samt administration af betalingsmidler. Operationel leasing bestående af udlejning af varer forstås ikke som en finansiel tjenesteydelse og er derfor omfattet af loven.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 3*, er elektroniske kommunikationstjenester og –netværk og tilhørende faciliteter samt tjenesteydelser og områder, der er omfattet af direktiverne nr. 2002/19/EF, nr. 2002/20/EF, nr. 2002/21/EF, nr. 2002/22/EF og nr. 2002/58/EF, ikke omfattet af denne lov. De fem nævnte direktiver er den såkaldte telekompakte eller ”99review”, som er gennemført i dansk ret ved lov nr. 450 af 10. juni 2003 om ændring af lov om konkurrence- og forbrugerforhold på telemarkedet med flere love. Tjenesteydelser, som dermed er undtaget fra loven, er eksempelvis taletelefoni og elektroniske postformidlingstjenester.

Ifølge § 1, stk. 3, *nr. 4*, er ydelser på transportområdet, herunder havnetjenester, som er omfattet af EF-traktatens afsnit V om transport, ikke omfattet af denne lov. Dette omfatter blandt andet hyrevogns- og ambulancekørsel. Tjenesteydelser, som ikke er transporttjenester som sådan, som eksempelvis køreskoler, bortskaffelsesvirksomhed, biludlejning, begravelsesvirksomhed og luftfotovirksomhed, er derimod omfattet af loven. Kommercielle aktiviteter i havne og lufthavne såsom restauranter er dermed også omfattet af loven.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 5*, er tjenesteydelser, som udbydes af vikarbureauer, ikke omfattet af loven. Der kan henvises til definitionen af vikarbureauer i Europa-Parlamentet og Rådets forslag til direktiv om vikararbejde: Et vikarbureau er enhver fysisk eller juridisk person, som i overensstemmelse med national lovgivning indgår en arbejdsaftale eller et ansættelsesforhold med vikaransatte med henblik på at udsende dem til brugervirksomheder for midlertidigt at udføre arbejdsopgaver under disses tilsyn og ledelse.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 6*, er sundhedsydelser, herunder farmaceutiske tjenesteydelser og psykologers tjenesteydelser inden for sundhedsvæsenet, ikke omfattet af loven. Det gælder uanset, om sundhedsydelserne udføres inden for rammerne af sundhedsvæsenets infrastruktur eller ej, hvordan de tilrettelægges og finansieres, samt om de er offentlige eller private. Undtagelsen omfatter alle tjenesteydelser, der udføres af en person, der er autoriseret i henhold til lov om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed, og personer, der handler på dennes ansvar, som led i fagligt virke til fremme af befolkningens sundhed samt til forebyggelse og patientbehandling af sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning. Tjenesteydelser, der leveres af idræts- eller fitnesscentre, anses ikke for at være sundhedsydelser og er derfor omfattet af loven.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 7*, er audiovisuelle tjenesteydelser og radiospredning heller ikke omfattet af loven. Loven omfatter dermed ikke tjenesteydelser i forbindelse med film, uanset hvordan de produceres, distribueres og transmitteres, eller tjenesteydelser, hvis primære formål er at tilvejebringe levende billeder med eller uden lyd, herunder tv og visning af film i biografer.

Ifølge § 1, stk. 3, *nr. 8*, er spil, som indebærer, at deltagerne gør en indsats med penge, og som indeholder et element af tilfældighed, herunder lotteri, kasinospil og taksatorspil, ikke omfattet af loven. Det betyder eksempelvis, at spil, der udbydes af en virksomhed, hvis formål er at sælge spil, og som opkræver betaling for deltagelse i spillet, ikke er omfattet af loven. Som eksempel kan nævnes Danske Spil. Det er imidlertid ikke afgørende, om udbyderen alene har til formål at sælge spil. Således vil eksempelvis også bingo og spilletjenester, der drives af eller til fordel for velgørenhed eller almennyttige organisationer, være undtaget. Ligeledes vil forlystelser i form af spil være undtaget, hvis spillet indeholder et element af tilfældighed, uanset at den, der driver forlystelsen, sjældent alene har til formål at sælge spil. Derimod gælder udelukkelsen eksempelvis ikke spil, der kræver færdigheder, eller reklamespil, hvis formål alene er at tilskynde til salg af en tjenesteydelse. Undtagelsen for kasinoer mv. gælder ikke sådanne virksomheders øvrige udbud af tjenesteydelser. Således er f.eks. kasinoers restaurationsdrift omfattet af loven.

Ifølge § 1, stk. 3, *nr. 9*, er virksomhed, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, ikke omfattet af loven. Denne undtagelse afspejler EF-traktatens artikel 45, hvorefter tjenesteydelser, som er forbundet med udøvelse af offentlig myndighed, ikke er omfattet af bestemmelserne om etableringsfrihed

og frihed til at levere tjenesteydelser midlertidigt. Undtagelsen dækker i overensstemmelse med EF-Domstolens praksis vedrørende EF-traktatens artikel 45 kun specifikke tjenesteydelser og ikke automatisk hele erhverv. Tjenesteydelser, der udføres af notarer og fogeder, er dermed ikke omfattet af loven.

Ifølge § 1, stk. 3, *nr. 10*, er sociale tjenesteydelser i forbindelse med socialt boligbyggeri, børnepasning og støtte til trængende familier og enkeltpersoner, som har permanent eller midlertidigt behov herfor, udført af det offentlige, af tjenesteydere med opdrag fra det offentlige eller af velgørende organisationer ikke omfattet af loven. Undtagelsen i *nr. 10* betyder, at sociale tjenesteydelser ikke er omfattet af loven, hvis de leveres af det offentlige selv, af tjenesteydere, som har offentligt mandat hertil og dermed også pligt til at tilvejebringe sådanne tjenesteydelser eller af velgørende organisationer. Undtagelsen omfatter også sociale ydelser, som kommunerne yder med hjemmel i den sociale lovgivning. Hertil kommer ydelser i forbindelse med den almene boligsektor. Privat husholdningshjælp er således omfattet af loven, hvorimod eksempelvis beskikkede bistandsværger og kommunal hjemmehjælp ikke er omfattet.

Efter § 1, stk. 3, *nr. 11*, er private vagtjenester ikke omfattet af loven. Denne undtagelse gælder tilsyn med ejendomme og lokaler, dørmænd, personbeskyttelse (bodyguards), sikkerhedspatruljering samt deponering, opbevaring, transport og distribution af kontanter og værdigenstande. Tjenesteydelser, der ikke er vagtjenester som sådan, f.eks. levering, installation og vedligeholdelse af tekniske sikkerhedsanordninger, er derimod omfattet af loven.

Til kapitel 2

Definitioner

Til § 2

Lovens § 2 indeholder i overensstemmelse med servicedirektivet en række definitioner af de begreber, som anvendes. Ifølge *stk. 1, nr. 1*, skal tjenesteydelser, i overensstemmelse med EF-traktatens artikel 50, forstås som enhver selvstændig erhvervsvirksomhed, der normalt udføres mod betaling. En erhvervsaktivitet skal således være selvstændig erhvervsvirksomhed for at være en tjenesteydelse. Det vil sige, at ydelsen skal leveres af en selvstændig tjenesteyder, som ikke er bundet af en ansættelseskontrakt.

Tjenesteydelser omfatter især virksomhed af industriel karakter, virksomhed af handelsmæssig karakter, virksomhed af håndværksmæssig karakter, og de liberale erhvervs virksomhed.

De tjenesteydelser, der er omfattet af denne lov, er f.eks. forretningsservice såsom ledelsesrådgivning, certificering og prøvning, vedligeholdelse og rengøring af kontorer, reklame og rekrutteringstjenester. Loven omfatter også ydelser til virksomheder og forbrugere som f.eks. juridisk og skattemæssig rådgivning, tjenester i forbindelse med fast ejendom, f.eks. ejendomsmæglervirksomhed, eller i forbindelse med bygge- og anlægsarbejder, herunder håndværkeres tjenesteydelser, arkitektrådgivning, tilrettelæggelse af messer og udstillinger, biludlejning og rejsebureauer. Også forbrugertjenester som f.eks. turisttjenester, fritidstjenester, sportscentre og forlystelsesparker er omfattet.

Det skal vurderes i hvert enkelt tilfælde, om bestemte former for virksomhed, navnlig virksomhed, der finansieres af det offentlige eller udføres af offentlige institutioner, udgør en tjenesteydelse. Ved vurderingen må navnlig indgå den måde, hvorpå den udføres, tilrettelægges og finansieres.

Betalingskriteriet, dvs. om en tjenesteydelse udføres med en økonomisk modydelse, består i, at betalingen udgør det økonomiske modstykke til de pågældende tjenesteydelser. Det er irrelevant, om det er tjenestemodtageren eller en tredjepart, der betaler. Ifølge EF-Domstolens praksis er betalingskriteriet ikke opfyldt i forbindelse med de former for virksomhed, der udføres af eller på vegne af staten uden økonomisk modydelse i forbindelse med statens forpligtelser på det sociale, kulturelle, uddannelsesmæssige og retslige område, f.eks. undervisning inden for rammerne af det nationale uddannelsessystem eller forvaltning af sociale sikringsordninger, hvor der ikke udøves erhvervsaktivitet. Tjenestemodtageres betaling af et gebyr, f.eks. studerendes betaling af undervisningsgebyrer eller studieafgifter som delvist bidrag til

udgifterne til driften af et system, udgør ikke i sig selv betaling, fordi ydelsen stadig hovedsagelig er finansieret af offentlige midler.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr.* 2, at en tjenesteyder er enhver fysisk person, der er statsborger i et EU/EØS-land, og som udbyder en tjenesteydelse og enhver juridisk person, der er etableret i et EU/EØS-land, og som udbyder en tjenesteydelse. Begrebet omfatter tilfælde, hvor tjenesteydelsen udføres over grænserne som led i den frie bevægelighed for tjenesteydelser, og tilfælde hvor en erhvervsdrivende etablerer sig i en medlemsstat. Begrebet tjenesteyder indbefatter ikke filialer i et EU/EØS-land af selskaber fra tredje-lande. Begrebet gælder kun selskaber, som er oprettet i overensstemmelse med et EU-lands lovgivning, og hvis vedtægtsmæssige hjemsted, hovedkontor eller hovedvirksomhed er beliggende i EU.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr.* 3, at en tjenestemodtager er enhver fysisk person, der er statsborger i et EU/EØS-land, eller som nyder rettigheder, der er tillagt vedkommende ved fællesskabsretsakter, når den pågældende aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse. En tjenestemodtager er også enhver juridisk person, som er etableret i et EU/EØS-land, når den pågældende i erhvervsøjemed eller andet øjemed anvender eller ønsker at anvende en tjenesteydelse. Begrebet tjenestemodtager omfatter både forbrugere og virksomheder, der aftager eller ønsker at aftage en tjenesteydelse.

I § 2, stk. 1, *nr.* 4, defineres begrebet etablering. Når en erhvervsdrivende ønsker at udøve servicevirksomhed, skal der sondres mellem situationer, hvor tjenesteyderen etablerer sig og dermed er omfattet af lovens § 9, og situationer, hvor tjenesteyderen leverer en tjenesteydelse midlertidigt i Danmark og dermed er omfattet af lovens § 11.

Det følger af EU-retten, at en tjenesteyder er etableret, hvis vedkommende rent faktisk udøver sin erhvervsvirksomhed fra et fast forretningssted i et ikke nærmere defineret tidsrum. Der kan også være tale om etablering, hvis et selskab oprettes for en bestemt periode, eller selskabet lejer den bygning eller det anlæg, der anvendes til udøvelse af virksomheden. Etablering kan også omfatte tilfælde, hvor en tjenesteyder gives en tidsbegrænset tilladelse til at udøve bestemte tjenesteydelser.

Etablering behøver ikke at ske i form af etablering af et datterselskab, en filial eller et agentur, men kan bestå af et kontor, der ledes af tjenesteyderens eget personale eller af en person, der er selvstændig, men bemyndiget til at handle på en vedvarende måde for virksomheden, som det ville være tilfældet med et agentur. Omvendt kan en postkasse ikke udgøre et etableringssted.

En tjenesteyder kan godt anvende en bestemt infrastruktur i Danmark uden nødvendigvis at være etableret i Danmark. For nogle tjenesteydere er det eksempelvis nødvendigt at have en eller anden form for infrastruktur i landet for overhovedet at kunne levere sin tjenesteydelse, eksempelvis en praksis eller et kontor. Etablering kræver imidlertid som udgangspunkt integration i dansk økonomi og erhvervsliv af en kundekreds i Danmark med udgangspunkt i et stabilt etableret forretningssted.

Det skal vurderes fra sag til sag, om der er tale om etablering eller midlertidig levering af tjenesteydelser. Der skal hermed ikke kun tages hensyn til tjenesteydelsens varighed, men også dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Det følger heraf, at der ikke kan fastsættes nogen generel tidsfrist med henblik på at skelne mellem etablering og udveksling af tjenesteydelser. Selv tjenesteydelser, der udøves gennem mange år i et land, kan være midlertidig levering af en tjenesteydelse. Dette er eksempelvis også tilfældet med tilbagevendende tjenesteydelser over en længere periode, f.eks. konsulentvirksomhed eller rådgivningsvirksomhed.

Når en tjenesteyder er etableret i flere EU/EØS-lande, er etableringsstedet det sted, der udgør centret for tjenesteyderens virksomhed i relation til den pågældende tjenesteydelse.

I § 2, stk. 1, *nr.* 5, defineres begrebet midlertidig levering af tjenesteydelser. Når en erhvervsdrivende udøver servicevirksomhed, skal der sondres mellem situationer, hvor tjenesteyderen etablerer sig og dermed er omfattet af lovens § 9, og situationer, hvor tjenesteyderen leverer en tjenesteydelse midlertidigt i Danmark og dermed er omfattet af lovens § 11.

Midlertidig levering af tjenesteydelser er i udgangspunktet kendetegnet ved fraværet af en varig og kontinuerlig deltagelse i økonomien i det land, hvor tjenesteydelsen udføres. Den midlertidige karakter af den pågældende virksomhed skal ikke kun vurderes på grundlag af ydelsens varighed, men også på grundlag af dens hyppighed, periodiske karakter eller kontinuitet. Ydelsens midlertidige karakter udelukker imidlertid ikke, at tjenesteyderen kan indrette visse faciliteter, herunder et kontor, en praksis eller en konsultation, hvis disse faciliteter er nødvendige for udførelsen af den pågældende tjenesteydelse.

For at der kan være tale om midlertidigt udbud af tjenesteydelser i Danmark, skal tjenesteyderen være etableret i et andet EU/EØS-land.

Visse tjenesteydelser kan pr. definition og i praksis næsten aldrig udføres af tjenesteydere på midlertidig basis uden etablering i Danmark. Det gælder f.eks. tjenesteydelser, der udbydes af hoteller, forlystelsesparker, akvarier og restauranter.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr. 6*, at begrebet tilladelsesordning omfatter enhver ordning, hvorefter optagelse, udøvelse eller anvendelse af tjenesteydelser er betinget af en forudgående tilladelse fra en kompetent myndighed. Begrebet tilladelsesordning er altså ikke afhængigt af, om den pågældende lovgivning kræver enten en udtrykkelig eller en stiltiende afgørelse fra en kompetent myndighed, før tjenesteyderen lovligt kan udøve sin serviceydelse. En tilladelse kan indrømmes ikke blot ved en udtrykkelig afgørelse, men også ved en stiltiende afgørelse, som f.eks. består i, at den kompetente myndighed forholder sig tavs, eller at tjenesteyderen skal afvente en kvittering for modtagelsen af en erklæring for at kunne påbegynde den pågældende virksomhed.

Begrebet omfatter også procedurer, hvorefter en tjenesteyder skal indgive en erklæring til en kompetent myndighed og først kan udbyde sin tjenesteydelse efter en given periode, hvor den kompetente myndighed ikke har reageret. Begrebet omfatter samtidig procedurer, hvorefter tjenesteyderen skal indgive en erklæring, som dernæst skal accepteres af den kompetente myndighed, for at tjenesteyderen lovligt kan indlede den pågældende aktivitet.

Tilladelsesordninger omfatter således de administrative procedurer, hvorved der gives tilladelser, licenser, godkendelser eller koncessioner.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr. 7*, at begrebet krav omfatter enhver forpligtelse, ethvert forbud, enhver betingelse eller enhver begrænsning, der følger af lov, regler fastsat i medfør af lov, eller som følger af retspraksis, administrativ praksis, faglige foreningers regler eller kollektive regler, som faglige sammenslutninger og erhvervsorganisationer har vedtaget som led i deres retlige autonomi. Regler, der er fastsat i kollektive aftaler, som er forhandlet med arbejdsmarkedets parter, anses ikke for at være krav i henhold til denne.

Begrebet krav omfatter kun krav, som indvirker på adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed. Begrebet omfatter således ikke generelle krav, der ikke specifikt regulerer eller indvirker på tjenesteydelsen, men som skal overholdes af tjenesteyderne under udførelsen af deres tjenesteydelse på samme måde som af enkeltpersoner, der handler som privatpersoner. Sådanne generelle krav omfatter f.eks. færdselsregler, regler om byggemodning, arealudvikling og -anvendelse, by- og landplanlægning samt bygningsstandarder.

Begrebet krav omfatter heller ikke administrative sanktioner, der pålægges for ikke at overholde sådanne regler, der ikke specifikt regulerer eller indvirker på servicevirksomheden, men som skal overholdes af tjenesteyderne under udøvelsen af deres erhvervsvirksomhed på samme måde som af enkeltpersoner, der handler som privatpersoner.

Det forhold, at et krav betegnes på en bestemt måde, f.eks. som byplanlægningsregler, eller det forhold, at et krav er formuleret i generelle vendinger og frem for specifikt rettet mod tjenesteydere, er ikke i sig selv tilstrækkeligt til at fastslå, at det pågældende krav falder uden for lovens definition af et krav. Det er således den reelle virkning af et krav, som skal vurderes for at fastslå, om kravet er generelt eller ej.

Begrebet krav omfatter ikke indberetningskrav om tilstande, som en tjenesteyder får viden om under udførelsen af sin tjenesteydelse, f.eks. dyrlægers indberetning af husdyrsygdomme eller skorstensfejerens indberetning af potentielle brandfarer.

Begrebet krav omfatter ikke krav i forbindelse med tjenesteyderes adgang til offentlige økonomiske midler. Loven omfatter derfor eksempelvis ikke betingelser, som skal opfyldes, for at tjenesteydere kan modtage offentlige økonomiske midler, herunder specifikke kontraktbestemmelser, især kvalitetsnormer, der skal overholdes som betingelse for at modtage offentlige økonomiske midler, f.eks. på det sociale område. Loven kan dermed ikke medføre, at de kompetente myndigheder forpligtes til at give tjenesteydere, der er etableret i andre EU/EØS-lande, ret til at modtage samme tilskud som tjenesteydere, der er etableret i Danmark. Det er dog klart, at krav til tjenesteydere om adgang til offentlige økonomiske midler såvel som til anden støtte skal være i overensstemmelse med konkurrencelovgivningen og fællesskabsretten.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr.* 8, at begrebet tvingende almene hensyn, der er nævnt i lovens § 7, stk. 3, § 9 og § 10, stk. 2, er blevet udviklet gennem EF-Domstolens praksis og udvikles løbende. Begrebet dækker eksempelvis følgende områder: offentlig orden, sikkerhed og sundhed, jf. EF-traktatens artikel 46 og 55, miljøbeskyttelse og beskyttelse af bymiljøet, herunder by- og landplanlægning, opretholdelse af samfundsordenen, socialpolitiske mål, beskyttelse af tjenestemodtagere, forbrugerbeskyttelse, beskyttelse af arbejdstagere, herunder den sociale beskyttelse af disse, dyrevelfærd, opretholdelse af den økonomiske balance i det sociale sikringssystem, forebyggelse af svig, forebyggelse af illoyal konkurrence, beskyttelse af kreditorer, sikring af en forsvarlig forvaltning af retssystemet, trafiksikkerhed, beskyttelse af intellektuel ejendomsret, kulturpolitiske målsætninger, herunder beskyttelse af ytringsfriheden på forskellige områder, navnlig sociale, kulturelle, religiøse og filosofiske samfundsværdier, behovet for at sikre et højt uddannelsesniveau, opretholdelse af et alsidigt presseudbud og fremme af nationalsproget, beskyttelse af den nationale historiske og kunstneriske arv samt veterinærpolitik.

Det følger af § 2, stk. 1, *nr.* 9, at begrebet kompetente myndigheder omfatter enhver offentlig myndighed eller privat organisation samt ethvert organ, der i Danmark har til opgave at føre tilsyn med eller regulere servicevirksomhed, herunder navnlig statslige, kommunale og regionale myndigheder, samt domstole, der handler i denne egenskab, branche- og erhvervsorganisationer og sammenslutninger, der som led i deres retlige autonomi kollektivt regulerer adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed. Begrebet har altså en bredere betydning end blot offentlige myndigheder. I praksis betyder det, at også private organisationer, sammenslutninger og virksomheder er omfattet af loven, hvis disse udsteder regler eller administrerer tilladelses- eller registreringsordninger, som betinger en tjenesteyders adgang til at udføre eller selve udførelsen af erhvervet.

Til kapitel 3

Oplysningspligt for tjenesteydere

Til § 3

Ifølge § 3, *stk.* 1, skal tjenesteyderen give oplysning om virksomhedens form. Bestemmelsen gennemfører servicedirektivets artikel 22, stk. 1, litra a. Ved virksomhedens form forstås den juridiske konstruktion, som tjenesteyderen driver sin virksomhed under, eksempelvis aktieselskab, anpartsselskab, interessentselskab, selskab med begrænset ansvar, enkeltmandsvirksomhed etc. Stk. 1 supplerer andre regler i dansk lovgivning, hvori der er fastsat informationskrav. Det drejer sig blandt andet om reglerne i markedsføringsloven.

Ifølge § 3, *stk.* 2, skal tjenesteyderen give oplysningerne i § 3, stk. 1, klart og entydigt og i god tid inden kontraktens indgåelse eller udførelsen af tjenesteydelsen, hvis der ikke foreligger en skriftlig aftale. I de tilfælde, hvor oplysningerne ikke foreligger på det tidspunkt, hvor f.eks. en kontrakt indgås, vil der ikke være tale om en overtrædelse af § 3, stk. 1, da oplysningerne i sagens natur ikke kan

afgives i god tid. Tjenesteyderen skal gøre oplysningerne nemt tilgængelige for tjenestemodtageren, men kan selv bestemme, hvordan oplysningerne gives. Tjenesteyderen kan vælge den bedst egnede og mest effektive måde at kommunikere på. Dette kan eksempelvis være på internettet eller i brochurer og andet informationsmateriale. Oplysningerne kan eksempelvis gives, dér hvor tjenesteydelsen udføres, eller de kan fremgå af informationsmateriale, som tjenesteyderen har givet tjenestemodtageren.

Til § 4

Bestemmelsen i § 4, *stk. 1*, har til formål at gennemføre servicedirektivets artikel 22, stk. 3, litra c, som fastslår, at tjenesteyderen efter anmodning fra tjenestemodtageren skal oplyse, om vedkommende leverer flere slags tjenesteydelser, og om tjenesteyderen samarbejder med andre tjenesteydere, som er direkte knyttet til den pågældende tjenesteydelse.

§ 4, *stk. 2*, fastslår, at tjenesteyderen skal oplyse om foranstaltninger, der er truffet for at undgå eventuelle interessekonflikter, når tjenesteyderen leverer flere slags tjenesteydelser. Denne oplysning skal tjenesteyderen, som i stk. 1, også kun give tjenestemodtageren efter anmodning.

Efter § 4, *stk. 3*, finder § 3, stk. 2, også anvendelse på oplysningerne i stk. 1 og 2. ”I god tid” er at betragte som det tidspunkt, hvor tjenestemodtageren beder om oplysningerne. Hvis tjenesteyderen anvender informationsmateriale, hvori der gives en detaljeret beskrivelse af tjenesteydelsen, skal oplysningerne i stk. 1 og 2 altid fremgå heraf, jf. servicedirektivets artikel 22, stk. 3, litra c.

Til kapitel 4

Rettigheder for tjenestemodtagere

Til § 5

Ifølge § 5, *stk. 1*, må tjenesteydere ikke udsætte tjenestemodtagere for diskrimination begrundet i tjenestemodtagernes nationalitet, det vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted. Denne gennemfører servicedirektivets artikel 20, stk. 1.

Således må tjenesteydere eksempelvis ikke på forhånd fastsætte forskellige priser eller krav for danske statsborgere og borgere fra andre EU/EØS-lande begrundet alene i nationalitetsforskellen. Der vil eksempelvis være diskrimination på baggrund af opholdssted, hvis tjenesteyderen tager forskellige priser, leverer tjenesteydelser af ringere kvalitet men til samme pris, nægter salg og levering eller pålægger tjenestemodtageren særligt byrdefulde leveringsvilkår, hvis denne diskrimination sker på baggrund af, hvor tjenestemodtageren har bopæl.

Uanset lovens § 5, stk. 1, tillader loven i § 5, *stk. 2*, forskelsbehandling af tjenestemodtagere begrundet i nationalitet eller opholdssted, hvis dette bygger på relevante og objektive forskelle i tjenestemodtagernes situation. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 20, stk. 2. Loven har ikke til formål at fjerne muligheden for at anvende forskellige betingelser, som er begrundet i objektive forretningshensyn. § 5, stk. 2, betyder, at forbudet mod diskrimination ikke udelukker tjenesteyderes mulighed for at anvende forskellige adgangs-betingelser, eksempelvis forskellige priser, hvis det er begrundet i objektive kriterier. Objektive kriterier er f.eks. faktiske meromkostninger, der skyldes geografisk afstand, tekniske forhold ved leveringen af tjenesteydelsen, forskellige markedsvilkår, såsom sæsonbestemt større eller mindre efterspørgsel, almindelige ferieperioder, forskellige konkurrenters prissætning eller yderligere risici, der er forbundet med regler, som er forskellige EU/EØS-landene imellem.

Til § 6

Ifølge lovens § 6, *stk. 1*, må kompetente myndigheder ikke stille krav, der forhindrer tjenestemodtagere i at gøre brug af tjenesteydelser leveret af tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 19. Lovens § 6 betyder, at kompetente myndigheder

ikke må sætte grænser for finansiel bistand til anvendelsen af en tjenesteydelse, hvis denne begrænsning er begrundet i, at tjenesteyderen er etableret i et andet EU/EØS-land, eller at tjenesteydelsen leveres i et andet EU/EØS-land. Kompetente myndigheder må heller ikke stille krav, som pålægger tjenestemodtagere at afgive en erklæring eller indhente en tilladelse, når de ønsker at benytte tjenesteydere, som er etableret i et andet EU/EØS-land. Loven omfatter ikke støtte bevilget på det sociale område eller inden for den kulturelle sektor, som er omfattet af konkurrencereglerne, eller generel finansiel bistand, der ikke er knyttet til brug af en særlig tjenesteydelse, dvs. eksempelvis uddannelsesstøtte og studielån.

Ifølge § 6, stk. 2, må kompetente myndigheder ikke stille krav, som diskriminerer tjenestemodtagere med begrundelse i tjenestemodtagerens nationalitet, det vedtægtsmæssige hjemsted eller opholdssted. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 20, stk. 1.

Således må kompetente myndigheder f.eks. ikke fastsætte forskellige priser for danske statsborgere og borgere fra andre EU/EØS-lande eller stille krav over for tjenestemodtagere fra andre EU/EØS-lande om at indgive bestemte dokumenter, som danske statsborgere ikke skal indgive.

Uanset lovens § 6, stk. 2, tillader loven i § 6, stk. 3, at de kompetente myndigheder stiller forskellige betingelser for adgangen til en tjenesteydelse, hvis dette bygger på relevante og objektive forskelle i tjenestemodtagernes situation. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 20, stk. 2. Det vil eksempelvis være tilladt at give indbyggerne i en by rabat på billetprisen til en offentlig svømmehal, der drives af kommunen og finansieres af kommunen.

Til kapitel 5

Dokumenter

Til § 7

Ifølge § 7, stk. 1, skal de kompetente myndigheder lægge ethvert dokument udstedt i et andet EU/EØS-land, som dokumenterer opfyldelsen af et krav pålagt tjenesteydere eller tjenestemodtagere, til grund i vurderingen af, om et krav er opfyldt. Krav er eksempelvis forpligtelser, betingelser eller begrænsninger, som tjenesteydere skal leve op til for eksempelvis at få en tilladelse til at udøve tjenestevirksomhed.

En række dokumenter er dog undtaget fra forpligtelsen til at acceptere dokumenter udstedt i et andet EU/EØS-land. Dette gælder dokumenter, som nævnes i direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, direktivet om offentlige indkøb, direktivet om udøvelse af advokaterhvervet og det 1. og 11. direktiv om selskabsret.

Kravet om, at kompetente myndigheder skal acceptere dokumenter udstedt i et andet EU/EØS-land, betyder, at de kompetente myndigheder ikke blot skal vurdere formen af dokumenter udstedt af et andet EU/EØS-land, men også indholdet. Eksempelvis må en myndighed ikke kræve fremlagt bevis for statsborgerskab eller bopæl, når andre officielle identitetspapirer, f.eks. pas eller id-kort allerede er bevis for disse oplysninger.

§ 7, stk. 2, fastslår, at de kompetente myndigheder kan kræve, at en tjenesteyder eller en tjenestemodtager fremlægger en uautoriseret oversættelse af dokumenter til dansk.

De kompetente myndigheder kan ifølge § 7, stk. 3, kun kræve, at dokumenter udstedt i et andet EU/EØS-land oversættes af en autoriseret oversætter, eller at der fremlægges bekræftede kopier eller originaler, hvis dette er tilladt i henhold til anden fællesskabslovgivning eller er begrundet i et tvingende alment hensyn.

Ifølge § 7, stk. 4, er en række dokumenter, som er nævnt i fem direktiver, undtaget fra kravet om accept af dokumenter fra andre EU/EØS-lande og dermed undtaget fra § 7, stk. 1-3.

Efter § 7, stk. 4, nr. 1, er dokumenter, nævnt i artikel 7, stk. 2, og i artikel 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2005/36/EF om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, ikke omfattet af

kravet om accept af dokumenter udstedt i andre EU/EØS-lande. Artikel 7, stk. 2, i direktivet omhandler dokumenter, som skal fremvises sammen med tjenesteyderens forudanmeldelse, når vedkommende rejser fra et EU/EØS-land til et andet. Dette gælder eksempelvis dokumentation for nationalitet, en attestation for at tjenesteyderen er lovligt etableret i et andet EU/EØS-land, bevis for erhvervsmæssige kvalifikationer, bevis for at tjenesteyderen har udøvet virksomhed i mindst 2 år i de sidste 10 år, og bevis for, at tjenesteyderen ikke er idømt straf. Artikel 50 omhandler dokumenter og certifikater, som de kompetente myndigheder kræver i forbindelse med ansøgninger om tilladelse til at udøve et lovreguleret erhverv i Danmark.

Efter § 7, stk. 4, *nr. 2*, er dokumenter nævnt i artikel 45, stk. 3, og artikel 46, 49 og 50 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/18/EF om offentlige indkøb, også undtaget fra kravet om accept af dokumenter, jf. § 8. Ifølge artikel 45, stk. 3, kan deltagere i udbudsprocedurer afkræves straffeattest. Dokumenterne nævnt i artikel 46, 49 og 50, omfatter eksempelvis dokumenter, der viser, at en økonomisk aktør er optaget i et fagligt register eller handelsregister, bevis for autorisation, dokumentation for kvalitetssikringsstandarder og dokumentation for miljøledelsesstandarder.

Efter § 7, stk. 4, *nr. 3*, er dokumenter nævnt i artikel 3, stk. 2, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 98/5/EF om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået, også undtaget fra § 8. Undtagelsen angår bevis for advokatens registrering hos etableringslandets myndigheder.

Ifølge § 7, stk. 4, *nr. 4*, er dokumenter i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 68/151/EØF om samordning af de garantier, som kræves i medlemsstaterne af de i traktatens artikel 58, stk. 2, nævnte selskaber til beskyttelse af såvel selskabsdeltagernes som tredjemands interesser, med det formål at gøre disse garantier lige byrdefulde, også undtaget. Dette omhandler dokumenter, som selskaber skal stille til rådighed for offentligheden.

Ifølge § 7, stk. 4, *nr. 5*, er dokumenter i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 89/666/EØF om offentlighed vedrørende filialer oprettet i en medlemsstat af visse former for selskaber henhørende under en anden stats retsregler heller ikke omfattet af kravet om accept af dokumenter, jf. § 7.

Til § 8

Ifølge § 8, skal de kompetente myndigheder godkende attester om forsikringsdækning og garantier udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i et andet EU/EØS-land.

De kompetente myndigheder må således ikke kræve, at en tjenesteyder etableret i et andet EU/EØS-land optager en yderligere forsikring eller stiller en yderligere garanti, hvis den garanti eller forsikring, som vedkommende har, er ækvivalent eller i det væsentlige sammenlignelig med krav om forsikring eller garanti, som de kompetente myndigheder stiller i Danmark. Forsikringens eller garantiens ækvivalens eller sammenlignelighed skal vurderes ud fra formål og dækning, eksempelvis forsikringssummen eller loft over forsikringen eller eventuelle udelukkelser fra dækningen. Hvis forsikringsdækningen ikke er tilstrækkelig, kan de kompetente myndigheder kræve et supplement til den eksisterende forsikring. De kompetente myndigheder skal også i denne situation godkende en eventuel attest udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, som tilstrækkelig dokumentation for en sådan supplerende forsikringsdækning.

Bestemmelsen i § 8 gennemfører kravene i servicedirektivets artikel 23, stk. 2, 1. og 2. led. Efter 1. led må tjenesteydere, der allerede er etableret i et andet EU/EØS-land, og som har forsikring dér, ikke afkræves ny forsikring, hvis den allerede tegnede forsikring er tilstrækkelig. Efter 2. led skal attester for forsikringsdækning og garantier udstedt af kreditinstitutter eller forsikringsgivere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, godkendes af de kompetente myndigheder. 2. led gælder i de tilfælde, hvor 1. led ikke udelukker, at tjenesteyderen afkræves en forsikring i Danmark, enten fordi tjenesteyderen ikke allerede har en dækkende forsikring fra det EU/EØS-land, hvor vedkommende i forvejen er etable-

ret, eller fordi en sådan forsikring skal suppleres. I sådanne tilfælde kan forsikringen/den supplerende forsikring tegnes hos et kreditinstitut eller en forsikringsgiver, der er etableret i et hvilket som helst EU/EØS-land. Der må altså ikke stilles krav om forsikring tegnet hos et selskab etableret i Danmark. Det følger af servicedirektivets artikel 23, stk. 3, at bestemmelsen i stk. 2, ikke berører de ordninger for erhvervsforsikringer eller faglige garantier, som er fastsat i andre fællesskabsinstrumenter. Dette gælder også § 8.

Til kapitel 6

Etableringsfrihed for tjenesteydere

Til § 9

§ 9, *stk. 1*, fastslår, at tjenesteydere har frihed til at etablere sig i Danmark.

§ 9 finder ikke anvendelse på de aspekter af en tilladelsesordning, der direkte eller indirekte reguleres af andre fællesskabsinstrumenter end servicedirektivet, jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 14.

§ 9, *stk. 2*, opstiller betingelser, der alle skal være opfyldt, for at en kompetent myndighed må stille krav om en tilladelse for at levere tjenesteydelser.

For det første skal tilladelsesordningen og betingelserne for at få tilladelsen være offentliggjort, dvs. at tjenesteydere på forhånd skal kunne orientere sig om, hvilke kriterier de kompetente myndigheder lægger til grund for deres behandling af tilladelser om ansøgning.

For det andet skal tilladelsesordningen og betingelserne for at få tilladelsen være begrundet i et tvingende alment hensyn. Tvingende almene hensyn er eksempelvis hensynet til offentlig orden, sikkerhed og sundhed, jf. EF-traktatens artikel 46 og 55, men også bl.a. miljøbeskyttelse, opretholdelse af samfundsordenen, socialpolitiske mål, beskyttelse af tjenestemodtagere og forbrugerbeskyttelse. For definition af tvingende alment hensyn henvises til bemærkningerne til § 2, nr. 8. Begrebet udvikles løbende i EU-retten, og nye hensyn kan derfor blive accepteret. Som udgangspunkt er det kun rene økonomiske hensyn, som en medlemsstat ikke vil kunne påberåbe sig (se f.eks. C-158/96, Kohl). EF-Domstolen har dog også afvist andre hensyn, eksempelvis hensynet til forbrugere i andre medlemsstater (se C-384/93, Alpine Investment). En tilladelsesordning kan heller ikke begrundes i et hensyn, hvis dette hensyn allerede er tilgodeset ved EU-harmonisering (se f.eks. C-5/96, Lomas).

Endvidere må tilladelsesordningen og betingelserne for at få tilladelse ikke indebære diskrimination af tjenesteyderen. Lovens § 9, stk. 2, forbyder ikke blot enhver diskrimination begrundet i nationalitet (direkte diskrimination), men også enhver indirekte diskrimination, som er begrundet i andre forhold, som reelt kan føre til samme resultat. Således må der for adgangen til at optage eller udøve servicevirksomhed i Danmark, både som hoved- og bivirksomhed, ikke opstilles krav om etablering, ophold eller bopæl i Danmark. Der må heller ikke stilles krav om, at tjenesteyderen skal have sin hovedvirksomhed i Danmark. De kompetente myndigheder kan dog godt kræve, at en tjenesteyder eller en af dennes ansatte eller en repræsentant skal være til stede under udøvelsen af denne virksomhed, hvis det er begrundet i tvingende almene hensyn.

Endvidere må de kompetente myndigheder ikke anfægte selskabers rets og partsevne, hvis de er oprettet i overensstemmelse med lovgivningen i en anden medlemsstat, hvor deres hovedvirksomhed er etableret.

Herudover må kompetente myndigheder ikke give tjenesteydere, der har særlig tilknytning til et nationalt eller lokalt socioøkonomisk miljø, nogen form for fordel i forbindelse med udstedelse af tilladelser. Desuden må tjenesteyderes muligheder for at erhverve, udnytte eller afhænde rettigheder og goder eller opnå forskellige former for lån og bolig, ikke begrænses på grund af tjenesteyderens etableringssted, hvis dette er nødvendigt for den pågældendes adgang til at optage og udøve den pågældende virksomhed.

Desuden må tilladelsesordningen ikke være mere restriktiv, end hvad der kræves for at nå det tilsigtede

mål, dvs. tilladelsesordningen skal være proportional. Proportionalitet skal forstås sådan, at nationale krav skal begrænses til det reelt nødvendige for at sikre det tvingende almene hensyn, som eksempelvis en tilladelsesordning er begrundet i. Det vil sige, at kravet om tilladelse skal være egnet til og nødvendigt for at sikre de hensyn, der forfølges. Hensynet skal altså ikke kunne nås ved foranstaltninger, der er mindre restriktive og indgribende (se f.eks. C-385/99, Müller-Fauré). Der bør således navnlig kun stilles krav om tilladelse, hvis eksempelvis en efterfølgende kontrol ville være uden virkning. Når det vurderes, om der er behov for en tilladelsesordning, eller om eksempelvis efterfølgende kontrol er tilstrækkelig, bør der tages behørigt hensyn til de risici og farer, der vil være forbundet med ikke at foretage en forhåndskontrol, navnligt henset til karakteren af den pågældende tjenesteydelse. Det bør i øvrigt kunne påvises, at tilladelsesordningen har den tilsigtede effekt.

Tjenesteydere, der er etableret i et andet EU/EØS-land, vil ofte have opnået en tilladelse dér og allerede have godtgjort, at de overholder og opfylder en række krav. I overensstemmelse med EF-Domstolens retspraksis og servicedirektivets artikel 10, stk. 3, anføres det derfor i § 9, stk. 3, at de kompetente myndigheder skal tage hensyn til de betingelser, som tjenesteyderen allerede har opfyldt i et andet EU/EØS-land eller i tilknytning til en anden dansk tilladelse, når de undersøger, om en tjenesteyder opfylder betingelserne for at få en tilladelse. Det vil sige, at tjenesteydere ikke må udsættes for krav om at opfylde en betingelse flere gange.

Bestemmelsen i § 9, stk. 3, er ikke til hinder for, at de kompetente myndigheder kan anvende deres egne betingelser, der er fastsat i tilladelsesordningen, men den betyder, at de kompetente myndigheder skal tage hensyn til tilsvarende eller i det væsentlige sammenlignelige betingelser, som ansøgeren allerede har opfyldt i et andet EU/EØS-land, når de behandler en ansøgning. Stk. 3 indebærer heller ikke, at de kompetente myndigheder skal anvende de betingelser for udstedelse af en tilladelse, der er fastsat i lovgivningen i et andet EU/EØS-land.

Endeligt, betyder stk. 3 ikke, at en tjenesteyder, der er etableret i et andet EU/EØS-land, som ønsker at etablere sig i Danmark, ikke stadig skal indhente en tilladelse, selvom tjenesteyderen opfylder visse eller alle kriterier. Tjenesteyderen forudsættes at bistå de kompetente myndigheder med at tilvejebringe de nødvendige oplysninger om eventuelle betingelser, der er opfyldt i andre EU/EØS-lande.

Efter § 9, stk. 4, må kompetente myndigheder ikke, hverken direkte eller indirekte, inddrage konkurrerende erhvervsdrivende, herunder gennem rådgivende organer, i udstedelsen af tilladelser eller andre afgørelser i enkeltsager i forbindelse med etablering. Branche- og erhvervsorganisationer, der handler som kompetent myndighed, må i sagens natur gerne inddrages i udstedelsen af tilladelser. Dette forbud vedrører ikke høring af organisationer såsom handelskamre eller arbejdsmarkedets parter om andre spørgsmål end individuelle ansøgninger om tilladelse og heller ikke høring af den brede offentlighed.

Til § 10

§ 10, stk. 1, indeholder en opregning af krav, som kompetente myndigheder ikke må stille i forbindelse med adgangen til at optage og udøve servicevirksomhed, jf. servicedirektivets artikel 14.

Ifølge § 10, stk. 1, nr. 1, må kompetente myndigheder ikke stille diskriminerende krav, som direkte eller indirekte er begrundet i tjenesteyderens nationalitet. Angående selskaber må myndighederne ikke stille diskriminerende krav, som er begrundet i selskabets vedtægtsmæssige hjemsteds beliggenhed. Særligt må myndighederne ikke stille krav om, at tjenesteyderen, vedkommendes personale, de personer, der besidder kapitalandele, eller medlemmerne af ledelses- eller tilsynsorganerne, skal have en bestemt nationalitet eller have ophold i Danmark. Nr. 1 forbyder også krav, som gør udenlandske tjenesteyderes adgang til at etablere sig i Danmark mere besværlig end hjemlige aktørers adgang ved at stille diskriminerende krav til adgangen til eller brugen af ejendom eller udstyr, der er nødvendigt for at udføre tjenesteydelsen. Dette gælder eksempelvis diskriminerende krav til tjenesteyderen vedrørende erhvervelse og anvendelse af fast

ejendom, udstyr, værktøj, køretøjer osv. F.eks. er det ikke tilladt kun at tillade statsborgere at ansøge om tildeling af stande og salgsboder.

Ifølge § 10, stk. 1, *nr.* 2, må kompetente myndigheder ikke forbyde tjenesteydere at være etableret i flere medlemsstater eller forbyde tjenesteydere at være optaget i registre eller faglige organisationer og sammenslutninger i flere EU/EØS-lande.

Efter § 10, stk. 1, *nr.* 3, må kompetente myndigheder ikke begrænse tjenesteyderens frihed til at vælge mellem at etablere sig her i landet med et hovedforretningssted eller et sekundært forretningssted. Navnlig må myndighederne ikke stille krav om, at tjenesteyderen skal have sit hovedforretningssted på deres område. Kompetente myndigheder må heller ikke begrænse friheden til at vælge mellem forskellige former for etablering såsom agentur, filial eller datterselskab.

Efter § 10, stk. 1, *nr.* 4, må kompetente myndigheder ikke stille krav om gensidighed med det EU/EØS-land, hvor en tjenesteyder allerede har et forretningssted. Det vil sige, at kompetente myndigheder ikke må stille krav om, at det EU/EØS-land, som tjenesteyderen kommer fra, behandler dansk etablerede tjenesteydere på samme måde. Dog må myndighederne gerne, i overensstemmelse med servicedirektivets forrangsprincip, stille krav om gensidighed, der er fastsat i EU-retten vedrørende energi.

Ifølge § 10, stk. 1, *nr.* 5, litra a – c, må kompetente myndigheder ikke anvende en økonomisk test i forbindelse med tjenesteyderes ansøgning om etablering. Det vil sige, at kompetente myndigheder ikke må gøre en tilladelse betinget af, at der kan påvises et økonomisk behov eller en markedsefterspørgsel efter den pågældende tjenesteydelse her i landet, at den pågældende form for virksomheds potentielle eller aktuelle økonomiske virkninger på f.eks. konkurrenterne evalueres, eller at dens formålstjenlighed i forhold til den kompetente myndigheds planlagte økonomiske mål vurderes.

Ifølge § 10, stk. 1, *nr.* 6, må kompetente myndigheder ikke forpligte tjenesteydere til at stille eller deltage i en finansiell sikkerhed eller til at tegne en forsikring hos en dansk etableret forsikringsgiver. Dette berører ikke myndighedernes mulighed for at kræve forsikring eller finansiell sikkerhed som sådan.

Endelig må kompetente myndigheder efter § 10, stk. 1, *nr.* 7, ikke kræve af tjenesteydere, at de allerede skal være optaget i et dansk register i en given periode, eller kræve, at tjenesteyderen tidligere skal have udøvet den pågældende virksomhed i Danmark i en given periode.

Ifølge § 10, *stk.* 2, vedrører forbudet i § 10, stk. 1, *nr.* 5 ikke planlægningskrav, der ikke forfølger økonomiske mål, men er fastsat ud fra tvingende almene hensyn, eksempelvis miljøbeskyttelse, herunder bymiljøet, eller trafiksikkerheden.

Ifølge § 10, *stk.* 3, kan en kompetent myndighed, uanset stk. 1, *nr.* 6, stille krav om, at en tjenesteyder deltager i en eventuel kollektiv erstatningsfond her i landet, f.eks. for medlemmer af en branche- og erhvervsorganisation. Det vil sige, at kompetente myndigheder gerne må stille krav om, at eksempelvis advokater eller rejsebureauer bidrager til en fond til at kompensere kunderne for skader og tab, som de er blevet påført af et medlem af de pågældende organisationer.

Til kapitel 7

Midlertidig levering af tjenesteydelser

Til § 11

§ 11, *stk.* 1, fastslår, at tjenesteydere, der er etableret i andre EU/EØS-lande, har ret til at levere tjenesteydelser i Danmark på midlertidig basis, dvs. uden at etablere sig i Danmark. Denne bestemmelse gennemfører servicedirektivets artikel 16. Lovens § 11 fastslår, at tjenesteydere kan vælge at levere deres tjenesteydelser midlertidigt i Danmark frem for at etablere virksomhed i Danmark, alt efter hvilken vækststrategi de har i forhold til det danske marked. Tjenesteydere, der ønsker at benytte sig af retten til midlertidigt at levere tjenesteydelser i Danmark, skal være lovligt etableret i et andet EU/EØS-land.

§ 11, *stk. 2, 3 og 4*, fastsætter hvilken type krav der kan håndhæves over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser i Danmark på midlertidig basis. Samtlige de betingelser, som er nævnt i § 11, *stk. 2, 3 og 4*, skal være opfyldt.

Krav, der kan håndhæves over for midlertidige tjenesteydere, jf. andre fællesskabsretlige regler, f.eks. forbrugerbeskyttelsesdirektiverne og diverse sektordirektiver, er, jf. lovens § 1, *stk. 2, nr. 14*, og servicedirektivets forrangsprincip, ikke omfattet af lovens § 11. Desuden skal tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, bl.a. overholde markedsføringsloven og er i den forbindelse underlagt Forbrugerombudsmandens tilsyn.

§ 11, *stk. 2, 3 og 4*, omhandler kun krav over for tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser midlertidigt. Det vil sige, at kompetente myndigheder kan opretholde krav over for etablerede tjenesteydere, uanset § 11. Hvis kompetente myndigheder stiller krav, som både gælder etablerede og midlertidige tjenesteydere, som er i modstrid med § 11, skal myndighederne enten ophæve kravet eller specifikt undtage midlertidige tjenesteydere fra kravet.

§ 11 omfatter også krav til tjenesteyderens sædvanlige udstyr, f.eks. måleudstyr, værktøj og andre arbejdsredskaber. § 11 omfatter dog ikke krav til fysiske genstande, der af tjenesteyderen enten leveres til kunden eller bliver en del af en fysisk genstand som følge af servicevirksomheden, f.eks. byggematerialer eller reservedele, eller forbruges eller efterlades på stedet under udførelsen af tjenesteydelsen, f.eks. brændstof, sprængstoffer, fyrværkeri, pesticider, gift eller medicin.

Uanset § 11, *stk. 2, 3 og 4*, har de kompetente myndigheder desuden ret til at træffe foranstaltninger for at forhindre, at tjenesteydere uberettiget udnytter principperne for det indre marked, jf. servicedirektivets præambelbetragtning nr. 79. Om der er tale om uberettiget udnyttelse fra en tjenesteyders side skal afgøres fra sag til sag. Eksempelvis kan de kompetente myndigheder træffe foranstaltninger over for danske tjenesteydere, som for at unddrage sig dansk lovgivning, etablerer sig i et andet EU/EØS-land og her retter deres virksomhed mod Danmark (Se sag C-33/74, Van Binsbergen og C-23/93, TV 10).

For områder, der er omfattet af lovens § 11, har de kompetente myndigheder, jf. servicedirektivets artikel 18, mulighed for undtagelsesvist, i individuelle tilfælde og af hensyn til sikkerheden i forbindelse med en tjenesteydelse, at træffe foranstaltninger, der fraviger § 11 om midlertidigt udbud af tjenesteydelser. Dette kan dog kun ske på områder, der ikke er harmoniseret på fællesskabsplan. Proceduren for at anvende denne mulighed vil fremgå af økonomi- og erhvervsministerens nærmere fastsatte regler med henblik på opfyldelse af servicedirektivets bestemmelser om disse foranstaltninger, som er omhandlet i § 14 i denne lov. Der henvises til bemærkningerne til § 14.

Efter § 11, *stk. 2*, må kompetente myndigheder kun stille og håndhæve krav over for tjenesteydere, der ønsker at levere tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, hvis kravene er begrundet i hensynet til den offentlige orden, sikkerhed, sundhed eller miljøbeskyttelse.

Begreberne offentlig orden, offentlig sikkerhed og offentlig sundhed, er begreber, der stammer direkte fra EF-traktatens artikel 46, jf. artikel 55. Disse begreber er blevet fortolket snævert af EF-Domstolen. For at disse hensyn kan påberåbes, skal der derfor foreligge en reel og alvorlig trussel mod en grundlæggende samfundsinteresse, og risikoen for denne interesse skal påvises. Beskyttelsen af disse tvingende almene hensyn giver ikke de kompetente myndigheder ret til at undtage hele økonomiske sektorer eller erhverv fra den grundlæggende frihed til at levere tjenesteydelser midlertidigt.

Efter § 11, *stk. 2, nr. 1*, omfatter begrebet offentlig orden beskyttelse mod en virkelig og tilstrækkeligt alvorlig trussel mod et grundlæggende samfundshensyn og kan navnlig omfatte forhold vedrørende menneskelig værdighed, beskyttelse af mindreårige og sårbare voksne samt dyrevelfærd.

EF-Domstolen har anerkendt, at opfattelsen af, hvad der er omfattet af offentlig orden, kan variere fra land til land. Det er dog relativt få gange, at EF-Domstolen har accepteret, at en medlemsstat har begrundet krav i hensynet til den offentlige orden. F.eks. er forbud mod spil, som simulerer drabshandlinger,

blevet accepteret på grund af hensynet til den offentlige orden. Derimod er det ikke blevet accepteret af EF-Domstolen, at krav om minimumskapital for visse selskaber for at beskytte kreditorerne begrundes i hensynet til den offentlige orden.

Efter § 11, stk. 2, *nr. 2*, omfatter begrebet offentlig sikkerhed forhold vedrørende tryghed for borgerne og forudsætter, at der foreligger en reel og alvorlig trussel mod et samfunds grundlæggende interesse. Eksempelvis er det anerkendt af EF-Domstolen, at regler for at hindre større ulykker i havne samt regler for at sikre forsyning af råolie kan begrundes i offentlig sikkerhed.

Begrebet offentlig sundhed som nævnt i § 11, stk. 2, *nr. 3*, kan ifølge EU-retten kun påberåbes i tilfælde af en reel og tilstrækkelig alvorlig trussel, ligesom det gælder for de øvrige forhold, der henvises til i EF-traktatens artikel 46, jf. artikel 55.

Efter § 11, stk. 2, *nr. 4*, har de kompetente myndigheder mulighed for at sikre, at tjenesteydere, som leverer tjenesteydelser midlertidigt, overholder regler om miljøbeskyttelse. Med udgangspunkt i specifikke træk ved det sted, hvor tjenesteydelsen leveres, kan de kompetente myndigheder hindre en tjenesteydelse i at få en negativ indvirkning på miljøet på det pågældende sted.

Efter § 11, *stk. 3*, må kompetente myndigheder kun stille krav over for tjenesteydere, der ønsker at levere tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, hvis kravene ikke indebærer diskrimination. Forbudet omfatter både direkte (f.eks. nationalitetskrav) som indirekte diskrimination (f.eks. sprogkrav eller bopælskrav).

Efter § 11, *stk. 4*, må kompetente myndigheder kun stille krav til tjenesteydere, der ønsker at levere tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, hvis kravene er proportionale. Proportionalitet skal forstås sådan, at krav skal begrænses til det reelt nødvendige for at sikre det hensyn, der påberåbes (den offentlige orden, den offentlige sikkerhed, den offentlige sundhed eller beskyttelse af miljøet). Kravet skal dermed stå i rimeligt forhold til det hensyn, der forfølges. Det vil sige, at kravet skal være *egnet* til og *nødvendigt* for at sikre de hensyn, der forfølges. Hensynet må altså ikke kunne nås ved foranstaltninger, der er mindre restriktive og indgribende (se f.eks. C-385/99, Müller-Fauré). Samtidig bør det kunne påvises, at kravet har den tilsigtede effekt.

Til § 12

§ 12 i loven opregner en række områder og tjenesteydelser, der ikke er omfattet af § 11 om midlertidig levering af tjenesteydelser. Dette indebærer, at kompetente myndigheder kan stille krav til tjenesteydere, der er omfattet af § 12, uanset § 11.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 1*, er krav til tjenesteydelser af almen økonomisk interesse ikke omfattet af § 11. Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse skal defineres i overensstemmelse med gældende fællesskabsret. Af EF-traktatens artikel 16 fremgår det, at en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse skal fremme social og territorial samhørighed. Af EF-Domstolens praksis kan det endvidere udledes, at betegnelsen anvendes, hvis levering af tjenesteydelsen normalt er pålagt særlige operatører og ikke automatisk er overdraget samtlige virksomheder i en bestemt økonomisk sektor. Overdragelsen af en sådan opgave skal være sket ved en eller flere retsakter, hvori den særlige opgaves nøjagtige karakter er angivet. For at der er tale om en tjenesteydelse af almen økonomisk interesse, må udførelsen heller ikke ske med rent økonomisk formål. Der skal være tale om, at virksomhederne påtager sig forpligtelser, som hindrer, at de fastlægger deres aktiviteter efter rent forretningsmæssige overvejelser. Formålet med tjenesteydelsen skal desuden være at imødekomme borgernes almindelige behov, dvs. ydelsen skal være baseret på hensyn af almen interesse.

De kompetente myndigheder har frihed til i overensstemmelse med fællesskabsretten at fastsætte, hvad de definerer som tjenesteydelser af almen økonomisk interesse, hvordan disse tjenesteydelser skal organiseres og finansieres i overensstemmelse med statsstøttere reglerne, og hvilke specifikke forpligtelser, der bør gælde for tjenesteydelserne. Det sidste sikrer, at de kvalitetskrav – f.eks. sociale kvalitetsstandarder

– som myndighederne ønsker at stille til tjenesteydelsen, fortsat kan stilles og kræves accepteret af tjenesteyderen i forbindelse med indgåelsen af kontrakten og ved udførelsen af tjenesteydelsen.

Tjenesteydelser af almen økonomisk interesse er eksempelvis affaldshåndtering og tjenesteydelser inden for post-, elektricitets- og gassektoren.

Efter § 12, stk. 1, *nr.* 2, er områder omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 96/71/EF af 16. december 1996 om udstationering af arbejdstagere, som led i udveksling af tjenesteydelser, undtaget fra bestemmelsen om midlertidig levering af tjenesteydelser.

Ved udstationering af arbejdstagere i henhold til direktiv nr. 96/71/EF skal den udstationerende virksomhed overholde arbejds- og ansættelsesvilkårene på en række nærmere angivne områder, som er gældende i det EU/EØS-land, hvor tjenesteydelsen udføres. Der er tale om følgende områder: Maksimal arbejdstid og minimal hviletid, mindste antal betalte feriedage pr. år, mindsteløn, herunder overtidbetaling, betingelserne for tilrådighedsstillelse af arbejdstagere, især beskyttelse af arbejdstagere, der stilles til rådighed via vikarbureauer, sundhed, sikkerhed og hygiejne på arbejdspladsen, beskyttelsesforanstaltninger med hensyn til arbejds- og ansættelsesvilkår for gravide kvinder og kvinder, der lige har født, samt for børn og unge, ligebehandling af mænd og kvinder samt andre bestemmelser vedrørende ikke-forskelsbehandling. Herudover forhindrer denne lov ikke kompetente myndigheder i at anvende arbejds- og ansættelsesvilkårene på andre områder end dem, der er anført i artikel 3, stk. 1, i direktiv nr. 96/71/EF, når det er begrundet i hensynet til den offentlige orden.

Loven berører heller ikke arbejds- og ansættelsesvilkårene i tilfælde, hvor en arbejdstager, der er ansat til at udføre en grænseoverskridende tjenesteydelse, ansættes i Danmark. Endelig berører loven ikke de kompetente myndigheders ret til at afgøre, om der foreligger et ansættelsesforhold, og bestemme sondringen mellem selvstændige erhvervsdrivende og arbejdstagere.

Ifølge § 12, stk. 1, *nr.* 3, er områder omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 95/46/EF af 24. oktober 1995 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger undtaget fra bestemmelsen om midlertidig levering af tjenesteydelser. Dette direktiv rummer regler for databeskyttelse og er i Danmark implementeret ved lov om behandling af personoplysninger.

Efter § 12, stk. 1, *nr.* 4, er områder, der er omfattet af Rådets direktiv nr. 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters frie udveksling af tjenesteydelser, endvidere undtaget fra bestemmelsen om midlertidigt udbud af tjenesteydelser.

Undtagelsen sikrer, at det nævnte direktiv fortsat finder anvendelse fuldt ud. Undtagelsen indebærer, at § 11 kun finder anvendelse på advokater på områder, der ikke er omfattet af det nævnte direktiv. Det fremgår bl.a. af direktivet, at virksomhed i forbindelse medrepræsentation og forsvar af en klient for retten eller overfor offentlige myndigheder udøves på de betingelser, der er fastsat for advokater etableret i den pågældende medlemsstat. § 11 finder anvendelse på advokater på områder, der ikke er omfattet af direktiv nr. 77/249/EØF, i det omfang denne anden advokatvirksomhed ikke er underlagt krav, som er fastsat i eller i medfør af fællesskabslovgivning jf. lovens § 1, stk. 2, nr. 14.

Efter § 12, stk. 1, *nr.* 5, er retslig inkasso undtaget fra bestemmelsen om midlertidig levering af tjenesteydelser. Undtagelsen dækker den virksomhed, der består i at inddrive gæld under anvendelse af retsmidler. Den dækker derimod ikke inddrivelsesvirksomhed, som udføres af tjenesteydere uden for retssystemets procedurer.

Efter § 12, stk. 1, *nr.* 6, er områder omfattet af afsnit II i direktiv nr. 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer undtaget fra lovens § 11 om midlertidigt udbud af tjenesteydelser. Afsnit II i direktiv nr. 2005/36 omhandler bestemmelser om den fri udveksling af tjenesteydelser. Som følge af undtagelsen i nr. 6 gælder § 11 kun anliggender for lovregulerede erhverv, der ikke er knyttet til erhvervsmæssige kvalifikationer.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 7*, finder § 11 heller ikke anvendelse på krav om, at udøvelsen af en aktivitet er forbeholdt et bestemt erhverv. I overensstemmelse med servicedirektivets artikel 16, nr. 6, finder undtagelsen ikke anvendelse på øvrige krav, der stilles til et erhverv, som en bestemt aktivitet er forbeholdt. Undtagelsen omfatter alene selve kravet om, at udøvelsen af en aktivitet forbeholdes det bestemte erhverv.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 8*, er områder omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet, også undtaget fra § 11 om midlertidig levering af tjenesteydelser. Undtagelsen betyder, at reglerne i forordningen om samordning af nationale sociale sikringsordninger ikke påvirkes af § 11. Med disse regler fastlægges bl.a., hvilke sociale sikringsordninger, som personer enten som selvstændige eller arbejdstagere, som arbejder midlertidigt i Danmark, har ret til.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 9*, er administrative formaliteter vedrørende fri bevægelighed for personer og deres ophold, som er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2004/38/EF af 29. april 2004 om unionsborgernes og deres familiemedlemmers ret til at færdes og opholde sig frit på medlemsstaternes områder, desuden undtaget fra lovens § 11. Direktiv nr. 2004/38/EF vedrører administrative formaliteter, som medlemsstaterne kan kræve, at EU-borgere og visse tredjelandstatsborgere, der flytter fra en medlemsstat til en anden, skal overholde, herunder eksempelvis krav om opholdskort og registreringsbevis.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 10*, er krav over for ikke-EU/EØS/schweiziske borgere om besiddelse af et visum eller en opholdstilladelse også undtaget fra § 11. Undtagelsen indebærer, at reglerne om visumkrav, som er en del af Schengen-reglerne, ikke berøres af § 11. Ligeledes berører § 11 ikke muligheden for at kræve visum af de tredjelandstatsborgere, der indrejser i Danmark fra et land, som ikke deltager i Schengensamarbejdet, men er medlem af EU, herunder for eksempel Bulgarien, Cypern, Irland, Rumænien og Storbritannien. Retten til at kræve opholdstilladelse af tredjelandstatsborgere, hvis opholdet er over 3 måneder, er ligeledes bevaret.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 11*, er krav om, at ikke-EU/EØS/schweiziske borgere ved eller efter indrejse i Danmark skal melde sig til de danske myndigheder, også undtaget fra § 11.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 12*, er overførsel af affald, som omfattet af Rådets forordning (EØF) nr. 259/93 af 1. februar 1993 om overvågning af og kontrol med overførsel af affald inden for, til og fra Det Europæiske Fællesskab, undtaget fra § 11 om midlertidig levering af tjenesteydelser. Forordningen om overførsel af affald indeholder visse regler om pligter, der skal overholdes i bestemmelses- eller transitlandet.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 13*, er ophavsret og beslægtede rettigheder, intellektuelle ejendomsrettigheder samt rettighederne omfattet af Rådets direktiv nr. 87/54/EØF af 16. december 1986 om retlig beskyttelse af halvlederprodukters typografi og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 96/9/EF af 11. marts 1996 om retlig beskyttelse af databaser, undtaget fra bestemmelsen om midlertidig levering af tjenesteydelser.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 14*, er handlinger, der ifølge loven kræver en notar, undtaget fra bestemmelsen om midlertidig levering af tjenesteydelser. I Danmark udøves notarvirksomhed imidlertid alene af domstolene.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 15*, er områder omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2006/43/EF af 17. maj 2006 om lovpligtig revision af årsregnskaber og konsoliderede regnskaber også undtaget fra § 11 om midlertidig levering af tjenesteydelser. Undtagelsen dækker de specifikke regler om lovpligtig revision, der er fastlagt i direktivet. Den betyder, at § 11 ikke berører de regler i direktivet, som finder anvendelse på leveringen af lovpligtige revisionsydelser, der leveres af revisorer fra en anden medlemsstat, f.eks. den nødvendige godkendelse af revisoren i det land, som kræver den lovpligtige revision. § 11 finder kun anvendelse på revisorer i anliggender, der ikke er omfattet af direktiv nr. 2006/43/EF.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 16*, er registrering af køretøjer, der er leaset i en anden medlemsstat, også undtaget fra lovens § 11. I henhold til EF-Domstolens praksis kan en medlemsstat lade køretøjer, der anvendes på

dens område, være omfattet af en sådan forpligtelse på vilkår, der er afpasset efter det tilsigtede mål. De kompetente myndigheder kan derfor kræve, at køretøjer, der sædvanligvis kører på de nationale veje, registreres i landet. Lejlighedsvis eller kortsigtet leje af køretøjer er derimod omfattet af lovens § 11.

Efter § 12, stk. 1, *nr. 17*, er bestemmelser vedrørende kontraktretlige og ikke-kontraktretlige forpligtelser, herunder kontraktformer, der er fastsat i den internationale privatret, endvidere undtaget fra § 11. Undtagelsen omfatter kontraktretlige forbindelser mellem tjenesteyder og kunde samt mellem arbejdsgiver og arbejdstager. Lovvalget for tjenesteyderens kontraktretlige og ikke-kontraktretlige forpligtelser skal afgøres efter de internationale privatretlige regler.

Til kapitel 8

Administrativt samarbejde

Til § 13

Ifølge § 13, *stk. 1*, bemyndiges økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte nærmere regler med henblik på at implementere servicedirektivets bestemmelser om administrativt samarbejde. På baggrund af bemyndigelsen vil der blive udstedt en bekendtgørelse.

I overensstemmelse med servicedirektivets artikel 28 vil bekendtgørelsen for det første komme til at indeholde krav om, at kompetente myndigheder skal begrunde anmodninger om eksempelvis oplysninger til kompetente myndigheder i andre medlemslande.

Desuden fastsættes regler for, hvordan de kompetente myndigheder skal reagere på henvendelser fra kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande om eksempelvis information om en tjenesteyder eller om at udføre en kontrol med en tjenesteyder. Et EU/EØS-land kan eksempelvis have brug for at vide, om en tjenesteyder, som ønsker at etablere sig på dens område, allerede er lovligt etableret i Danmark, eller om dokumenter til bevis for f.eks. forsikringsdækning er ægte. Hvis det er nødvendigt, skal de kompetente myndigheder udføre faktuelle kontroller, inspektioner og undersøgelser efter en henvendelse fra en kompetent myndighed i et andet EU/EØS-land.

De kompetente myndigheder vil desuden ifølge bekendtgørelsen hurtigst muligt skulle afgive oplysningerne og udføre kontroller i det omfang, det er i overensstemmelse med dansk lovgivning, herunder reglerne i persondataloven.

Bekendtgørelsen vil også forpligte de kompetente myndigheder til – inden for rammerne af dansk lovgivning - ikke at afstå fra at træffe håndhævelsesforanstaltninger over for tjenesteydere etableret i Danmark. med den begrundelse, at en eventuel skade er forvoldt i et andet EU/EØS-land, jf. servicedirektivets artikel 30, stk. 2. Den praktiske betydning af denne forpligtelse er, at danske myndigheder ikke må afslå at assistere andre myndigheder i EU, hvis disse henvender sig for at få hjælp til at undersøge, eksempelvis om en dansk etableret tjenesteyder er lovligt etableret i Danmark. Hvis der er hjemmel i dansk lovgivning, skal danske myndigheder ligeledes håndhæve krav og sanktionere brud på disse krav begået af dansk etablerede tjenesteydere i udlandet. Hvis der ikke er hjemmel hertil, eller hvis erhvervet ikke er lovreguleret, må de kompetente myndigheder meddele den udenlandske relevante myndighed dette. Danske kompetente myndigheder er forpligtet til at behandle andre medlemsstaters anmodning om assistance og skal sikre, at der ikke er noget i sektorlovgivningen og i den administrative praksis, der er til hinder for dette.

De kompetente myndigheder afgør hvilke foranstaltninger, der i det enkelte tilfælde er bedst egnede til at imødekomme en anmodning fra en kompetent myndighed i et andet EU/EØS-land. Desuden skal de kompetente myndigheder meddele myndigheden i det andet EU/EØS-land resultaterne og de foranstaltninger, der eventuelt er truffet. Hvis den danske kompetente myndighed ikke kan imødekomme anmodningen om oplysninger eller en anmodning om at udføre kontroller eller tilsyn, skal den danske kompetente myndighed hurtigst muligt meddele dette til den myndighed, der har fremsat anmodningen.

For at beskytte tjenestemodtagere forpligtes EU/EØS-landene desuden til, jf. servicedirektivets artikel 32, at advare andre medlemsstater, hvis det vurderes, at en tjenesteyders handlinger på eget eller en anden medlemsstats territorium indebærer en potentiel, alvorlig skade på menneskers sundhed og sikkerhed eller på miljøet. Denne information vil sætte de kompetente myndigheder i EU/EØS-landene i stand til at reagere hurtigt, føre tæt tilsyn med den pågældende tjenesteyder og alt efter situationen foretage de nødvendige forholdsregler. Proceduren for at advare om tjenesteydere, jf. servicedirektivets artikel 29 og 32, fastsættes i bekendtgørelsen. Advarsler skal ske i overensstemmelse med reglerne om beskyttelse af personoplysninger. Kompetente myndigheder skal kun advare om en tjenesteyder, hvis der er et grænseoverskridende element. Det vil sige, at tjenesteyderen skal levere tjenesteydelser i andre medlemsstater, eller der skal være formodning om, at vedkommende vil gøre det.

Det administrative samarbejde skal også kunne anvendes til at udveksle oplysninger om tjenesteyderes hæderlighed. Kompetente myndigheder forpligtes i bekendtgørelsen til i overensstemmelse med dansk lovgivning at oplyse om en tjenesteyders hæderlighed, hvis de bliver spurgt om det af andre EU/EØS-landes kompetente myndigheder, jf. servicedirektivets artikel 33. Dette gælder blandt andet oplysninger om eventuelle disciplinære, administrative eller strafferetlige sanktioner mod tjenesteyderen, som er direkte relevante for tjenesteyderens kompetence eller faglige troværdighed. Oplysningerne skal dog som nævnt kun gives, hvis dette er i overensstemmelse med dansk lovgivning og i øvrigt under overholdelse af reglerne om beskyttelse af personoplysninger og de rettigheder, der er sikret dømte eller personer, der på anden måde er pålagt en sanktion. Oplysningerne må desuden kun meddeles, hvis der foreligger en endelig afgørelse, dvs. at muligheden for at anke eller at påklage afgørelsen er udtømt. De kompetente myndigheder har ansvar for at sikre, at mulighederne for at anke eller påklage beslutningen er udtømt, før oplysningerne udleveres. Derudover må oplysningerne kun anvendes i forbindelse med den sag, der ligger til grund for anmodningen om oplysningerne.

For at understøtte det administrative samarbejde, har Europa-Kommissionen udviklet et elektronisk system til udveksling af oplysninger, Informationssystemet for det indre marked (IMI). Servicedirektivet indeholder bestemmelser om oprettelse og brugen af IMI, jf. artikel 34 og 36.

Formålet med IMI er at lette den elektroniske udveksling af oplysninger mellem de kompetente myndigheder i EU/EØS-landene. Systemet indeholder eksempelvis en søgefunktion, der skal sikre, at en kompetent myndighed kan finde og kontakte den relevante kompetente myndighed i et andet medlemsland direkte. Desuden indeholder IMI en lang række mulige spørgsmål om tjenesteydere og tjenesteydelser, som de kompetente myndigheder kan få brug for at stille kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande. Disse spørgsmål er oversat til alle fællesskabssprog, således at en dansk kompetent myndighed kan stille et spørgsmål på dansk, som automatisk oversættes til det sprog, som den modtagende kompetente myndighed forstår. Den danske kompetente myndighed modtager tilsvarende svar på dansk. Desuden er det muligt at sende diverse dokumenter gennem IMI, både elektroniske dokumenter og scannede papirdokumenter. På den måde kan en kompetent myndighed få hurtigt svar på, eksempelvis om en attest udstedt i et andet medlemsland er gyldig og tilsvarende en attest udstedt i Danmark. IMI skal således medvirke til at overvinde de praktiske barrierer for kommunikation mellem de kompetente myndigheder i EU/EØS-landene, som eksempelvis forskellige administrations- og arbejdskulturer, forskellige sprog, ukendte dokumenttyper og problemer med at identificere og kontakte de rette myndigheder.

§ 13, stk. 2, giver økonomi- og erhvervsministeren bemyndigelse til at udpege den kompetente myndighed, som skal være kontaktpunkt for det administrative samarbejde, som følger af servicedirektivet. På baggrund af en høring i Specialudvalget for Vækst og Konkurrenceevne den 13. august 2007 er Erhvervs- og Byggestyrelsen udpeget som national koordinator for det administrative samarbejde igennem Informationssystemet for det indre marked (IMI). De funktioner, som den nationale IMI-koordinator varetager, og de funktioner som kontaktpunktet, jf. servicedirektivet, skal varetage, er tæt forbundet. Der er tale om en koordinerende funktion over for Europa-Kommissionen og de kompetente myndigheder i forhold til det

administrative samarbejde og udveksling af oplysninger med kompetente myndigheder i andre EU/EØS-lande. Erhvervs- og Byggestyrelsen udpeges derfor ligeledes som kontaktpunktet for det administrative samarbejde i henhold til servicedirektivet.

Kontaktpunktet skal fungere som bindeled til Europa-Kommissionen og formidle information fra Europa-Kommissionen til de kompetente myndigheder. Udgangspunktet i det administrative samarbejde er, at informationsudvekslingen og kontakten skal foregå direkte mellem de kompetente myndigheder, så kontaktpunktet kun involveres i særlige tilfælde, hvor der er problemer. Eksempelvis kan kontaktpunktet hjælpe andre EU/EØS-landes kompetente myndigheder med at finde frem til den rette kompetente danske myndighed, hvis de har problemer med det. Kontaktpunktet vil også skulle hjælpe danske kompetente myndigheder med undervisning i brugen af IMI og med udvekslingen af oplysninger, hvis der opstår problemer.

Til kapitel 9

Særlige foranstaltninger

Til § 14

Ifølge § 14 bemyndiges økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte de nærmere regler om de foranstaltninger, som de kompetente myndigheder undtagelsesvist kan træffe over for en tjenesteyder, som leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, samt proceduren for dette, jf. servicedirektivets artikel 18 og 35. Servicedirektivet giver medlemsstaterne mulighed for undtagelsesvist at træffe foranstaltninger over for en tjenesteyder, som leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, hvis der er en sikkerhedsrisiko ved tjenesteydelsen. I bekendtgørelsen fastsættes proceduren for at gøre brug af denne mulighed, jf. servicedirektivets artikel 18 og 35. Proceduren kan ikke anvendes til at træffe foranstaltninger over for et helt erhverv. Muligheden for at gribe ind over for en tjenesteyder, som er i Danmark midlertidigt, hvis der er en sikkerhedsrisiko, berører ikke muligheden for at opretholde og håndhæve krav over for midlertidige tjenesteydere, hvis dette er muligt, jf. lovens § 11 og servicedirektivets artikel 16.

Kapitel 10

Pligt til Indrapportering

Til § 15

Ifølge denne bestemmelse bemyndiges økonomi- og erhvervsministeren til at fastsætte nærmere regler med henblik på at opfylde servicedirektivets bestemmelser om en informationsprocedure for regler om tjenesteydelser, tjenesteydere og tjenestemodtagere, jf. servicedirektivets artikel 15, stk. 7, og artikel 39, stk. 5.

De kompetente myndigheder forpligtes for det første til at meddele Europa-Kommissionen, hvis de indfører nye krav til tjenesteydere, samt begrundelsen herfor, hvis kravet indgår på listen over de såkaldte ”gråzonekrav” nævnt i servicedirektivets artikel 15, stk. 2, dvs.:

- a) Kvantitative eller territoriale begrænsninger, navnlig i form af begrænsninger fastsat på grundlag af befolkningstallet eller af hensyn til en geografisk minimumsafstand mellem tjenesteyderne.
- b) Krav om, at tjenesteyderen skal have en bestemt retlig form.
- c) Krav vedrørende besiddelsen af et selskabs kapital.
- d) Krav - bortset fra kravene vedrørende spørgsmål omfattet af direktiv nr. 2005/36/EF eller kravene i anden fællesskabslovgivning - der forbeholder bestemte tjenesteydere adgangen til den pågældende servicevirksomhed på grund af virksomhedens særlige karakter.
- e) Forbud mod at have flere forretningssteder på samme stats område.
- f) Krav om et minimumsantal af ansatte.

- g) Minimums- og/eller maksimumspriser, som tjenesteyderen skal overholde.
- h) Krav om, at tjenesteyderen sammen med sin egen tjenesteydelse skal udføre bestemte andre tjenesteydelser.

Europa-Kommissionen meddeler herefter de fremsendte krav til de andre EU/EØS-lande.

Proceduren i § 15 er ikke til hinder for, at bestemmelser der indeholder ”gråzonekrav” kan vedtages. Det følger imidlertid af servicedirektivets artikel 15, stk. 7, 2. led, at Europa-Kommissionen undersøger de nye bestemmelsers forenelighed med fællesskabsretten inden for en frist på tre måneder regnet fra modtagelsen af meddelelsen, og at Kommissionen, hvor det er hensigtsmæssigt, vedtager en beslutning med henblik på at anmode den berørte medlemsstat om ikke at vedtage bestemmelserne eller om at ophæve dem.

For det andet betyder informationsproceduren også, at de kompetente myndigheder skal oplyse Europa-Kommissionen om ændring af krav eller nye krav, der håndhæves over for tjenesteydere, som midlertidigt leverer tjenesteydelser i Danmark, jf. lovens § 11. Europa-Kommissionen meddeler herefter de fremsendte krav til de andre EU/EØS-lande. Dette er ikke til hinder for, at de kompetente myndigheder kan vedtage bestemmelser indeholdende krav og håndhæve dem over for tjenesteydere, der leverer tjenesteydelser midlertidigt i Danmark, men Europa-Kommissionen kan fremsætte bemærkninger, anmode om supplerende oplysninger eller anfægte deres forenelighed med fællesskabsretten, herunder servicedirektivet. Ved meddelelse af et udkast til nationale forskrifter i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/34/EF anses meddelelsespligten opfyldt, jf. servicedirektivets artikel 15, stk. 7, sidste led.

Til kapitel 11

Oprettelse af kvikskranke

Til § 16

§ 16 skal sikre gennemførsel af servicedirektivets artikel 6 og 7, der omhandler oprettelsen af en kvikskranke for tjenesteydere, som ønsker at levere tjenesteydelser i Danmark, herunder også på midlertidig basis.

Økonomi- og erhvervsministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler med henblik på at implementere servicedirektivets bestemmelser i artikel 6, 7 og 8, om oprettelse af en kvikskranke. På baggrund af bemyndigelsen udstedes en bekendtgørelse om oprettelse og drift af et elektronisk kontaktpunkt under Økonomi- og Erhvervsministeriet.

Bekendtgørelsen vil indeholde krav om, at de kompetente myndigheders tilladelsesordninger, blanketter og krav over for tjenesteydere kan findes på det elektroniske kontaktpunkts hjemmeside. Desuden skal blanketter kunne udfyldes og sendes via det elektroniske kontaktpunkt.

Ligeledes vil bekendtgørelsen sikre, at der på det elektroniske kontaktpunkts hjemmeside findes kontaktoplysninger på de kompetente myndigheder, informationer om adgang til offentlige registre og databaser over tjenesteydere og tjenestemodtagere, oplysning om klagemuligheder i tilfælde af tvister samt kontaktoplysninger på sammenslutninger og organisationer, hvor tjenesteydere og tjenestemodtagere kan få praktisk bistand. Hermed implementeres servicedirektivets artikel 7, stk. 1, litra b, c, d og e.

Bekendtgørelsen skal samtidig udmønte servicedirektivets tilskyndelse i artikel 7, stk. 5, til at anvende andre sprog end hjemlandets, således at oplysningerne på det elektroniske kontaktpunkt kan fremstå på andre sprog end dansk. Hermed sikres det, at udenlandske tjenesteydere kan opnå reel merværdi ved at anvende det elektroniske kontaktpunkt.

Derudover vil bekendtgørelsen forpligte de kompetente myndigheder til at acceptere og sagsbehandle ansøgninger om at optage og udøve servicevirksomhed i Danmark, der indsendes via det elektroniske kontaktpunkt. Hermed sikres det, at servicedirektivets artikel 6, stk. 1, og artikel 8, stk. 1, implemente-

res. Hvis det er nødvendigt med fysisk kontrol af tjenesteyderens udstyr eller af tjenesteyderens duelighed på det sted, hvor tjenesteydelsen udføres, har tjenesteyderen ikke ret til at kunne afvikle disse procedurer eller formaliteter ad elektronisk vej og på afstand.

På europæisk plan arbejdes der på at fremme sammenhængen og interoperabiliteten mellem EU/EØS-landenes digitale signatur-løsninger. Bekendtgørelsen vil tage højde for eventuelle fremtidige fremskridt med dette arbejde, således at det elektroniske kontaktpunkts tekniske formåen kan udvikles i takt med den teknologiske udvikling.

Bekendtgørelsen skal desuden sikre, at det elektroniske kontaktpunkt er i overensstemmelse med servicedirektivets artikel 13 om sagsbehandling af ansøgning om tilladelse. Tidsfristen for de kompetente myndigheds sagsbehandling starter først, når alle påkrævede dokumenter og blanketter er korrekt udfyldt og korrekt indsendt af tjenesteyderen til det elektroniske kontaktpunkt.

Derudover vil bekendtgørelsen forpligte de kompetente myndigheder til at svare ansøger ad elektronisk vej, når tjenesteyderen har indsendt blanketter og dokumenter via det elektroniske kontaktpunkt. Kompetente myndigheder skal ligeledes sende kopi af svar og afgørelser til det elektroniske kontaktpunkt for at sikre et samlet overblik over ansøgninger, der er indsendt via kvikskranken.

Til kapitel 12

Straffebestemmelser

Til § 17

Ifølge § 17 kan overtrædelse af oplysningspligterne i § 3, stk. 1, og § 4, stk. 1 og 2, straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Dette betyder, at tjenesteyderen kan ifalde bødestraf, såfremt denne ikke oplyser tjenestemodtageren om virksomhedens form, og hvis tjenestemodtageren beder om det, samarbejde med andre tjenesteydere og potentielle interessekonflikter. Overtrædelse af § 5 kan også straffes med bøde, medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Tjenesteyderen kan ifalde bødestraf, såfremt denne stiller diskriminerende krav til en tjenestemodtager begrundet i tjenestemodtagerens hjemsted eller opholdssted, medmindre dette er begrundet i objektive kriterier

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger til §§ 3, 4 og 5.

Til kapitel 13

Ikrafttræden mv.

Til § 18

Loven træder i kraft den 28. december 2009. Det fremgår af servicedirektivet, at medlemsstaterne skal have gennemført direktivet i national ret den 28. december 2009.

Til § 19

Bestemmelsen vedrører lovens territoriale gyldighed.